

HOLDNINGS- OG ADFÆRDSUNDERSØGELSE SEJLSIKKERT 2024

A.P. MØLLER FONDEN

NORDEN//ORIENT'S FOND

SØSPORTENS
SIKKERHEDSRÅD

ALS RESEARCH

HOLDNINGS- OG ADFÆRDSUNDERSØGELSE
SEJLSIKKERT 2024

Udarbejdet af Als Research
for SejlSikkert, Søsportens Sikkerhedsråd

Forfattet af: Ida Kvist Sommer og Clara Barat-Toft

København 2025

Als Research ApS
Ny Vestergade 1, 2.
1471 København K
www.alsresearch.dk

INDHOLD

1	BAGGRUND OG FORMÅL	5
2	HOVEDKONKLUSIONER OG EFFEKT AF SEJLSIKKERT-INDSATSEN 2015-2024	6
2.1	DE 5 SEJLRÅD	6
2.2	SEJLSIKKERT-INDSATS OG KOMMUNIKATION	7
2.3	HVEM KAN SÆRLIGT BLIVE BEDRE TIL AT BRUGE VESTEN?	7
2.4	SIKKERHEDSKULTUR BLANDT FISKERE	8
3	RESULTATER 2024	9
3.1	HVEM HAR BESVARET SPØRGESKEMAET	9
3.2	ADFÆRD PÅ HAVET OG DE 5 SEJLRÅD	11
3.2.1	LÆR AT SEJLE	11
3.2.2	HOLD DIT GREJ I ORDEN	14
3.2.3	PLANLÆG DIN TUR	18
3.2.4	HAV EN LIVLINE TIL LAND	22
3.2.5	BRUG VESTEN	23
3.3	INFORMATION OM SIKKERHED TIL SØS	28
3.4	OPMÆRKSOMHED PÅ SIKKERHED PÅ VANDET	32
3.5	SIKKERHEDSKAMPAGNER OG KENDSKAB TIL SEJLSIKKERT	36
3.5.1	KENDSKAB TIL SEJLSIKKERT OG ANDRE SIKKERHEDKAMPAGNER	36
3.5.2	SEJLSIKKERT APP OG SEJLSIKKERT ALARM	38
3.5.3	KENDSKAB TIL SEJLSIKKERT OVER TID	40
3.6	HVEM KAN SÆRLIGT BLIVE BEDRE TIL AT BRUGE VEST OG HVORDAN?	43
3.6.1	BEGRUNDELSER FOR IKKE AT BRUGE VEST	44

3.6.2	KENDSKAB TIL SIKKERHEDSKAMPAGNER BLANDT LEJLIGHEDSVISE VESTEBRUGERE	50
3.6.3	SIKKERHEDSØVELSER OG MANGLENDE VIDEN BLANDT LEJLIGHEDSVISE VESTEBRUGERE	51
3.6.4	SIKKERHEDSADFÆRD BLANDT LEJLIGHEDSVISE VESTEBRUGERE	55
3.7	SIKKERHEDSKULTUR BLANDT FISKERE	60
3.7.1	TYPEN AF FISKERE - LYSTFISKERE OG FRITIDSFISKERE	61
3.7.2	RISIKABLE SITUATIONER	63
3.7.3	VESTEBRUG BLANDT FISKERE	66
3.7.4	FISKERNES KENDSKAB TIL SIKKERHEDSKAMPAGNER	69
3.7.5	SIKKERHEDSØVELSER OG MANGLENDE VIDEN BLANDT FISKERE	70
3.7.6	SIKKERHEDSADFÆRD BLANDT FISKERE	73

4 OM UNDERSØGELSENS METODE 80

BILAG 1 - Spørgeskema fra holdnings- og adfærdsundersøgelse 2024

BILAG 2 - Frekvenstabeller fra holdnings- og adfærdsundersøgelse 2024

BILAG 3 - Krydstabeller om brug af vest

BILAG 4 - Krydstabeller om fiskere

BILAG 5 - Respondenternes beskrivelser af, hvorfor de ikke er medlem af en klub

BILAG 6 - Respondenternes beskrivelser af, hvilke konkrete sikkerhedsarrangementer deres klub har afholdt

BILAG 7 - Respondenternes beskrivelser af, hvorfor de oplever, at SejlSikkert-ind-satsen ikke er en troværdig kilde til oplysninger om sikkerhed til søs

BILAG 8 - Respondenternes forslag til, hvordan man bedst fremmer sikkerhed til søs

1 BAGGRUND OG FORMÅL

Siden 2015 har SejlSikkert-indsatsen arbejdet for at nedbringe antallet af fatale drukneulykker og alvorlige hændelser til søs ved hjælp af forebyggende indsatser, der skal skabe en øget sikkerhedskultur primært blandt fritidssejlere og -fiskere. SejlSikkert arbejder dermed på at forebygge alvorlige hændelser til søs ud fra en teori om, at en fremmet sikkerhedskultur blandt målgruppen både før og under sejlads bidrager til at reducere antallet af alvorlige hændelser og fatale drukneulykker.

Omdrejningspunktet for den sikkerhedskultur, som ønskes fremmet, er De 5 sejlråd: **Lær at sejle, Hold dit grej i orden, Planlæg din tur, Hav en livline til land og Brug vesten** - med et særligt fokus på sidstnævnte

SejlSikkert arbejder målrettet med forskellige delelementer, herunder kampagnearbejde, opbygning og understøttelse af et ambassadør- og instruktørkorps samt udvikling af målgruppe-specifikke materialer og indsatser til at fremme sikkerhed til søs.

Indsatsen drives af Søsportens Sikkerhedsråd og støttes af Nordens/Orient's Fond og A.P. Møller Fonden.

Als Research har siden 2015 evalueret SejlSikkert. I den nuværende evalueringsrunde, der finder sted fra 2024-2028, foretages følgende aktiviteter:

- Holdnings og adfærdsundersøgelse (2024 og 2026) bestående af spørgeskemaundersøgelser blandt fritidssejlere, fritidsfiskere, roere og vandsportsudøvere samt uddybende interview.
- Observationsstudie om brugen af vest i 15 danske havne (2025, 2027 og 2028).

I denne evalueringsrapport fremlægges resultaterne af holdnings- og adfærdsundersøgelsen foretaget i 2024, som indeholder data fra en spørgeskemaundersøgelse med 2.045 besvarelser samt 10 kvalitative, uddybende interview med personer i de forskellige målgrupper. Resultaterne sammenlignes løbende med resultaterne fra de forrige lignende undersøgelser fra 2015, 2017, 2019 og 2022.

Ansvar for resultater og konklusioner påhviler alene Als Research.

Jacob Als Thomsen
Adm. direktør og chefkonsulent
Als Research

2 HOVEDKONKLUSIONER OG EFFEKT AF SEJLSIKKERT-INDSATSEN 2015-2024

2.1 DE 5 SEJLRÅD

Ser man på målgruppen af sejlere, fiskere, roere og vandsportsudøveres sikkerhedspraksis, med udgangspunkt i De 5 sejlråd: *Lær at sejle*, *Hold dit grej i orden*, *Planlæg din tur*, *Hav en livline til land* og *Brug vesten*, viser holdnings- og adfærdsundersøgelsen 2024, at:

- *Lær at sejle*: Der er fortsat en høj andel af målgruppen, der enten har en eller flere fritidssejleruddannelser eller gerne vil tage en fritidssejleruddannelse. Igen i år topper andelen af respondenter, der har en fritidssejleruddannelse med 92%, hvilket er rekordmange sammenlignet med de tidligere år.
- *Hold dit grej i orden*: Målgruppen er generelt gode til at følge sejlrådet. 63% af de sejlere, der sejler med motor, tjekker den hver gang, de sejler ud. Der ses ikke en betydelig udvikling over årene.
- *Planlæg din tur*: En stor andel af målgruppen planlægger deres tur på den ene eller anden måde, inden de tager på vandet – særligt tjekker langt størstedelen vejret, inden de tager ud (95%). Sammenligner man med tidligere år, ses igen i år en generel stigning i planlægningsaktiviteter på mange af de adspurgte parametre. Flere tjekker vejret, inden de tager ud, beregner turens længde og sværhedsgrad og underretter familie og venner. Resultaterne ligner dog resultaterne fra forrige måling i 2022.
- *Hav en livline til land*: De fleste i målgruppen har en livline til land, når de færdes på vandet, og der er sket forholdsvis små ændringer i adfærden igennem årene. Sammenlignet med tidligere år, underretter lidt flere familie eller venner, inden de tager på vandet. Andelen ligger på 64%, ligesom det var tilfældet i 2022.
- *Brug vesten*: Denne undersøgelse indeholder kun resultater af den selvrapporterede brug af vest. Andelen af respondenter, der angiver altid at bruge vest, når de er vandet, ligger i år på 68%, hvilket er den højeste andel målt. Dog er der kun tale om en lille stigning på 1 procentpoint fra 2022. I alt er andelen steget med 13 procentpoint siden 2015.

Læs mere om rapportens resultater i relation til De 5 sejlråd i kapitel 3.2.

2.2 SEJLSIKKERT-INDSATS OG KOMMUNIKATION

- Ser man på kendskabet til SejlSikkert, viser undersøgelsen over tid, at kendskabet til SejlSikkert-indsatsen er steget støt igennem årene – dog er kendskabsgraden faldet en smule i dette års måling.
- Kendskabet til SejlSikkerts app er steget markant over årene, og i 2024 er andelen af respondenter, der har brugt app'en 79%, hvilket er den højeste hidtil. Andelen, der har brugt SejlSikkert Alarm-app'en er 40%, hvilket ligeledes er den højeste andel hidtil.
- Respondenterne oplever, at SejlSikkert-indsatsen har en høj grad af troværdighed. 9 ud af 10 svarer således fortsat, at de i høj eller meget høj grad oplever, at SejlSikkert-indsatsen er en troværdig kilde til oplysninger om sikkerhed til søs. Det samme gjorde sig gældende i 2022.
- Undersøgelsen viser, at folk i højere grad end tidligere bruger internettet til at opsøge ny viden om sikkerhed til søs. Derudover er der en lille stigning i andelen der svarer, at de får information fra andre sejlere og medlemmer i sejlklub-/forening. Færre end tidligere svarer, at de slet ikke opsøger information om sikkerhed.
- Ser man på, hvem der får folk til at forbedre deres sikkerhedsvaner til søs, svarer to tredjedele "familie", mens tæt på halvdelen svarer "kampagner".

2.3 HVEM KAN SÆRLIGT BLIVE BEDRE TIL AT BRUGE VESTEN?

På grund af SejlSikkerts fokus på særligt det sidste sejlråd *Brug vesten*, fokuseres der også i denne undersøgelse på, hvad der karakteriserer de personer, som ikke altid får vesten på. I den forbindelse kan undersøgelsen konkludere, at:

- 14% af alle respondenter i undersøgelsen bruger kun nogle gange, sjældent eller aldrig vest. Denne gruppe er typisk mænd over 60 år, som har sejlet i mere end 10 år.
- Halvdelen af dem vælger nogle gange/altid at sejle uden vest, fordi de mener, den er mindre vigtig, når vejret er godt, mens op mod halvdelen (42%) gør det, fordi de føler sig sikre i deres båd. Dem, som dropper vesten, fordi de føler sig sikre i deres båd, sejler oftest enten i en kutter, trawler, pram eller i en motorbåd.

Læs mere om rapportens resultater i relation til sikkerhedskultur blandt fiskere i kapitel 3.6.

2.4 SIKKERHEDSKULTUR BLANDT FISKERE

SejlSikkert har i de senere år haft et særligt fokus på at øge sikkerhedskulturen blandt fritidsfiskere, som har vist sig at være den gruppe, der sjældnest bruger vest. Derfor er der også i denne undersøgelse særligt fokus på fritidsfiskere. Undersøgelsen viser om fiskerne, at:

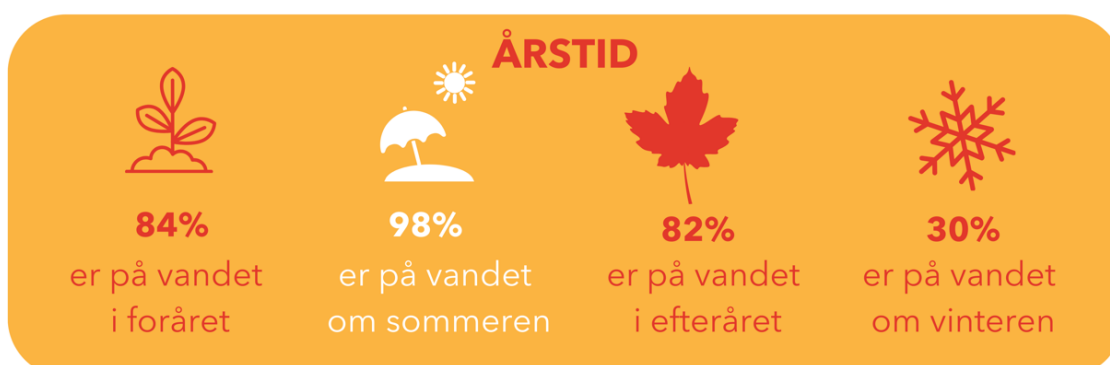
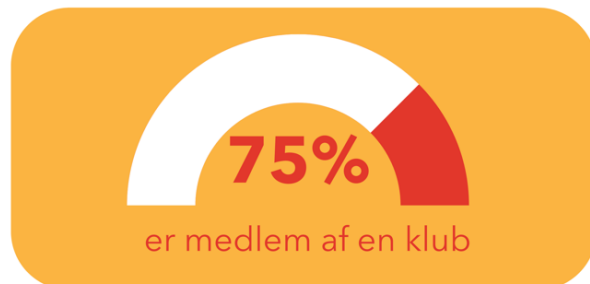
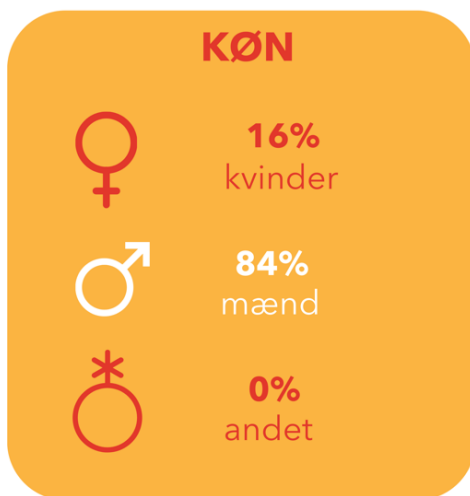
- Den typiske fisker i denne undersøgelse er en mand over 60 år, der har mere end 10 års erfaring. Ca. halvdelen af fiskerne sejler ofte eller altid alene.
- Mere end to tredjedele af fiskerne angiver, at de altid bruger vest, når de sejler. Vi ved dog, at tallet fra tidligere observationsstudier er markant lavere. Fiskerne svarer i langt højere grad, end andre grupper, at de fravælger vesten, fordi den er upraktisk/begrænser bevægelsesfriheden.
- En del af fiskerne agerer relativt risikovilligt, idet tæt på halvdelen (44%) enten ofte eller af og til er taget på vandet i for hårdt vejr for at bjerge garn, ruser eller lign. Samtidig har færre fiskere (sammenlignet med andre grupper) gennemført en mand-over-bord-manoevr eller forsøgt at komme ombord på sit fartøj fra vandet.
- Fiskerne adskiller sig fra de andre grupper ved i højere grad at orientere sig mod familien, når det kommer til at forbedre sikkerhedsvaner og skabe opmærksomhed på sikkerhed på vandet. Hvis man gerne vil påvirke fiskernes sikkerhedsholdninger og -adfærd, vil det derfor være relevant at inddrage familieperspektivet i en potentiel kampagne.

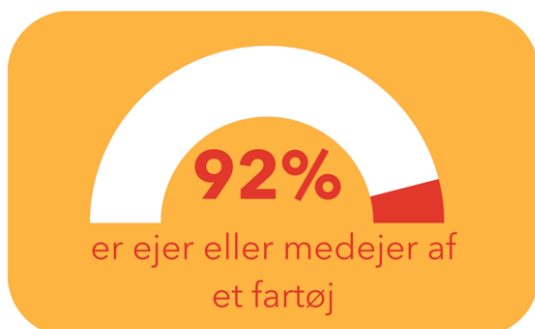
Læs mere om rapportens resultater i relation til sikkerhedskultur blandt fiskere i kapitel 3.7.

3 RESULTATER 2024

3.1 HVEM HAR BESVARET SPØRGESKEMAET

I det følgende fremlægges kort, hvem der i år har besvaret spørgeskemaet og dermed, hvilket datagrundlag resten af analysen er udarbejdet på baggrund af (se desuden Bilag 2 for frekvenstabeller).

FARTØJ

28%
har en motorbåd

5%
har en sejljolle

24%
har en kajak,
robåd eller kano

4%
har en sejlbåd

12%
har et surf- eller
paddlebard

1%
har en kutter,
trawler eller
pram

9%
har en fiskejolle

5%
har noget andet

FREKVENNS

5%
sejler sjældnere
end én gang om
måneden

10%
sejler ca. én
gang om
måneden

21%
sejler flere
gange om
måneden

29%
sejler ca.
én gang
om ugen

35%
sejler flere
gange om
ugen

3.2 ADFÆRD PÅ HAVET OG DE 5 SEJLRÅD

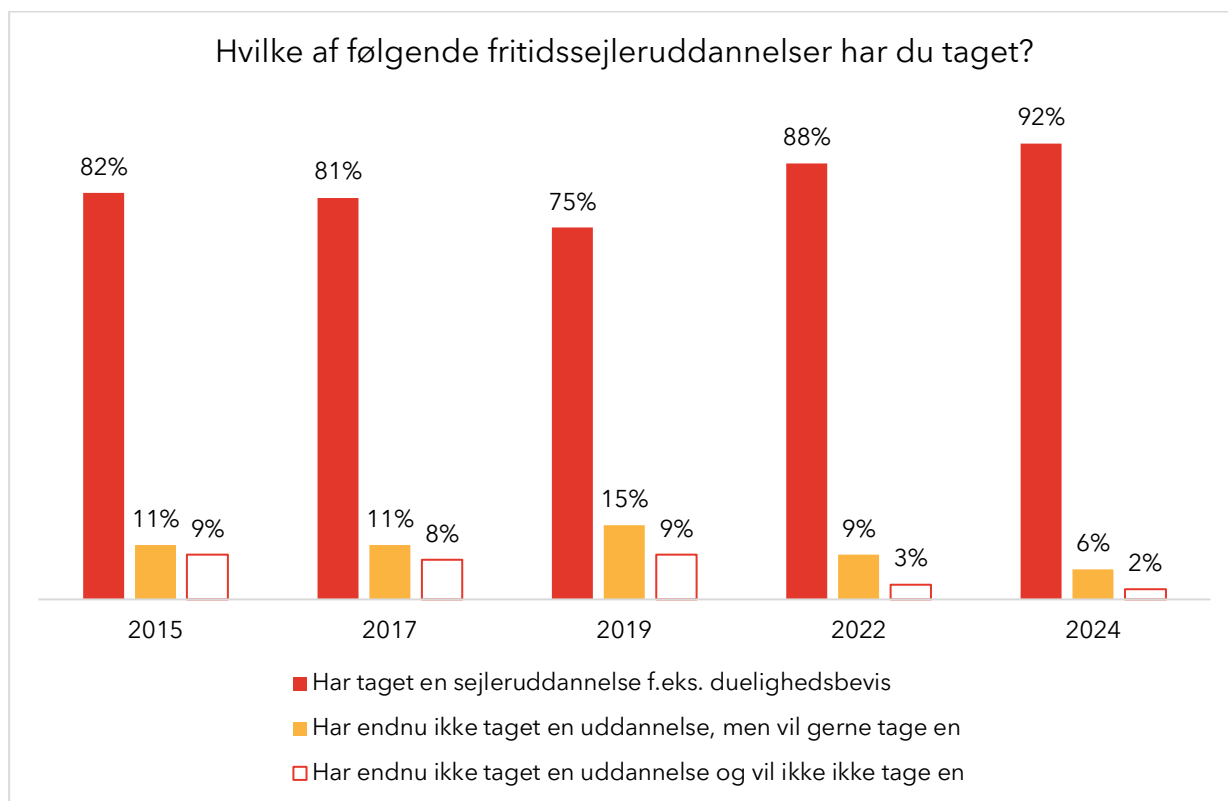
Som det også har været tilfældet i de forrige holdnings- og adfærdsundersøgelser (2015, 2017, 2019 og 2022), har respondenterne besvaret en række spørgsmål, som skal afdække deres praksis ifm. De 5 sejlråd: *Lær at sejle*, *Hold dit grej i orden*, *Planlæg din tur*, *Hav en livline til land* og *Brug vesten*.

Spørgsmålene er i vid udstrækning en gentagelse fra de tidligere år, om end enkelte spørgsmålsformuleringer og svarmuligheder løbende er ændret en smule. Der gøres opmærksom på, hvor det er relevant, undervejs i analysen.

3.2.1 LÆR AT SEJLE

For at afdække respondenternes praksis ift. sejlrådet *Lær at sejle*, er de blevet spurgt til, hvilke fritidssejleruddannelser, de har taget, og hvornår de sidst har foretaget en mand-over-bord-manøvre.

FIGUR 1

2015 n = 2.118, 2017 n = 1.889, 2019 n = 2.804, 2022 n = 2.939, 2024 n = 2.045. Der er i 2024 beklageligvis sket en fejl, således at svarkategorien "Jeg har ikke en fritidssejleruddannelse, og jeg ønsker ikke at tage en", ikke har indgået i spørgeskemaet. Kategorien er derfor dannet pba. de besvarelser i Andet kategori, der gav udtryk for, at de ikke har en uddannelse. Dette kan have påvirket respondenternes svar. Det er dog højest usandsynligt, at man har valgt at krydse uddannelser af, hvis man ikke har nogen, og man ikke ønsker at tage en.

Igen i 2024 er der en høj andel af respondenterne, der har en eller flere fritidssejleruddannelser, eller som gerne vil tage en. Faktisk er 2024 året med den største andel (92%), der har en sejleruddannelse, sammenlignet med tidligere år.

I overensstemmelse med de forrige år, svarer den største andel respondenter (61%), at de har et duelighedsbevis¹. Derefter kommer VHF/SRC-certifikat med 50% og speedbådscertifikat med 27% i 2024. For begge typer er andelen højere, end de foregående år². I 2024 havde 20% yachtskipperbevis (1. eller 3. grad)³ (19 % i 2022, 14 % i 2019, 18 % i 2017, 18 % i 2015). Generelt er tendensen, at flere og flere tager én eller flere af de oplistede fritidssejleruddannelser.

I holdningsundersøgelsen 2022 blev der tilføjet tre yderligere fritidssejleruddannelser: Vand-scooterbevis, Euro Paddle Pass og Surf kursus, hvilket særligt roere og vandsportsudøvere tager.

FIGUR 2

Hvilke af følgende fritidssejleruddannelser har du taget?	FISKERE	ROERE	SEJLERE	VANDSPORTS-UDØVERE	I ALT
SPEEDBÅDSCERTIFIKAT	45%	12%	29%	25%	27%
DUELIGHEDSBEVIS	37%	22%	77%	20%	61%
VHF/SRC-CERTIFIKAT	48%	15%	60%	10%	50%
YACHTSKIPPERBEVIS (1. ELLER 3. GRAD)	8%	5%	26%	4%	20%
VANDSCOOTERBEVIS	0%	0%	1%	2%	1%
EURO PADDLE PASS	1%	60%	2%	4%	13%
SURF KURSUS	2%	5%	2%	49%	4%
JEG HAR ENDNU IKKE EN FRITIDSSEJLERUDDANNELSE, MEN JEG VIL GERNE TAGE EN PÅ ET TIDSPUNKT	16%	4%	5%	10%	6%
JEG HAR IKKE EN FRITIDSSEJLERUDDANNELSE, OG JEG ØNSKER IKKE AT TAGE EN	3%	1%	2%	12%	2%
ANDET	8%	32%	11%	26%	15%

Fiskere n = 159, roere n = 374, sejlere n = 1.461, vandsportsudøvere n = 51. Note: "Jeg har ikke en fritidssejleruddannelse, og jeg ønsker ikke at tage en" er dannet pba. de besvarelser i "Andet" kategorien, der gav udtryk for, at de ikke har en uddannelse.

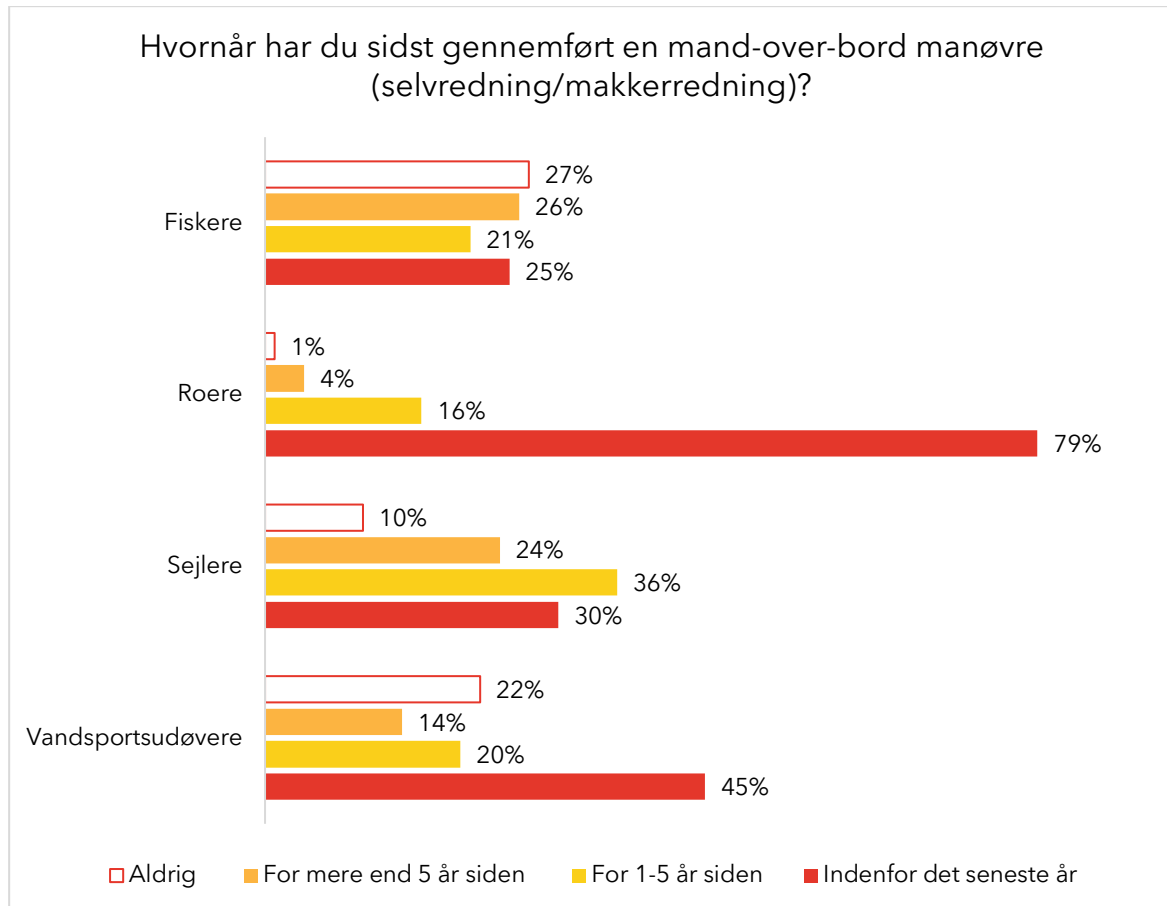
¹Duelighedsbevis foregående år: 2022: 61%, 2019: 47%, 2017: 54% og 2015: 57%.

²VHF/SRC-certifikat foregående år: 2022: 45%, 2019: 32%, 2017: 37% og 2015: 38%. Speedbådscertifikat: 2022: 22%, 2019: 23% 2017: 19% og 2015: 16%.

³Yachtskipperbevis (1. eller 3. grad): 2022: 19%, 2019: 14%, 2017: 18% og 2015: 18%.

Respondenterne er ligeledes blevet spurgt, hvornår de sidst har gennemført en mand-over-bord manøvre (selvredning/makkerredning). Som vist i Figur 3, viser undersøgelsen, at størstedelen af respondenterne har gennemført en mand-over-bord manøvre på et tidspunkt i deres liv, og en stor del har gjort det indenfor de seneste 5 år.

FIGUR 2

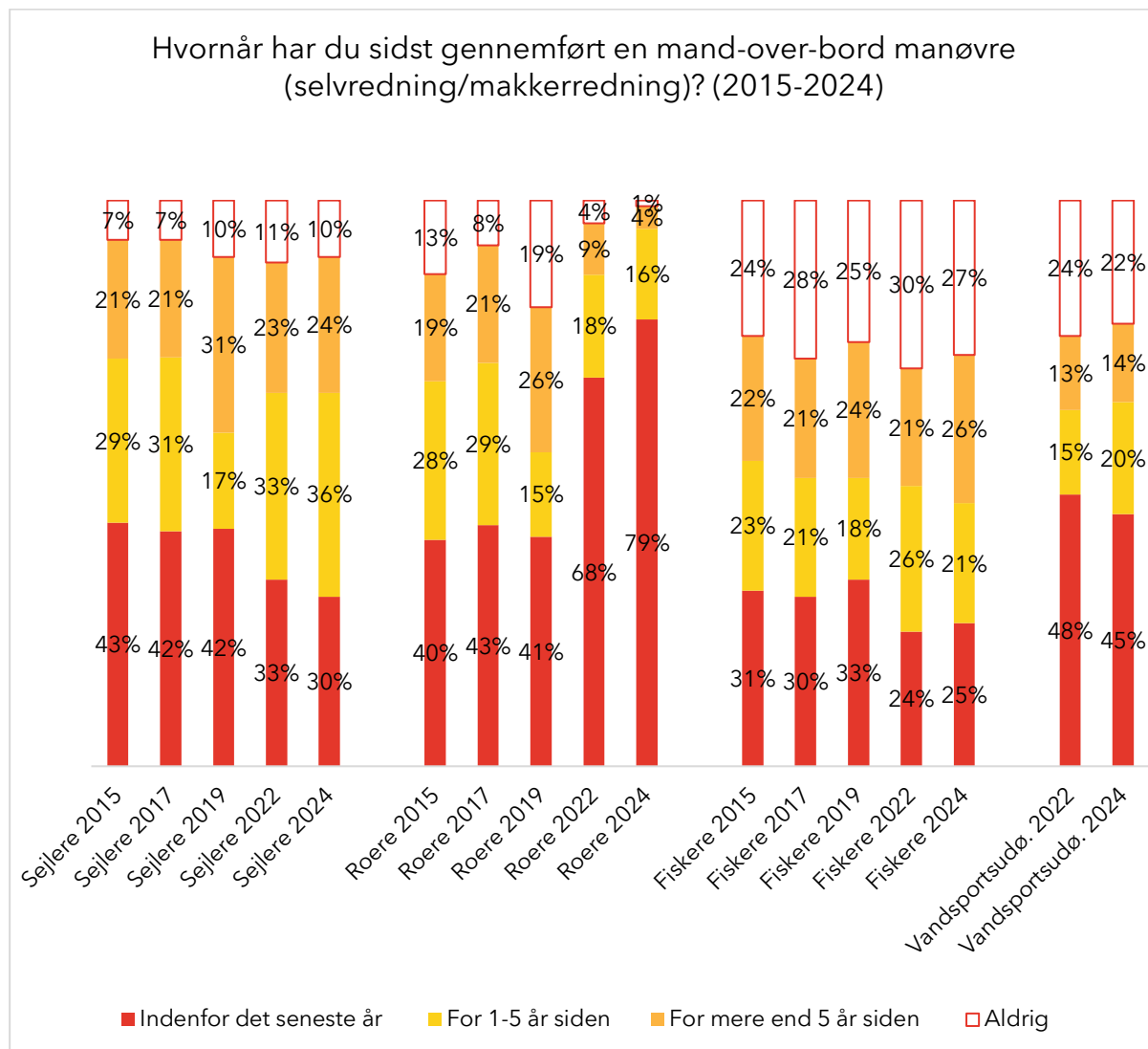
Fiskere n = 159, roere n = 374, sejlere n = 1.461, vandsportsudøvere n = 51

Igen i år er fiskerne den gruppe, hvor færrest inden for det seneste år har gennemført mand-over-bord manøvre (25%) samtidig med, at det er den gruppe, hvor flest aldrig har gennemført mand-over-bord manøvre (27%).

Sammenligner man med tallene for de foregående år (Figur 4), ser man ikke nogen nævneværdig udvikling i, hvor stor en andel, der har gennemført en mand-over-bord manøvre, med undtagelse af roerne, der i markant højere grad har angivet, at de har gennemført øvelsen, særligt indenfor det seneste år. Denne udvikling kan dog skyldes, at der i 2022 blev tilføjet "selvredning/makkerredning" til spørgsmålet, og at flere roere således mener at have gennemført dette, frem for en reel mand-over-bord manøvre. Samtidig er antallet af både sejlere og fiskere, der har gennemført en mand-over-bord-manøvre inden for det seneste år, faldet over de seneste år

siden 2019. Dog har andelen, der aldrig har gennemført en mand-over-bord-manøvre ligget relativt stabilt i alle årene.

FIGUR 3

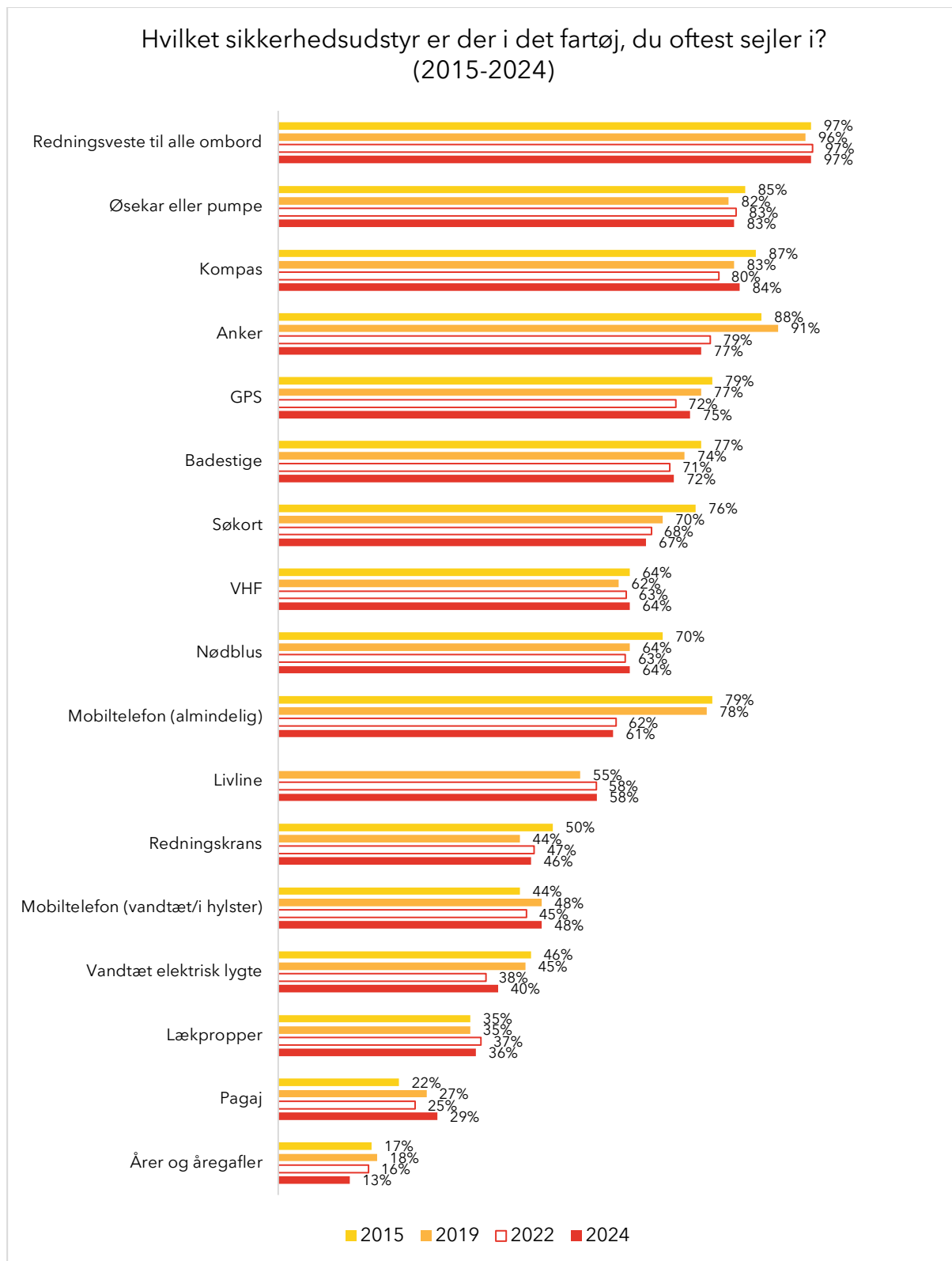

Sejlere: 2015 n = 1.654, 2017 n = 1.401, 2019 n = 2.018, 2022 n = 2.072, 2024 n = 1461. Roere: 2015 n = 212, 2017 n = 195, 2019 n = 634, 2022 n = 470, 2024 n = 374. Fiskere: 2015 n = 552, 2017 n = 581, 2019 n = 690, 2022 n = 330, 2024 n = 159. Vandsportsudøvere: 2022 n = 67, 2024 n = 51.

3.2.2 HOLD DIT GREJ I ORDEN

For at undersøge respondenternes praksis ifm. sejlrådet *Hold dit grej i orden*, indeholder undersøgelsen en række spørgsmål om sikkerhedsudstyr, vedligehold og tjek af motor og udstyr. Figur 5 på næste side viser udviklingen siden 2015 over, hvilket sikkerhedsudstyr respondenterne har i deres fartøj.

FIGUR 4

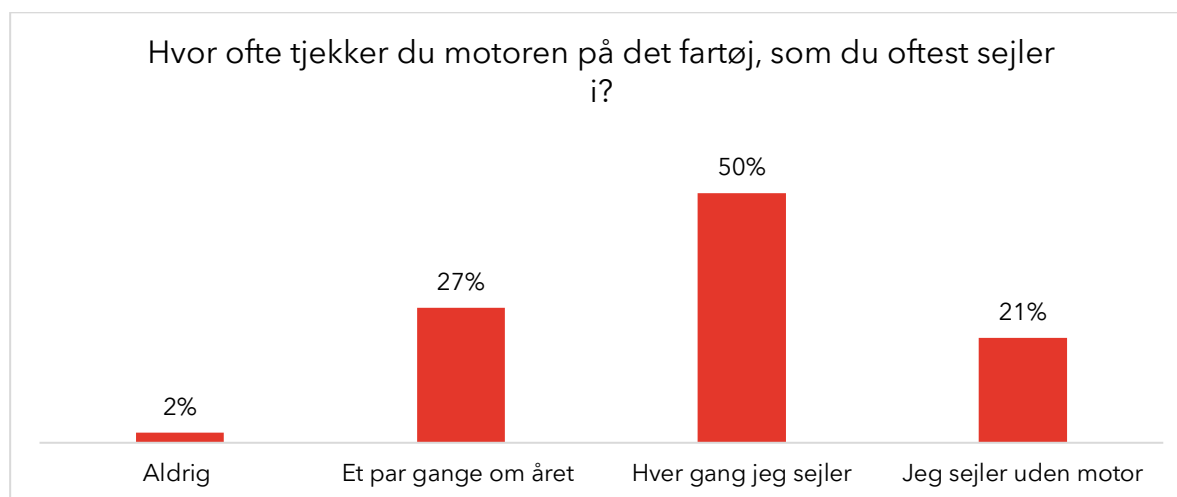
2015 n = 1.754, 2019 n = 2.026, 2022 n = 2.939, 2024 n = 2.045. Målingen i 2017 er ikke medtaget i denne figur af pladshensyn.

Figur 5 viser, at det i 2024 fortsat er *redningsveste til alle ombord*, der er det mest hyppige sikkerhedsudstyr (97%). Dette er på niveau med tidligere år. Dernæst kommer *øsekar eller pumpe, kompas* og *anker*. Generelt er fordelingen meget lig de tidligere år med undtagelse af *mobiltelefon (almindelig)* og *anker*, hvor andelen er faldet henholdsvis fra 79% (2015) til 61% (2024) og 88% (2015) til 77% (2024).

Respondenterne er desuden blevet spurgt, hvor ofte de tjekker motoren på deres fartøj, samt hvor ofte de tjekker deres fartøj for fejl og mangler.

Figur 6 viser, at 50% af respondenterne tjekker motoren, hver gang de sejler, mens 27% tjekker motoren et par gange om året. Kun 2% tjekker aldrig motoren, og 21% svarer, at de sejler uden motor.

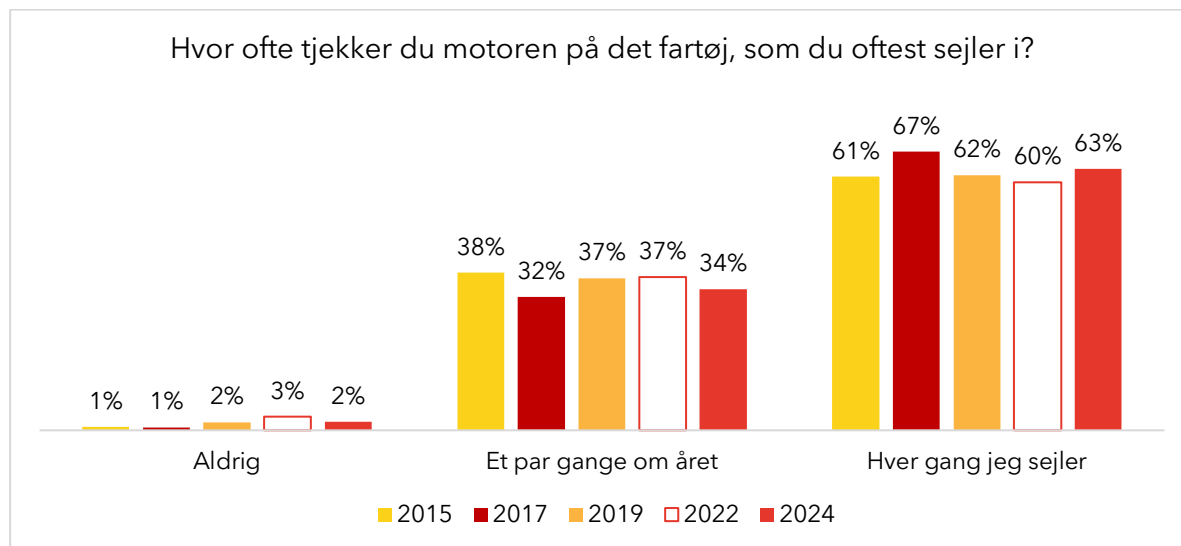
FIGUR 5

2024 n = 2.045

Som vist i nedenstående Figur 7, er fordelingen på dette spørgsmål nogenlunde ens for alle de år, undersøgelsen er blevet gennemført.

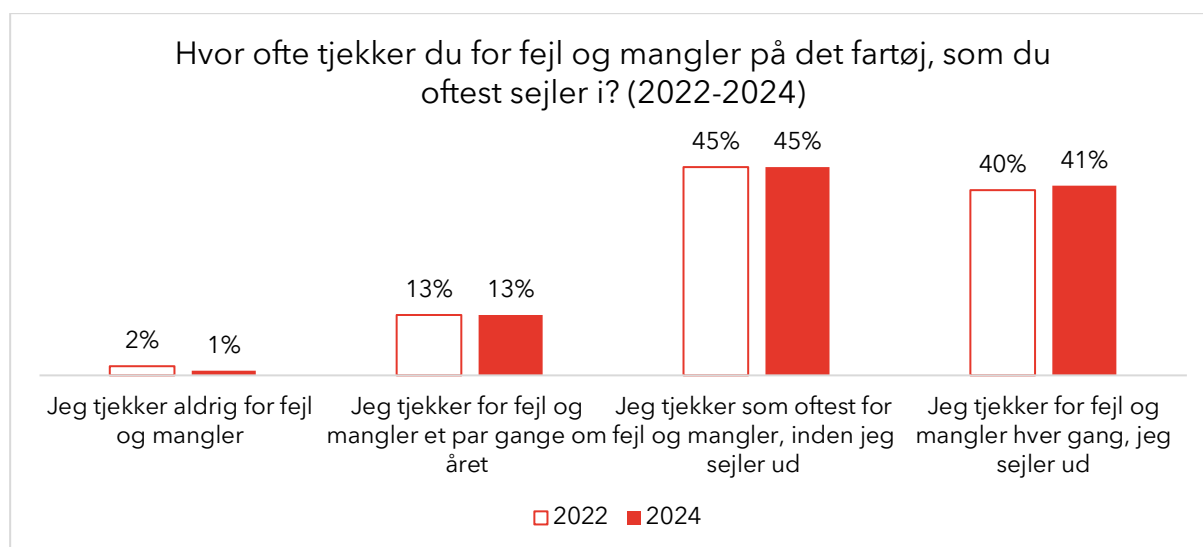
FIGUR 6

2015 n = 1.599, 2017 n = 1.402, 2019 n = 1.794, 2022 n = 2.360, 2024 n = 1.621. Note: Respondenter, der har svaret "Jeg sejler uden motor" er her blevet fjernet for at give et bedre sammenligningsgrundlag på tværs af årene.

I 2022 blev en ekstra svarmulighed (Jeg tjekker som oftest for fejl og mangler, inden jeg sejler ud) tilføjet til spørgsmålet om, hvor ofte man tjekker sit fartøj for fejl og mangler, så spørgsmålet nu har fire svarmuligheder. Figur 8 viser respondenternes svarfordeling i 2022 og 2024.

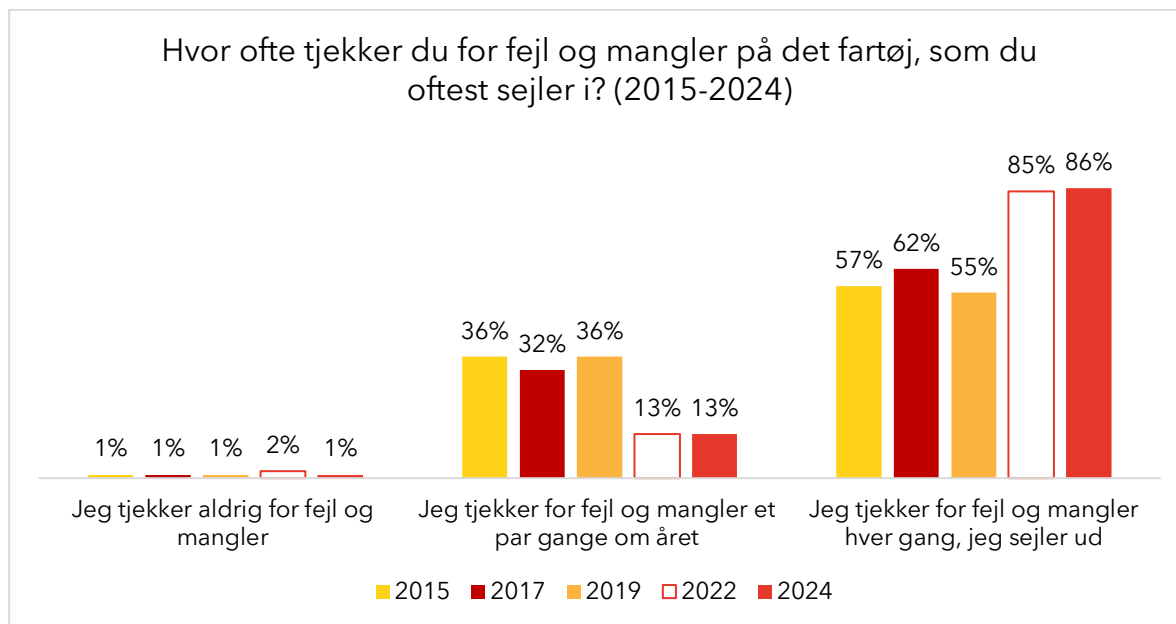
FIGUR 7

2022 n = 2.939, 2024 n = 2.045.

Som vist i Figur 8, tjekker 41% i 2024 for fejl og mangler *hver gang*, de sejler ud, mens 45% *som oftest* tjekker for fejl og mangler inden, de sejler ud. Kun 1% tjekker *aldrig* for fejl og mangler. Andelen har således ikke ændret sig bemærkelsesværdigt siden 2022. I Figur 9 vises svarfordelingen uden den ekstra svarmulighed, som blev tilføjet i 2022.

FIGUR 8

2015 n = 2.118, 2017 n = 1.889, 2019 n = 2.804, 2022 n = 2.939, 2024 n = 2.045. Note: i 2022 og 2024 er "Jeg tjekker som oftest for fejl og mangler inden jeg sejler ud" og "Jeg tjekker for fejl og mangler hver gang jeg sejler ud" blevet lagt sammen.

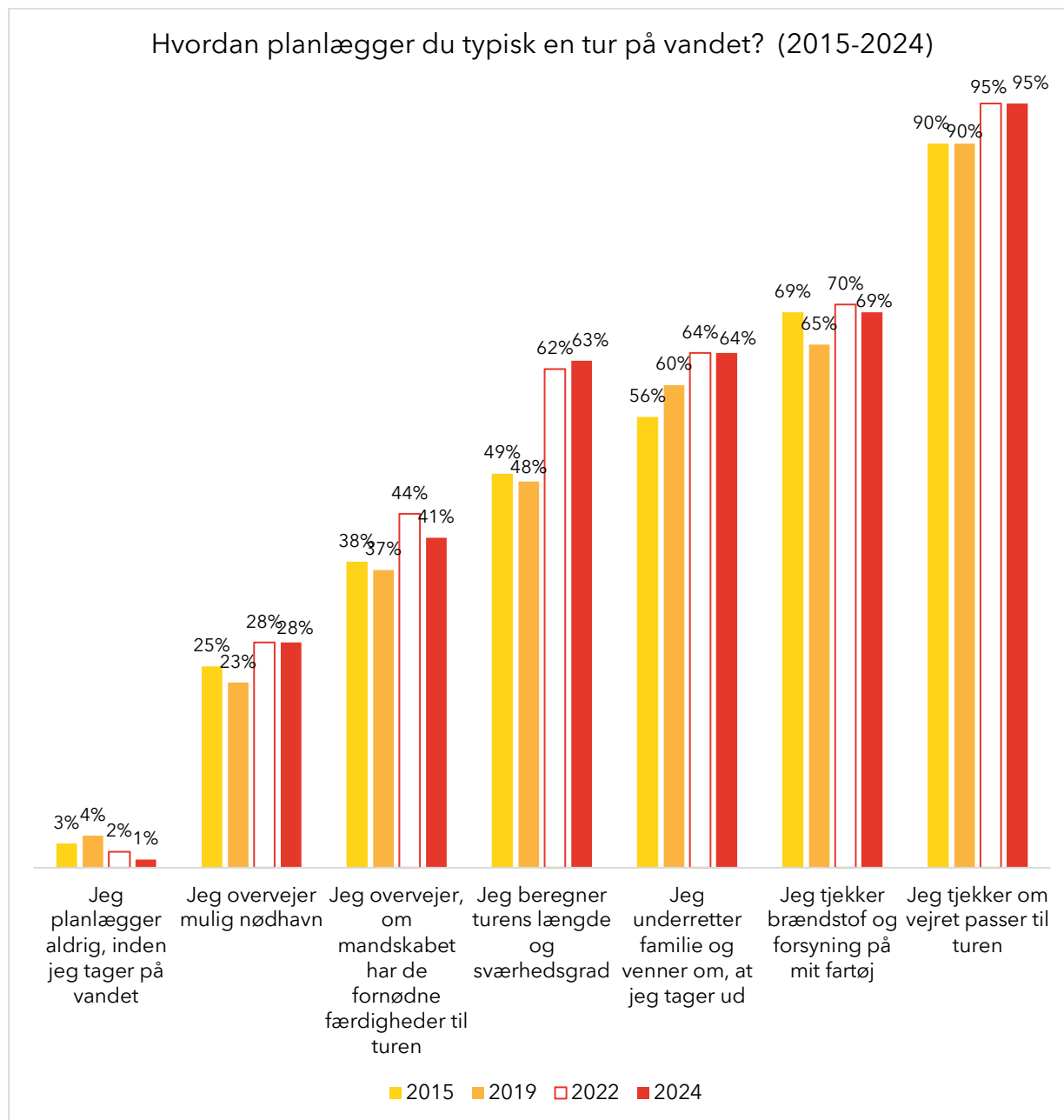
Figur 9 viser, at der i 2022 skete en markant stigning i andelen af personer, der tjekker for fejl og mangler *hver gang* de sejler, og i 2024 er niveauet fortsat højt. Der er ligeledes sket et tilsvarende fald i andelen, der tjekker for fejl og mangler *et par gange om året*. Vi bør dog have for øje, at svarmulighederne *som oftest* og *hver gang* er blevet lagt sammen i Figur 9. Vi kan derfor ikke afvise, at en del af de respondenter, som har svaret *som oftest* i 2022 og 2024, tidligere har svaret *et par gange om året*. Dermed er der en sandsynlighed for, at nogle af disse respondenter tæller med i gruppen, der har svaret *hver gang* i Figur 9, selvom de måske i højere grad tilhører *et par gange om året*-gruppen

3.2.3 PLANLÆG DIN TUR

For at undersøge det tredje sejlråd *Planlæg din tur*, er respondenterne blevet spurgt, hvordan de planlægger deres tur på vandet, samt hvorvidt og hvordan de tjekker vejrudsigten, inden de tager ud.

Figur 10 viser, at langt de fleste tjekker om vejret passer til turen, når de planlægger en tur (95%), og niveauet har ikke ændret sig betydeligt over årene. 69% af respondenterne tjekker brændstof og forsyning, 64% underretter familie og venner, og 63% beregner turens længde og sværhedsgrad som en del af deres planlægning. Kun 1% planlægger aldrig, inden de tager på vandet.

FIGUR 9

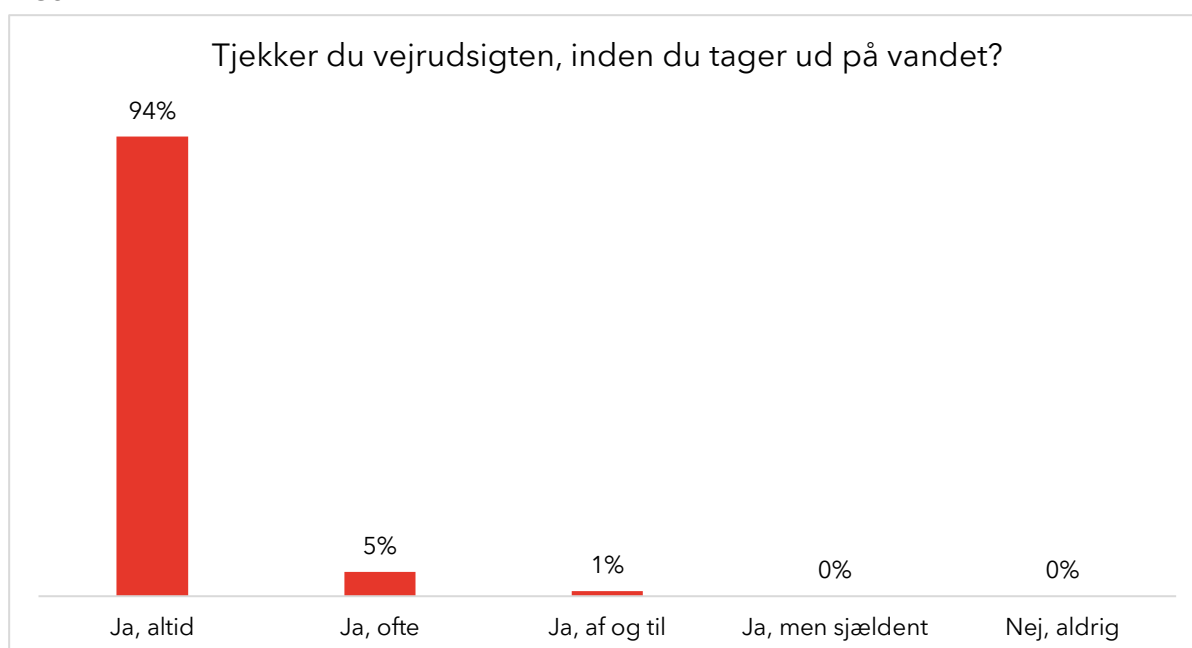

2015 n = 2.118, 2019 n = 2.804, 2022 n = 2.939, 2024 n = 2.045. Note: Data fra 2017 er ikke medtaget i figuren af pladshensyn.

Over tid synes niveauerne at forholde sig relativt stabilt uden større udsving. Samtidig kan der dog observeres en generel stigning i næsten samtlige parametre – særligt i forhold til at *beregne turens længde og sværhedsgrad* og *underrette familie og venner*. Sidstnævnt kan være et udtryk for, at flere og flere følger sejlrådet om at have en livline til land. Over tid tegner der sig således et billede af, at respondenterne bliver bedre til at udføre de nævnte (sikkerheds)foranstaltninger, når de planlægger en tur på vandet.

Det er ikke overraskende, at *Jeg tjekker om vejret passer til turen* er den mest hyppige gerning gennem årene, da næsten alle (94%) angiver, at de *altid* tjekker vejrudsigten, inden de tager ud at sejle (som vist i nedenstående Figur 11).

FIGUR 11

2024 n = 2045

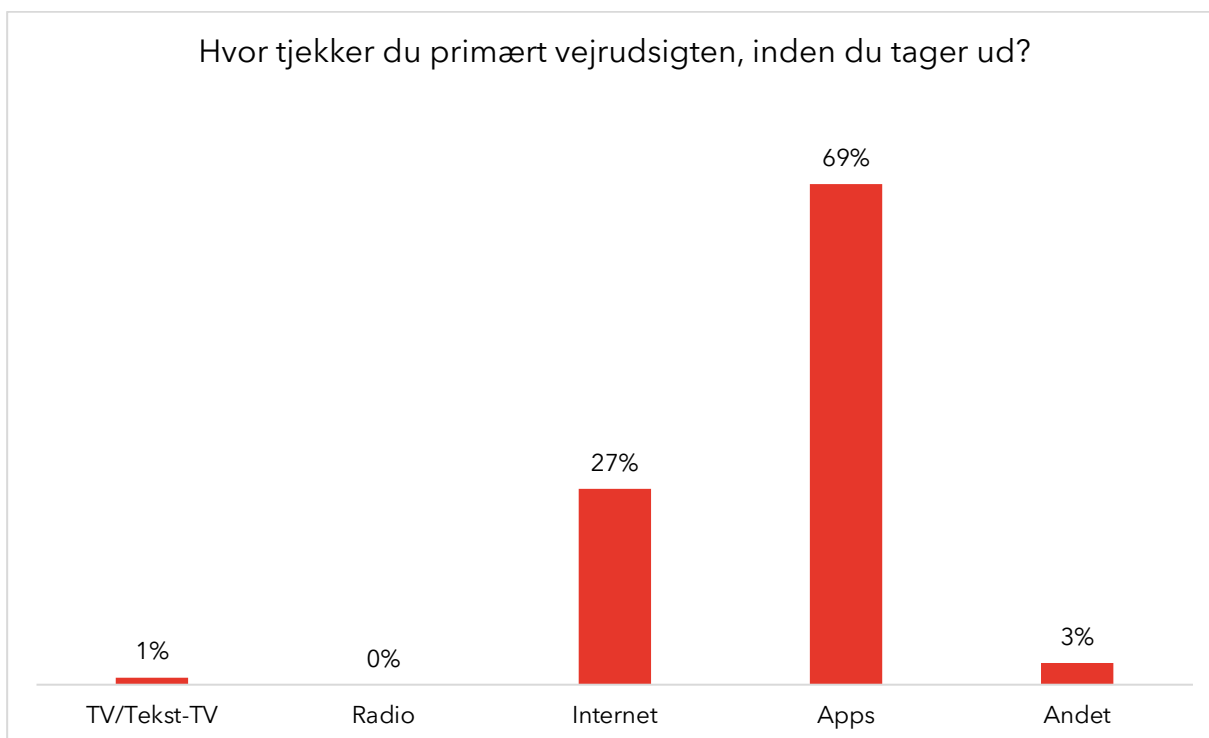
For alle de interviewede, er vejret ligeledes den vigtigste faktor for, om de tager på vandet eller ej. En sejler i motorbåd siger:

“Vi starter med at snakke om, hvor vi gerne vil hen, og så tjekker vi vejrudsigt og vejrudsigt og vejrudsigt.” - Sejler, motorbåd

Nedenstående Figur 12 viser, at langt størstedelen enten tjekker vejrudsigten via apps (69%) eller internettet (27%), hvilket svarer til, at 96% tilgår vejrudsigten online. De 3%, der har svaret *Andet*, består også i overvejende grad af respondenter, der bruger enten apps eller internettet, men har ønsket at uddybe. Sammenlagt er der kun 26 respondenter, der har angivet, at de primært tjekker vejrudsigten via *Radio* eller *TV/Tekst-TV*.

FIGUR 12

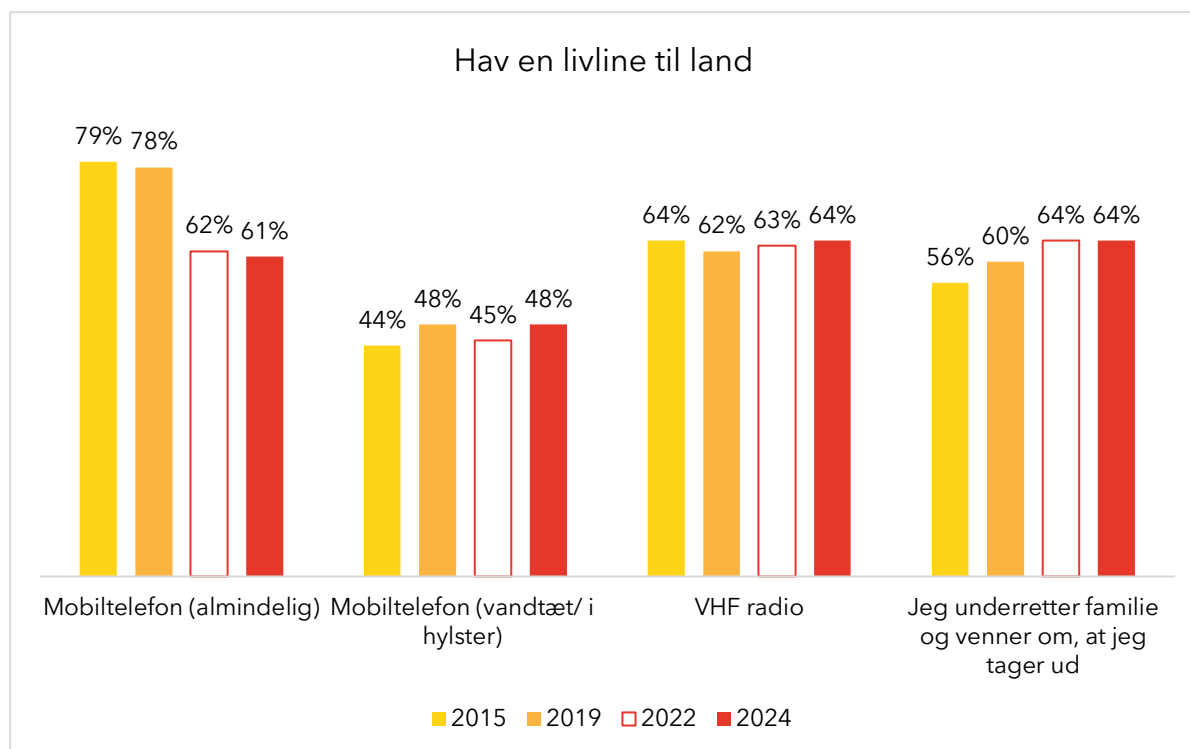
2024 n = 1.992. Note: Kun respondenter, der har svaret, at de tjekker vejret, inden de tager ud, er blevet stillet dette spørgsmål. Ved en teknisk fejl har vandsportsudøvere ikke fået dette spørgsmål.

3.2.4 HAV EN LIVLINE TIL LAND

For at afdække adfærden ifm. sejlrådet *Hav en livline til land*, undersøges andelen af respondenter, der har svaret, at de har en mobiltelefon eller en VHF-radio med sig på vandet eller underretter familie og venner om, at de tager ud.

Figur 13 viser, at der siden holdningsundersøgelsen i 2022 ikke er sket store udsving i respondenternes livline til land. Færre har (sammenlignet med tallene fra 2015 og 2019) en *almindelig mobiltelefon* med (61% i 2024), mens andelen med *VHF-radio* er relativt stabil over tid. Hvorfor færre har almindelig mobiltelefon med kan skyldes, at undersøgelsen fra 2022 og 2024 har omfattet en større andel af roere og vandsportsudøvere, end de tidligere år. Disse to grupper er mindre tilbøjelige til at tage en almindelig mobiltelefon med, når de skal ud at sejle, da de i højere grad kan ende i vandet sammenlignet med fiskere og sejlere. I Tabel 2.17 i Bilag 2 ses også, at langt størstedelen af roere og vandsportsudøvere har angivet, at de ikke har en almindelig mobiltelefon med.

FIGUR 13

2015 n = 2.118, 2019 n = 2.804, 2022 n = 2.939, 2024 n = 2.045. Note: *Hav en livline til land*, tallene er taget fra spørgsmålet "Hvilket sikkerhedsudstyr er der i det fartøj, du oftest sejler i?" og "Hvordan planlægger du typisk en tur?". Af pladshensyn er data fra 2017 ikke medtaget i tabellen.

I de uddybende interview fortæller mange af de interviewede om, hvordan de sørger for at have en livline til land, når de tager ud på vandet – ofte en mobiltelefon. Mange fortæller også familie eller venner, hvis de tager ud alene. En interviewet kajakroer fortæller dog, at han ikke anser det for at være nødvendigt at fortælle nogen om, at han tager ud, fordi han føler sig meget sikker på vandet. Han siger:

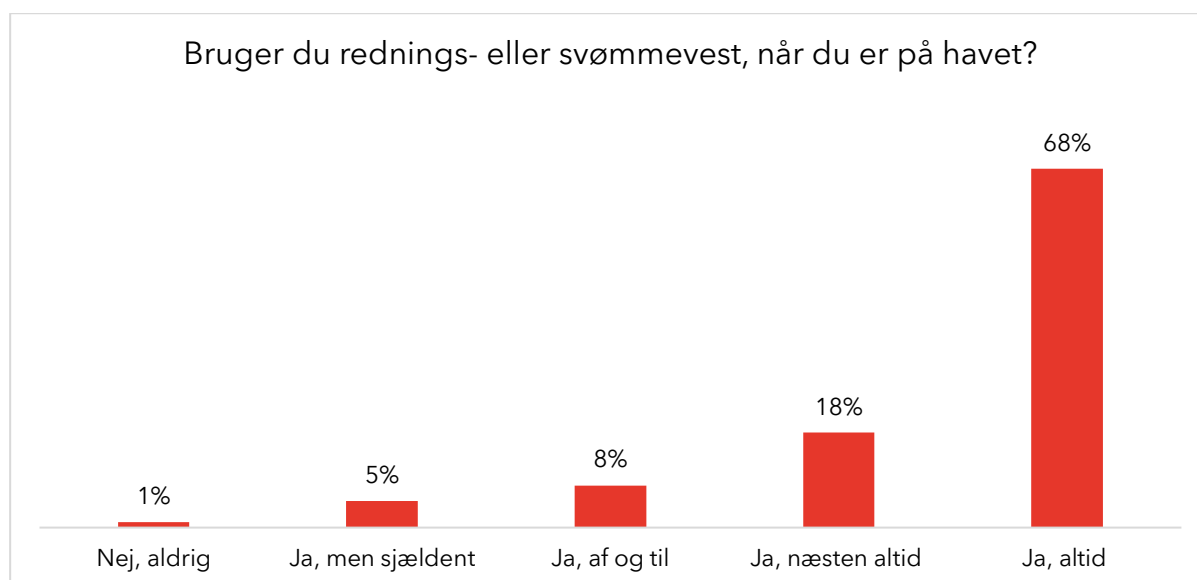
”For mig er det jo lige så naturligt som at cykle eller løbe en tur. Det vil jeg jo ikke fortælle andre – at jeg tager ud og løber en tur.” – Roer, kajak

3.2.5 BRUG VESTEN

Det sidste af De 5 sejlråd er *Brug vesten*. Her er respondenterne blevet spurgt, hvorvidt de bruger rednings- eller svømmevest, når de er på vandet, samt årsagen til det.

Som vist i Figur 14, svarer 68% i 2024, at de *altid* bærer vest, når de er på havet, hvilket er 24 procentpoint flere end i undersøgelsens første år 2015 (55%) og nogenlunde det samme, som sidst undersøgelsen blev gennemført i 2022 (67%). Således er målgruppens selvrapporterede brug af redningsvest steget siden baseline i 2015. Desuden svarer 18%, at de *næsten altid* bærer vest, 8% gør det *af og til*, 5% gør det *sjældent* og 1% gør det *aldrig*.

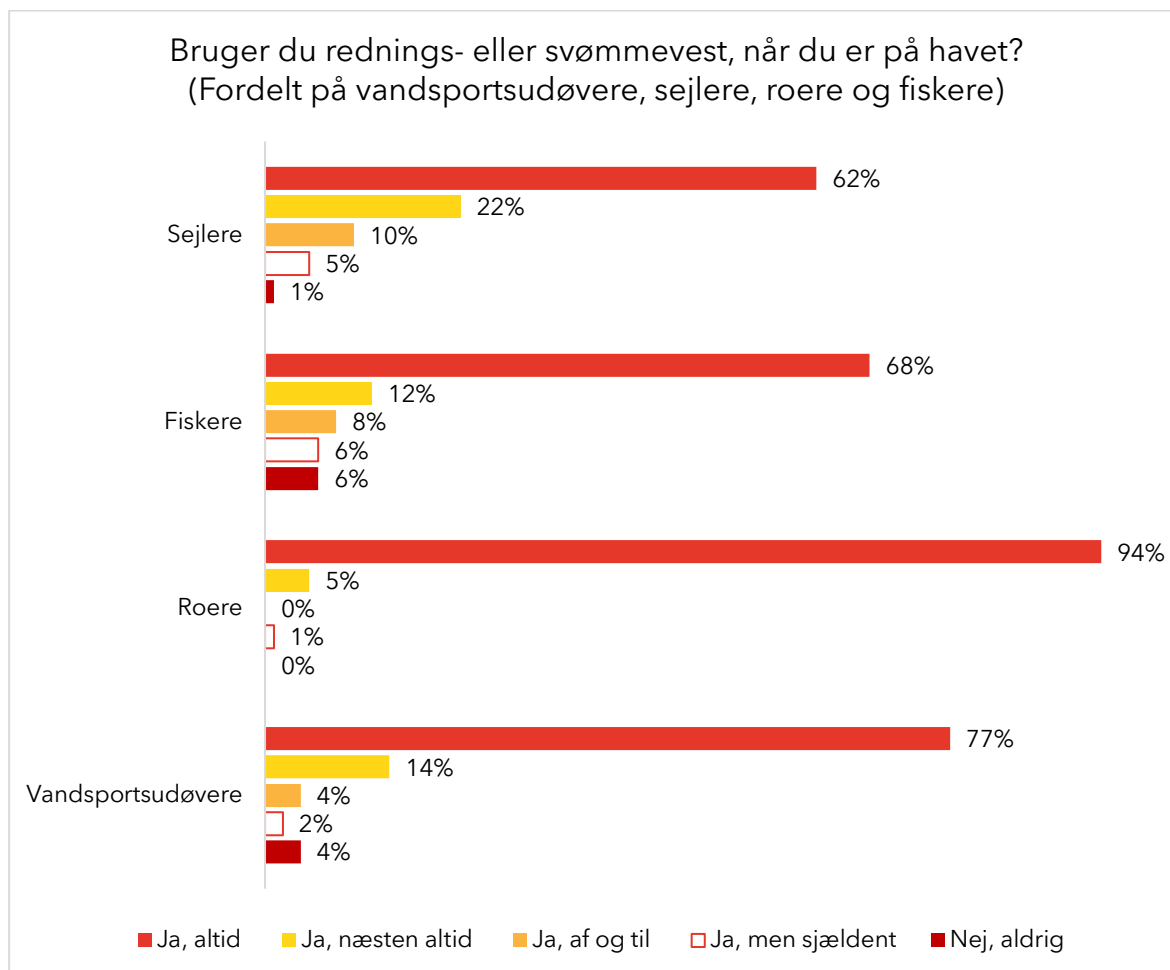
FIGUR 14

2024 n = 2.045.

Ser man nærmere på de forskellige grupper, der færdes på vandet, ses der en forskel i brug af redningsvest blandt fiskere, sejlere, roere og vandsportsudøvere, som vist i Figur 15.

FIGUR 15

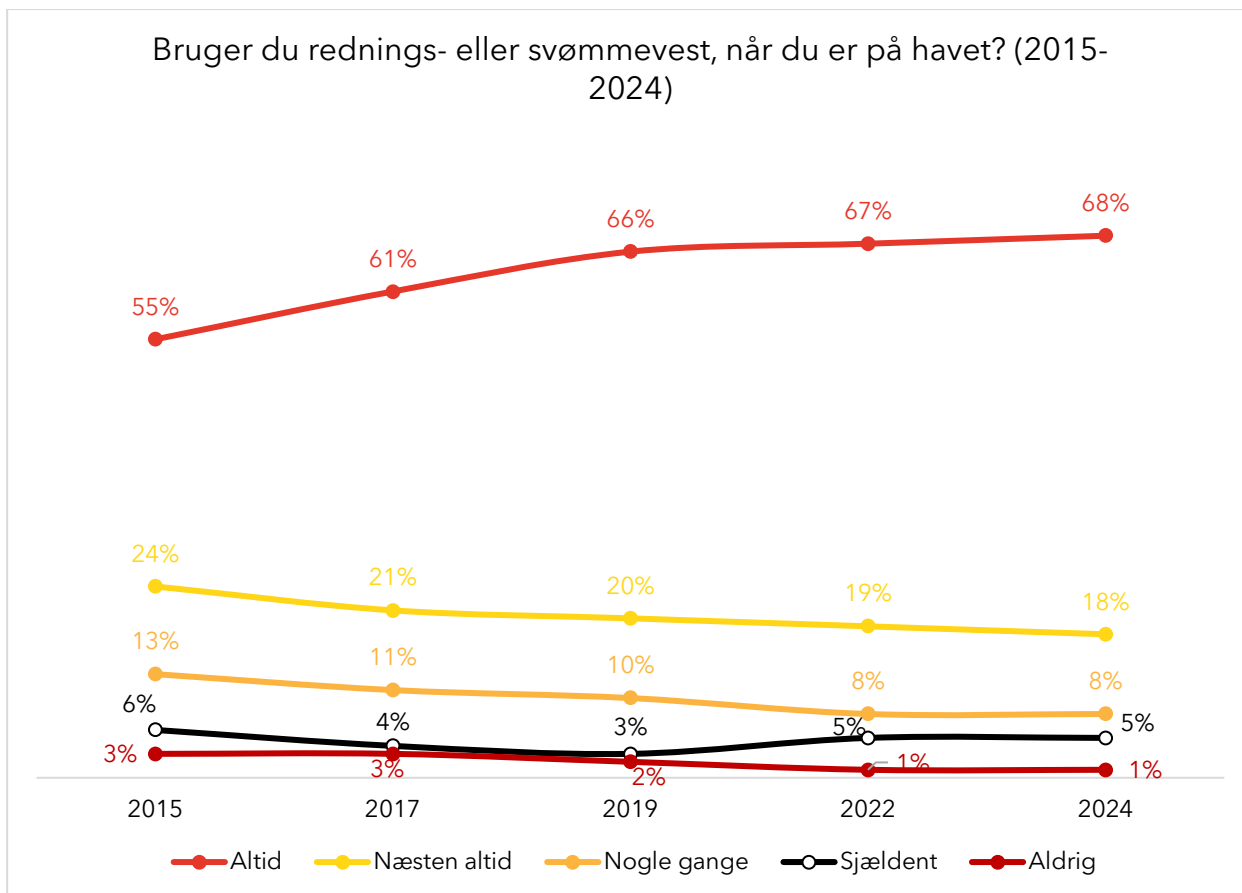

Fiskere n = 159, roere n = 374, sejlere n = 1461, vandsportsudøvere n = 51.

Særligt sejlerne skiller sig ud med hensyn til andelen, der svarer, at de *altid* bruger vest, som ligger lavere, end de andre grupper (62%) samtidig med, at andelen, der svarer, at de *næsten altid* bruger vest, ligger højere end de andre grupper (22%).

Fiskerne er samtidig den gruppe, hvor andelen, der *sjældent* eller *aldrig* bruger vest, er størst (samlet 12%). Roerne og vandsportsudøverne er de to grupper med den største andel, der *altid* bruger vest. For roerne er det næsten samtlige respondenter (94%), der har svaret, at de altid bruger vest.

FIGUR 16

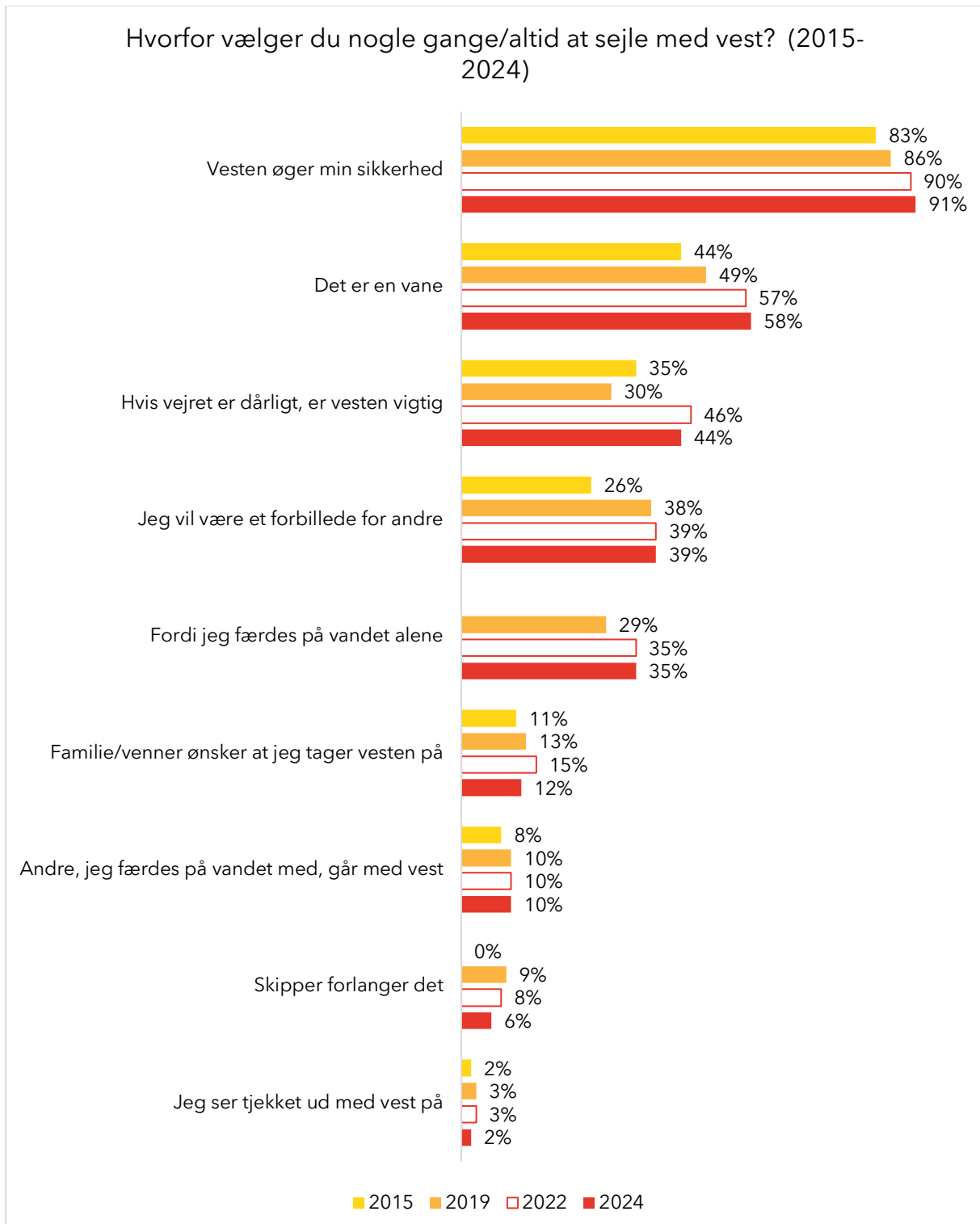

$N_{2015} = 2.095$, $N_{2017} = 1.866$, $N_{2019} = 2.796$, $N_{2022} = 2.939$, $N_{2024} = 2.045$. Note: I 2022 ændrede svar kategorierne sig til "Ja, altid", "Ja, næsten altid", "Ja, af og til", "Ja, men sjældent" og "Nej, aldrig".

Som vist i Figur 16 er der over tid en opadgående tendens i forhold til andelen, der svarer, at de *altid* bruger vest. Samtidig er der færre, der svarer, at de *næsten altid* eller *nogle gange* bruger vest. Udviklingen tyder på, at der er sket en holdningsændring, hvor flere personer mener, at man altid bør have redningsvest på, når man er på havet, i modsætning til kun at have den på nogle gange. Andelen, der angiver *sjældent* at bruge vest, forholder sig dog relativt stabilt over årene.

Blandt de respondenter, der *altid*, *næsten altid*, *nogle gange* eller *sjældent* bruger vest, er den mest udbredte grund til dette, at *vesten øger min sikkerhed*, hvilket 91% i 2024 har angivet (se nedenstående Figur 17). Dernæst svarer mere end halvdelen, at *det er en vane*, mens 44% mener, at *vesten er vigtig, hvis vejret er dårligt*. Færrest bruger vest, fordi man *ser tjekket ud med vest på* (2%), og fordi *skipper forlanger det* (6%). Som det fremgår af Figur 17, er svarfordelingen meget lig den fra 2022.

FIGUR 17

2015 n = 2.023, 2019 n = 2.745, 2022 n = 2.899, 2024 n = 2.016. Note: Spørgsmålet er stillet til alle respondenter, med undtagelse af dem, der angiver, at de aldrig bruger vest. "Fordi jeg færdes på vandet alene" blev først tilføjet som svarkategori i 2019. "Skipper forlanger det" blev først tilføjet som svarkategori i 2017. Data fra 2017 er ikke med i figuren af pladshensyn.

Undersøgelsen viser, at der er sket en tydelig, positiv holdningsændring i forhold til brug af vest hos målgruppen, hvilket kommer til udtryk ved, at flere og flere bruger vest, fordi de oplever en øget sikkerhed herved, samt at det kan være farligt ikke at bruge vest, når vejret er dårligt. Derudover viser undersøgelsen, at det for flere og flere er blevet en vane at bruge vest, når de færdes på vandet.

I afsnit 3.6: *Hvem kan særligt blive bedre til at bruge vest og hvordan?* uddybes, hvilke begrundelser respondenterne og de interviewede personer har for *ikke* at bruge vest, gruppens karakteristika samt faktorer, der kan hænge sammen med manglende vestebrug.

3.3 INFORMATION OM SIKKERHED TIL SØS

Undersøgelsen afdækker desuden respondenternes behov for ny viden om sikkerhed til søs samt deres vaner ift. at opsøge dette.

Som vist i Figur 18, vurderer knap halvdelen af respondenterne (45%), at de ikke mangler viden i forhold til sikkerhed til søs, hvilket også var tilfældet i de foregående år (42% i 2022, 42% i 2019, 47% i 2017 og 44% i 2015).

FIGUR 18

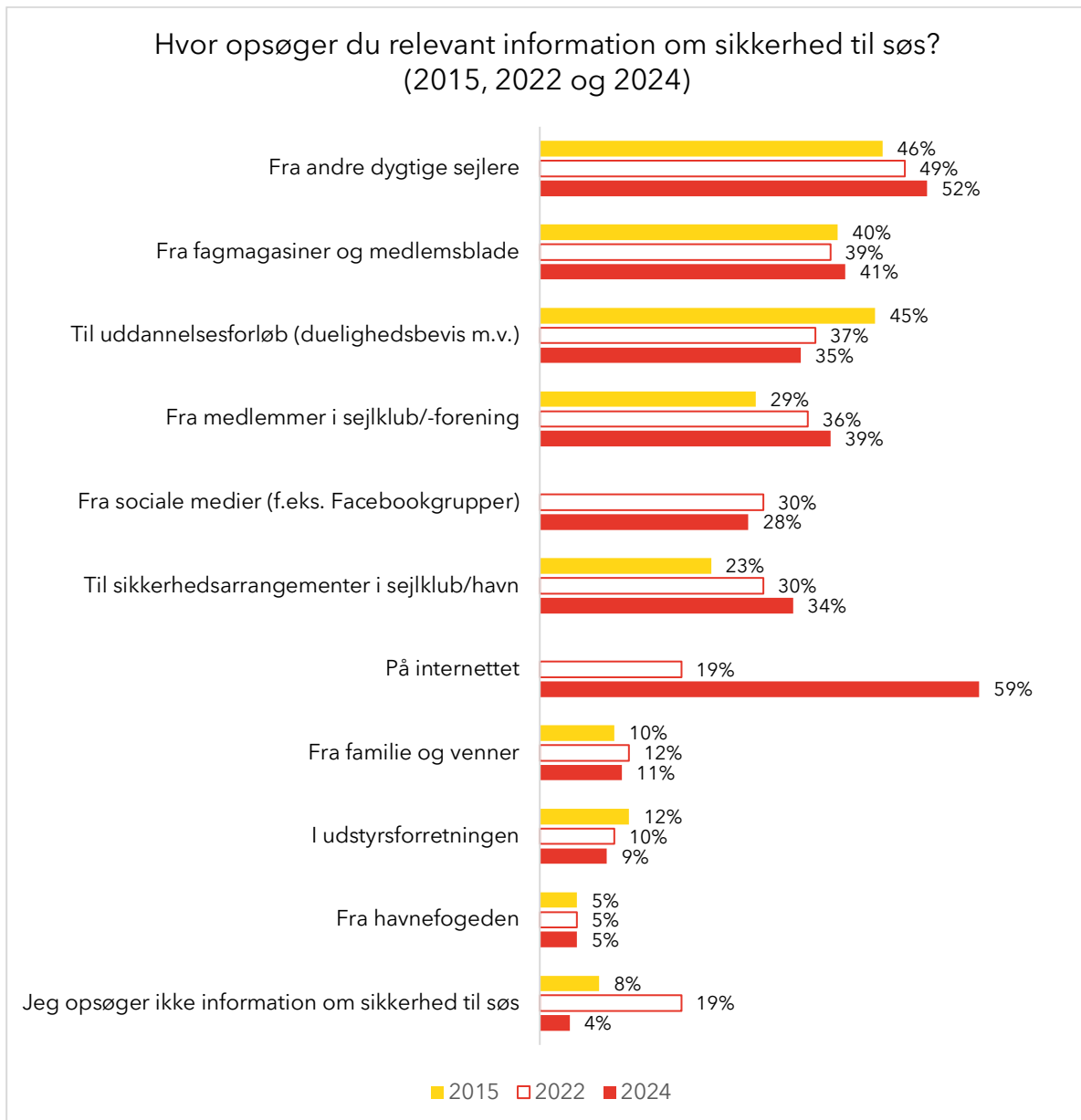
2024 n = 2.045.

Næsten hver femte oplever at mangle viden om *vedligehold af motor*. Dertil mener 16%, at de mangler viden om *nødraketter og moderne sikkerhedskommunikation*, mens 15% mangler viden om *vind og vejr*. Færrest oplever at mangle viden om *rolle- og ansvarsfordelingen ombord* (3%), *sikkert fiskeri* (5%) og *vedligeholdelse af udstyr* (8%). 10% mener, at de mangler viden om *mand-over-bord manøvre*, hvilket er relativt få sammenlignet med, at 30% enten aldrig har gennemført manøvren eller har gennemført den for mere end 5 år siden (jf. Tabel 2.16 i Bilag 2).

Svarene ligner i høj grad de tidligere års undersøgelser, og der er således ikke sket markante udviklinger i målgruppens oplevede behov for viden om sikkerhed til søs.

Figur 19 viser udviklingen over tid med hensyn til, hvilke kilder respondenterne anvender, når de opsøger relevant information om sikkerhed til søs.

FIGUR 19

2015 n = 2.118, 2022 n = 2.939, 2024 n = 2.045. Note: Under svarkategorien "Fra fagmagasiner og medlemsblade" viser figuren andelen, der svarede "Bådmagasiner" i 2015. Besvarelserne fra 2017 og 2019* er ikke taget med, da en teknisk fejl de år bevirkede, at det ikke var muligt for respondenterne at vælge andre kilder til information, hvis internettet var valgt.

Der er sket en særligt stor udvikling fra 2022 til 2024 i forhold til *internettet*, hvor 59% af respondenterne i 2024 svarer, at de opsøger relevant information om sikkerhed til søs via internettet sammenlignet med 19% i 2022. Det har ikke været muligt at identificere en årsag til denne udvikling. Hertil får respondenterne fortsat i høj grad deres information fra *andre dygtige sejlere* (52%), fra *fagmagasiner og medlemsblade* (41%) og fra *medlemmer i sejlklub/-forening* (49%). Færrest opsøger information om sikkerhed til søs fra *havnefogeden* (5%), i *udstyrsforretningen* (9%) og fra *familie og venner* (11%). Overordnet opsøger målgruppen dog i høj grad information om sikkerhed til søs de samme steder som i 2015.

Færre angiver desuden, at de ikke opsøger information om sikkerhed til søs sammenlignet med de foregående år, hvor andelen falder fra 19% i 2022 til 4% i 2024. I 2015 lå niveauet dog på 8%, hvorfor det store fald på 15 procentpoint mellem 2022 og 2024 måske kan tilskrives, at stikprøven fra 2022 blot bestod af flere respondenter, der ikke opsøger sikkerhed til søs, end gennemsnittet i målgruppen. På trods af dette, er det en positiv udvikling, at flere fra målgruppen opsøger information om sikkerhed til søs i et eller andet omfang.

Størstedelen af de interviewede opsøger ligeledes i en vis udstrækning ny viden om sikkerhed til søs. De fleste fortæller, at de bruger forskellige online platforme til at finde information, herunder Søsportens Sikkerhedsråds hjemmeside, men også særligt forskellige Facebook-fora, hvor man kan dele viden. En fisker siger:

”Så er det online. Så er det fordi, der er nogen, der reklamerer for det på sociale medier. Også nogle af SejlSikkerts kampagner en gang imellem, får man øje på. Og så er der grupper for lystfiskere og småbådsgrupper, og der er en hel masse, der er rigtig, rigtig, rigtig dygtige og søde til at dele deres viden med andre. Så der er jeg blevet opmærksom på ting, som jeg ikke vidste.” - Fisker, motorbåd

Respondenterne i undersøgelsen er også blevet spurgt, hvordan de mener, at man bedst muligt kan informere om og fremme sikkerhed til søs og kommer de med en lang række forslag, som alle kan læses i Bilag 8. Her er det særligt forslag om mere *undervisning og information*, der fylder. Derudover er der flere, der nævner *kampagner, lovkrav, at lave arrangementer i klubberne og skabe mere synlighed om sikkerhed*, som nogle af de ting man kunne gøre for at fremme sikkerhed til søs. Andre forslag, der nævnes, er at *nedsætte omkostningerne til sikkerhedsudstyr*, samt at *appellere til den sunde fornuft*.

Desuden er de interviewede respondenter blevet spurgt, hvordan de tror, man bedst kan kommunikere omkring sikkerhed til søs. Ligesom flere selv opsøger information på internettet og de sociale medier, er der nogle, som foreslår online platforme til formålet. Særligt til den yngre generation foreslås f.eks. YouTube. Andre er glade for Facebook, men mener samtidig, at man

også bør komme ud i havne eller klubber og holde arrangementer om sikkerhed. Her fremhæves det dog, at det er vigtigt, at disse arrangementer afholdes af nogen med en stor faglighed, som ved, hvad de taler om, og som kan agere rollemodeller.

Til spørgsmålet om, *hvordan* man bør kommunikere til målgrupperne, fremhæves det af flere af de interviewede, at det er vigtigt, at kommunikationen ikke taler ned til målgruppen. En sejler siger bl.a.:

”Nu er det jo en målgruppe, vi snakker om, der er lidt sådan nogle ”jeg-ved-bedst-selv-typer”. Det skal man nok holde sig for øje, når man kommunikerer med dem.” - Sejler, sejlbåd

Her foreslås det f.eks., at man appellerer til målgruppens egen fornuft og benytter viden om sejlads og forskellige situationer på vandet. En sejler siger:

”Man skal lade være med at sige, at: Du skal have redningsvest på, fordi det skal du, når du er ude. (...) Det er måske mere at sætte det i kontekst. I den og den situation, der er du virkelig en idiot, hvis du ikke har redningsvest på. Lad os starte der, så folk der normalt er imod sådan noget, de vil kunne se meningen i det.” - Sejler, sejlbåd

Endelig foreslår en sejler, som selv er begyndt at sejle for nyligt, at man udarbejder nogle korte artikler til nye sejlere om, hvad man bør gøre og ikke bør gøre, når man begynder at sejle. Han siger:

”Jeg tror, at sådan noget med nogle artikler, der kan fortælle på en nem måde om, hvad du bør gøre, og hvad du ikke bør gøre. Og måske netop også nogle overvejelser om - det synes jeg, det har været svært at finde information om - hvornår bør jeg have én type nød-blus ombord? Bør jeg have både almindeligt og de der informations-blus? Altså en nivellering af, hvornår nok er nok. Så det heller ikke bliver uoverskueligt for nysejlere. Så jeg tænker nogle små, nemt tilgængelige informationer ville nok være den nemmeste måde at fange folk på.” - Sejler, motorbåd

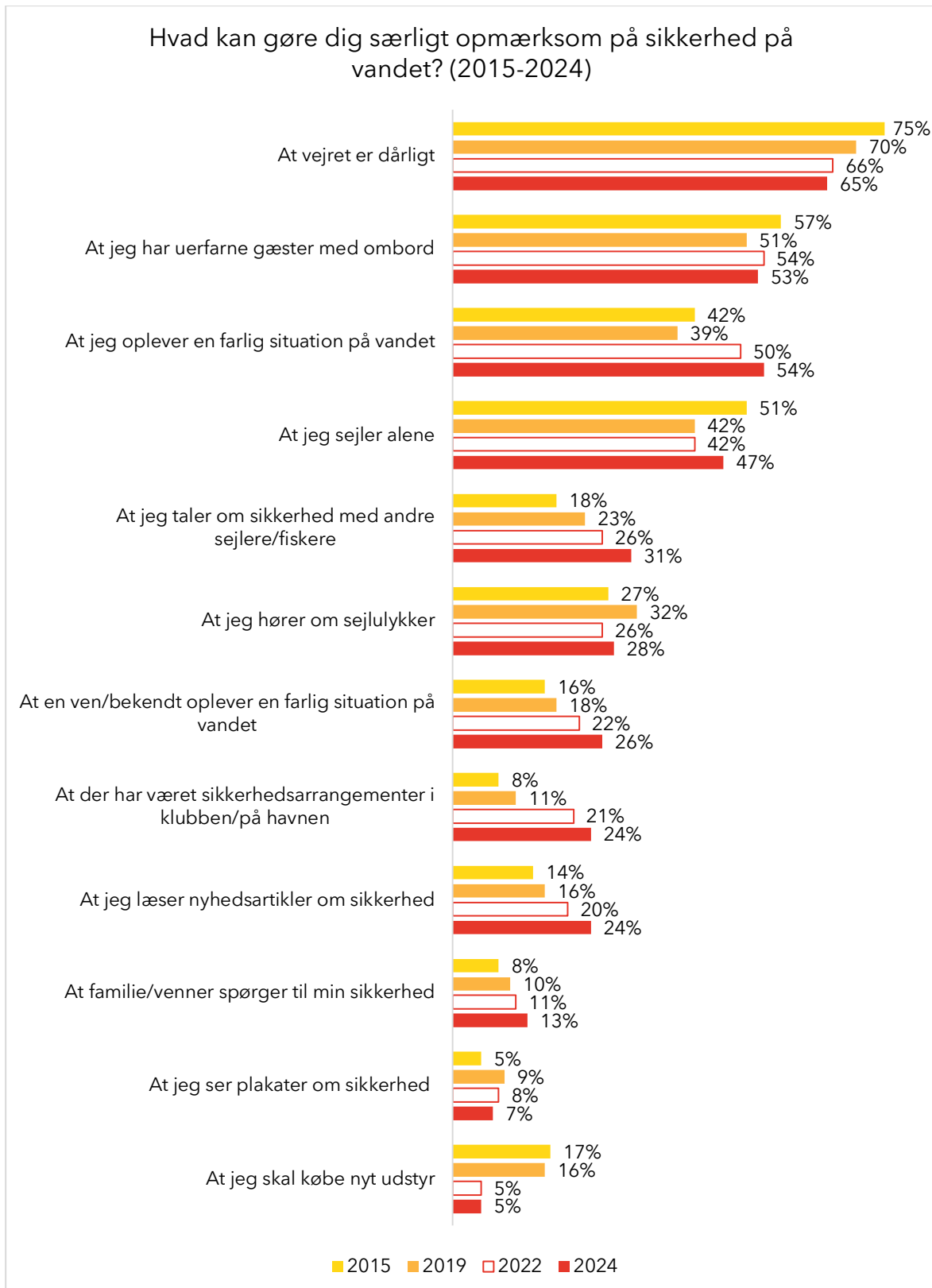
3.4 OPMÆRKSOMHED PÅ SIKKERHED PÅ VANDET

Undersøgelsen indeholder desuden spørgsmål om hvilke faktorer, som kan gøre respondenterne opmærksomme på sikkerhed, *hvem* som kan gøre dem mere opmærksomme på sikkerhed, og hvilke forhindringer, de selv oplever, der er ifm. deres sikkerhed til søs.

Figur 20 på næste side viser, at respondenterne fortsat bliver særligt opmærksomme på sikkerhed, *når vejret er dårligt* (65%), *når de oplever en farlig situation på vandet* (54%), samt *når de har uerfarne gæster med ombord* (53%). Færrest bliver særligt opmærksomme på sikkerhed, *når de skal købe nyt udstyr* (5%), og *når de ser plakater om sikkerhed* (7%).

Over tid ses ikke store udsving i eller afvigelser ift. hvilke omstændigheder, der særligt kan gøre målgruppen opmærksom på sikkerhed til søs. Dog ses en nedadgående tendens, hvor færre bliver opmærksomme på sikkerhed, *når vejret er dårligt*. Samtidig bliver flere og flere opmærksomme på sikkerhed til søs, *når de taler om sikkerhed med andre* (31%), *når en ven/bekendt oplever en farlig situation på vandet* (26%), *når der har været et sikkerhedsarrangement i klubben/på havnen* (24%), samt *når de læser nyhedsartikler om sikkerhed* (24%). Særligt er der sket et stort skifte i forhold til at *tale om sikkerhed med andre*, samt *når der har været et sikkerhedsarrangement i klubben/på havnen*, hvor andelen, der bliver særligt opmærksom på sikkerhed til søs under disse omstændigheder, er steget med henholdsvis 13 og 16 procentpoint siden 2015. Dette kan tyde på, at man har haft succes med kommunikationen om sikkerhed til søs via disse kanaler.

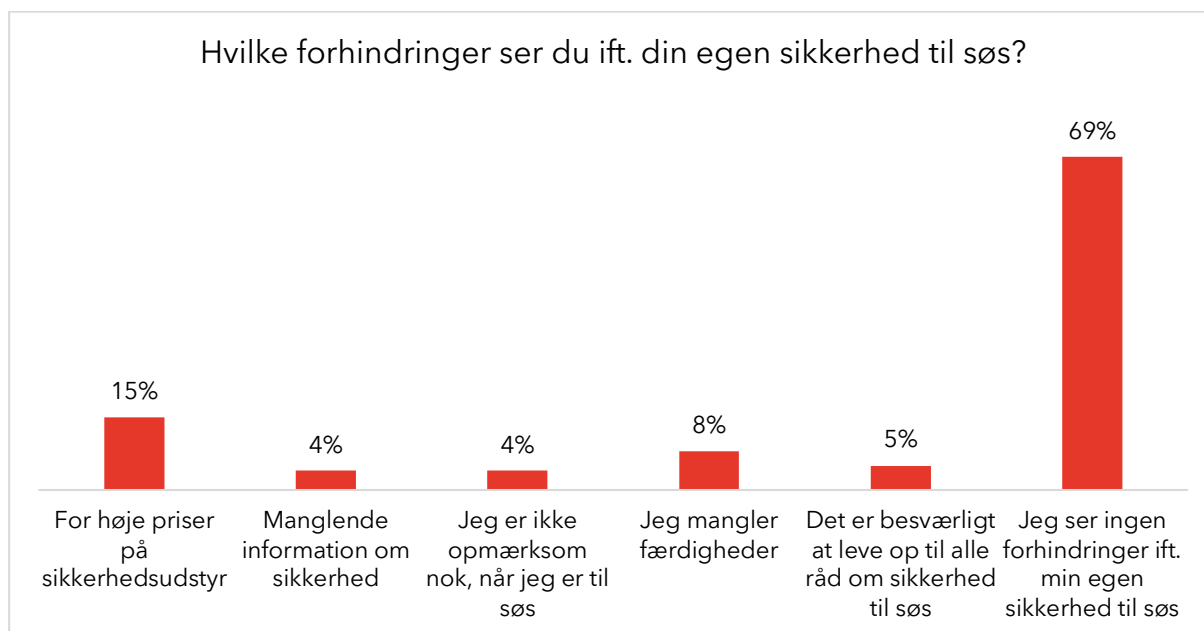
FIGUR 20

2015 n = 2.118, 2019 n = 2.804, 2022 n = 2.939, 2024 n = 2.045. Note: Data fra 2017 er ikke med i figuren af pladshensyn.

Som det fremgår af nedenstående Figur 21, svarer 69%, at de ikke ser forhindringer ift. deres sikkerhed til søs, hvilket er samme andel som i 2022.

FIGUR 21

2024 n = 2.045.

Høje priser på sikkerhedsudstyr er ifølge respondenterne den største forhindring i forhold til deres sikkerhed til søs med en andel på 15%, der svarer dette. Der er således relativt få, der oplever forhindringer i forhold til deres egen sikkerhed til søs - langt størstedelen ser ingen forhindringer.

Respondenterne er desuden blevet spurgt, *hvem* der særligt kan få dem til at forbedre deres sikkerhedsvaner til søs. Her viser besvarelsene, at et flertal af respondenterne på 68% oplever, at *familie* kan få dem til at forbedre deres sikkerhedsvaner.

FIGUR 22

2024 n = 2.045.

Lige knap halvdelen (44%) svarer, at *kampagner* kan få dem til at forbedre deres sikkerhedsvaner, mens omkring en tredjedel angiver, at *klubben* og/eller *venner* kan få dem til at forbedre deres sikkerhedsvaner.

Ser man på, hvem der ellers kan få målgruppen til at forbedre deres sikkerhedsvaner til søs, har 21% angivet *myndighederne*, 13% deres *forsikringselskab*, og 8% *forbundet*, mens 11% har angivet, at der ikke er nogen af de ovenstående, der særligt kan få dem til at forbedre deres sikkerhedsvaner.

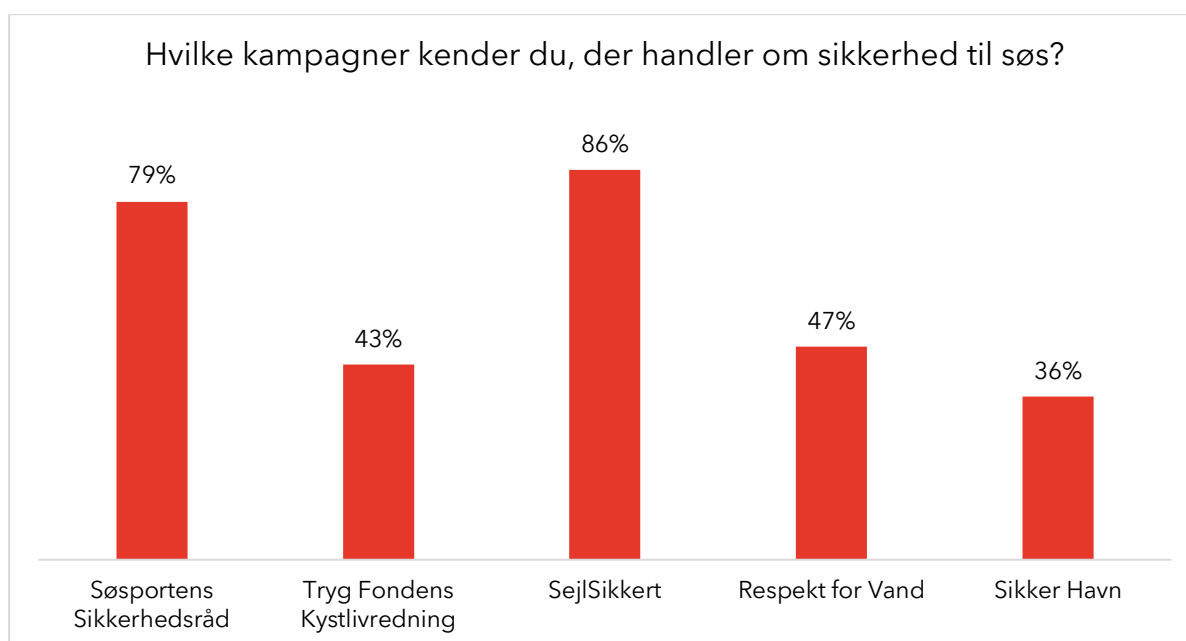
Svarfordelingerne fra 2024 ligner i høj grad tallene fra 2022.

3.5 SIKKERHEDSKAMPAGNER OG KENDSKAB TIL SEJLSIKKERT

Et af formålene med undersøgelsen er at belyse målgruppens kendskab til kampagner, der handler om sikkerhed til søs, herunder SejlSikkert. Undersøgelsen afdækker derudover SejlSikkerts troværdighed blandt målgruppen, samt kendskab til og brugen af SejlSikkerts apps *SejlSikkert* og *SejlSikkert Alarm*. Disse resultater præsenteres i dette afsnit. Afslutningsvis går der i dybden med, om kendskabet til SejlSikkert er øget over tid.

3.5.1 KENDSKAB TIL SEJLSIKKERT OG ANDRE SIKKERHEDSKAMPAGNER

FIGUR 23

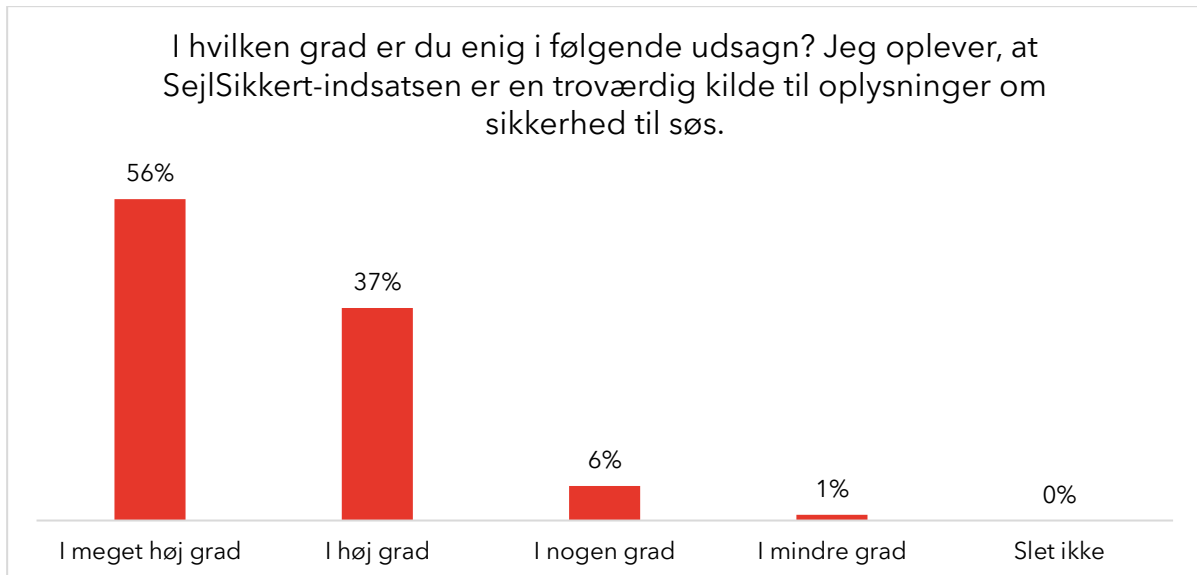
2024 n = 2.045. Note: Der er beklageligvis sket en fejl, som har bevirket, at kun sejlerne er blevet spurgt til deres kendskab til Tryg Fondens Kystlivredning, og dette tal ville derfor sandsynligvis være højere, hvis alle respondenter var blevet præsenteret for svarmuligheden.

Kigger man på kendskabet til forskellige kampagner, der handler om sikkerhed til søs, ser man, at over 8 ud af 10 kender til SejlSikkert (86%). Det er således den af de nævnte kampagner, som flest kender.⁴

79% af respondenterne kender til Søsportens Sikkerhedsråd, næsten halvdelen kender Tryg Fondens Kystlivredning (43%), mens 47% kender Respekt for Vand, og lidt over en tredjedel kender kampagnen Sikker Havn (36%).

⁴ Her skal man være opmærksom på, at holdningsundersøgelsen er blevet spredt i SejlSikkerts netværk, hvilket kan medføre et større kendskab til samme kampagne blandt respondenterne.

De respondenter, der har svaret, at de kender SejlSikkert, er blevet spurgt, hvorvidt de oplever SejlSikkert som en troværdig kilde til oplysninger om sikkerhed til søs. Besvarelserne viser, at SejlSikkert har en meget høj grad af troværdighed med 93%, som enten i meget høj eller i høj grad oplever, at dette er tilfældet.

FIGUR 24

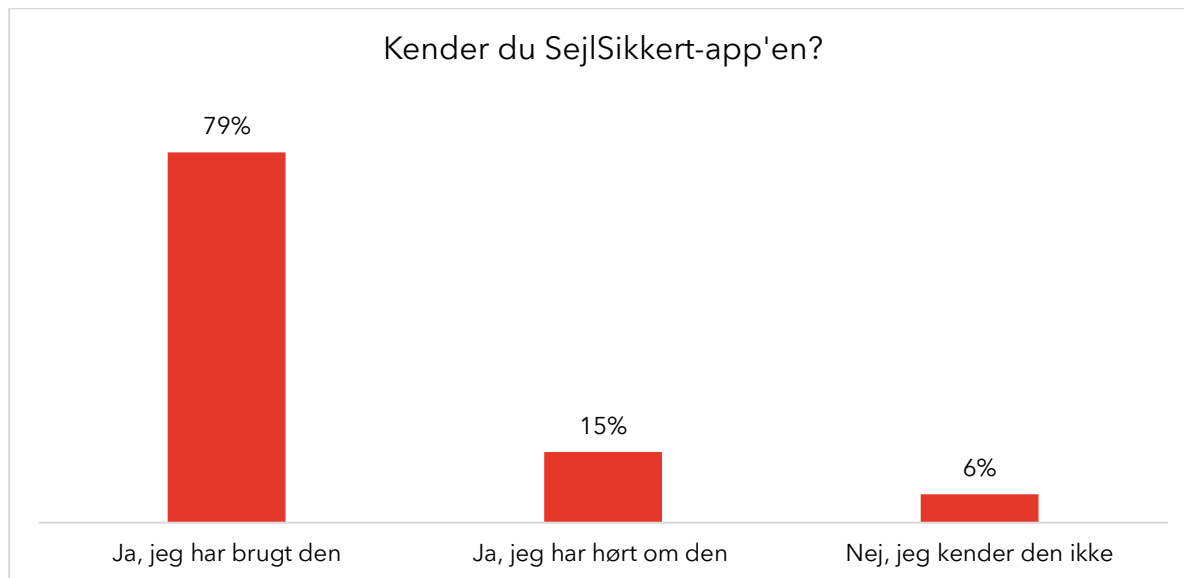
2024 n = 1.891. Note: Det er kun de respondenter, der har angivet, at de kender SejlSikkert ved spørgsmålet "Hvilke kampagner kender du, der handler om sikkerhed til søs?", der har fået dette spørgsmål.

De få respondenter, som har svaret, at de i mindre grad eller slet ikke oplever, at SejlSikkert-indsatsen er en troværdig kilde til oplysninger om sikkerhed til søs, har haft mulighed for at uddybe, hvorfor de oplever det. Her svarer nogen, at der er for stort fokus på app'en, at informationerne forsvinder i mængden, at de har et for lavt fagligt niveau, og at der burde være mere fokus på alle fem sejlråd. Alle de åbne besvarelser kan læses i Bilag 7.

3.5.2 SEJLSIKKERT APP OG SEJLSIKKERT ALARM

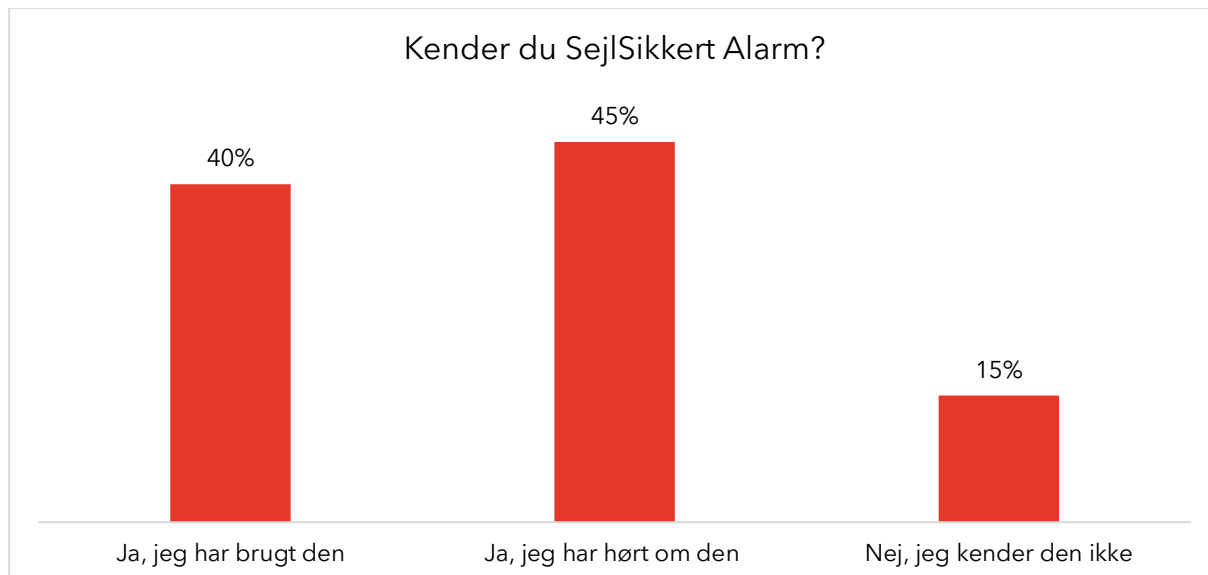
Respondenterne er også blevet spurgt til deres kendskab til SejlSikkert-app'en og SejlSikkert Alarm-app'en. I 2024 svarer 79%, at de har benyttet SejlSikkert-app'en, hvilket er den højeste andel hidtil. Flere af de interviewede benytter ligeledes app'en og er glade for den.

FIGUR 25

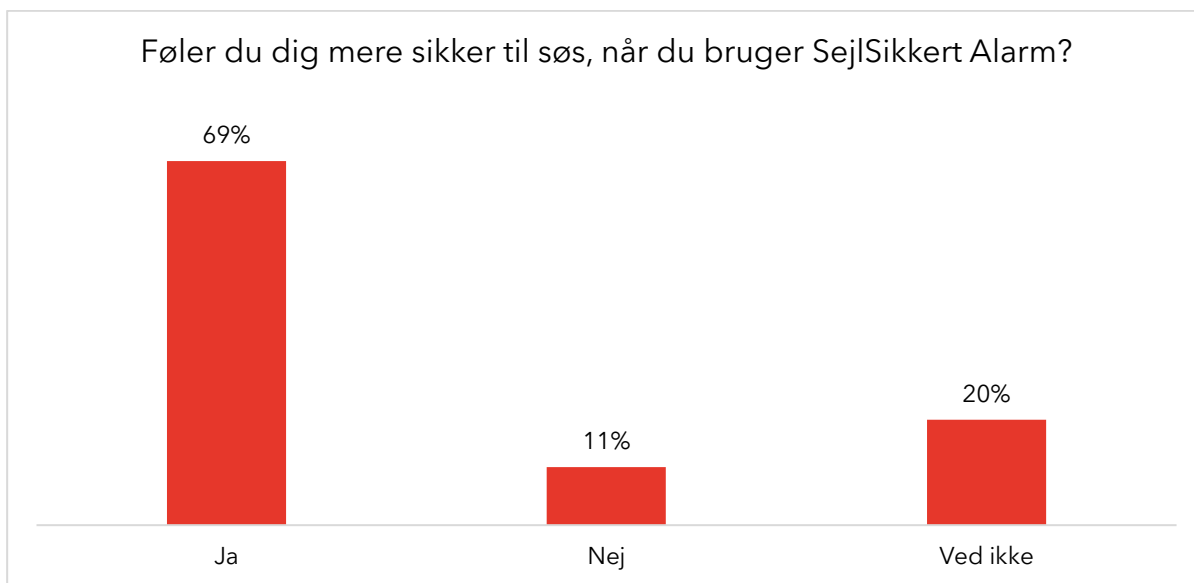
2024 $n = 2.045$.

FIGUR 26

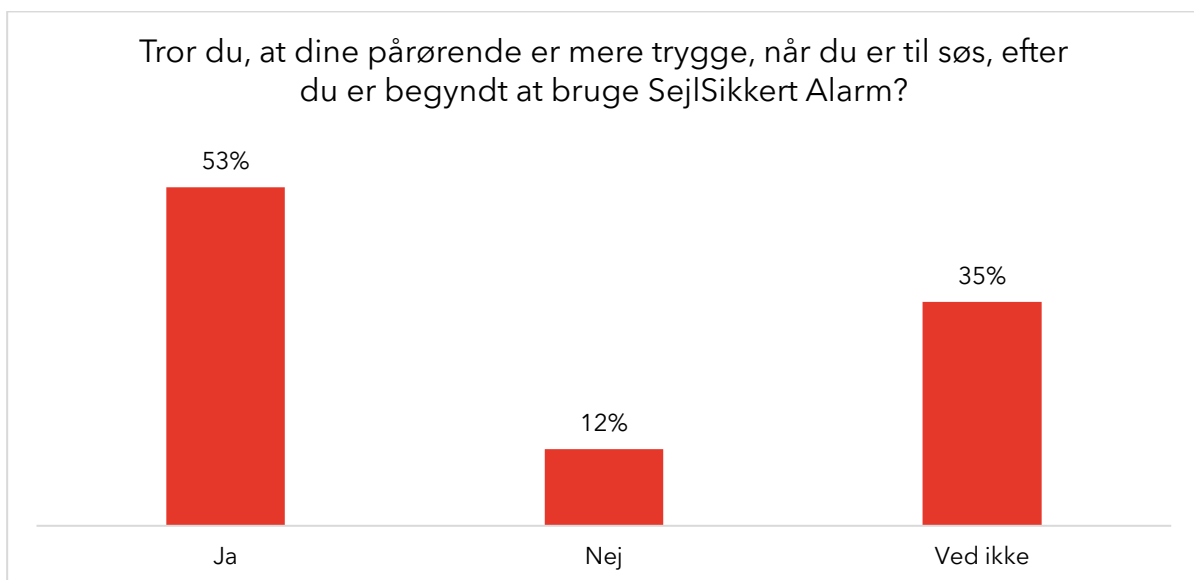

2024 $n = 2.045$.

Figur 26 viser, at 40% af respondenterne har svaret, at de har brugt app'en SejlSikkert Alarm, mens 45% har hørt om app'en. Både brugen af og kendskabet til SejlSikkert Alarm er således steget siden både 2022 og 2019. En årsag til dette kan dog være, at nogle respondenter er blevet inviteret til at besvare undersøgelsen gennem netop SejlSikkert Alarm app'en, og at der derfor er flere brugere af app'en blandt respondenterne, end det har været tilfældet tidligere.

FIGUR 27

2024 n = 814. Note: Dette spørgsmål er kun blevet besvaret af de respondenter, der har svaret, at de har brugt SejlSikkert Alarm.

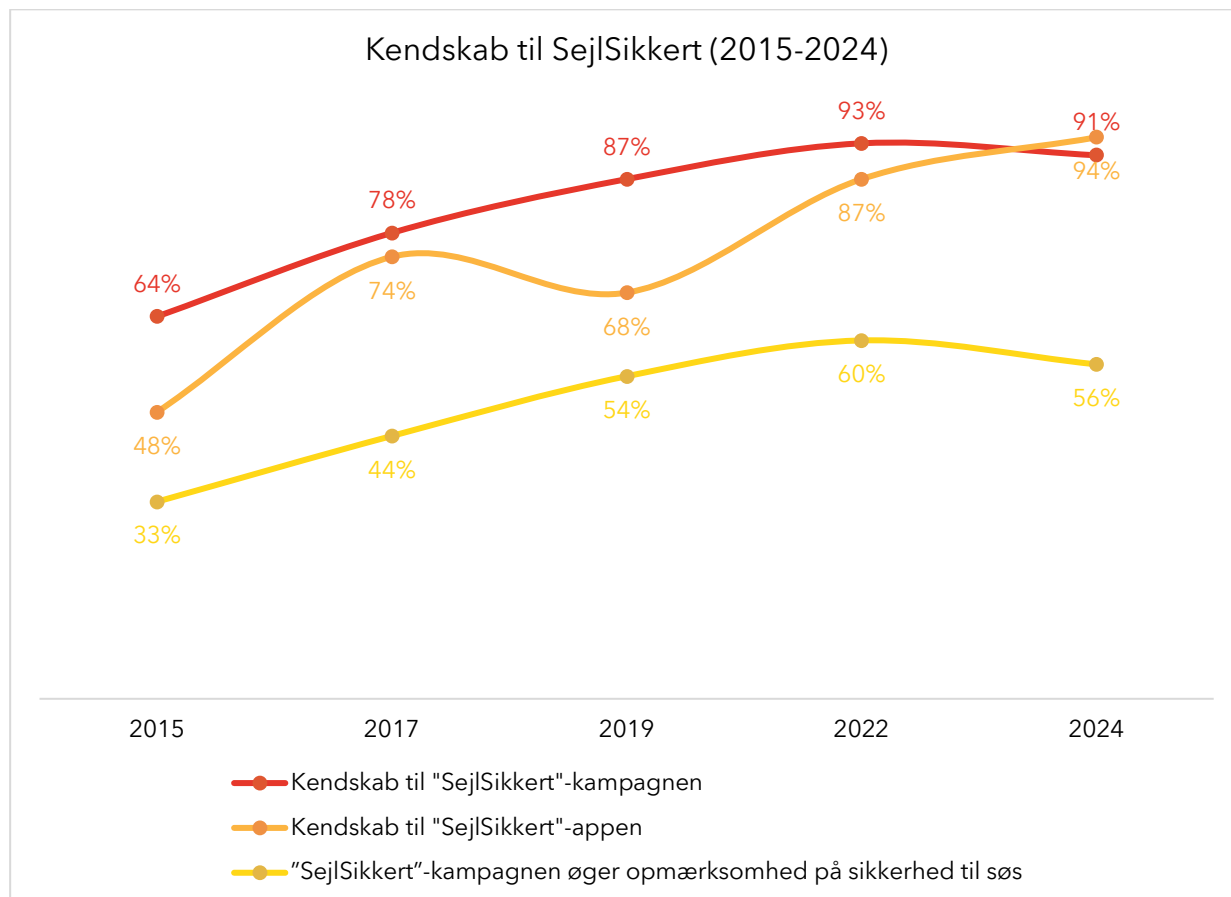
FIGUR 28

2024 n = 814. Note: Dette spørgsmål er kun blevet besvaret af de respondenter, der har svaret, at de har brugt SejlSikkert Alarm.

Ovenstående figurer 27 og 28 viser, at de, som bruger SejlSikkert Alarm-appen, i høj grad føler sig mere sikre til søs, når de bruger app'en, og at over halvdelen tror, at deres pårørende er mere trygge ved, at de er på vandet, efter de er begyndt at bruge SejlSikkert Alarm.

3.5.3 KENDSKAB TIL SEJLSIKKERT OVER TID

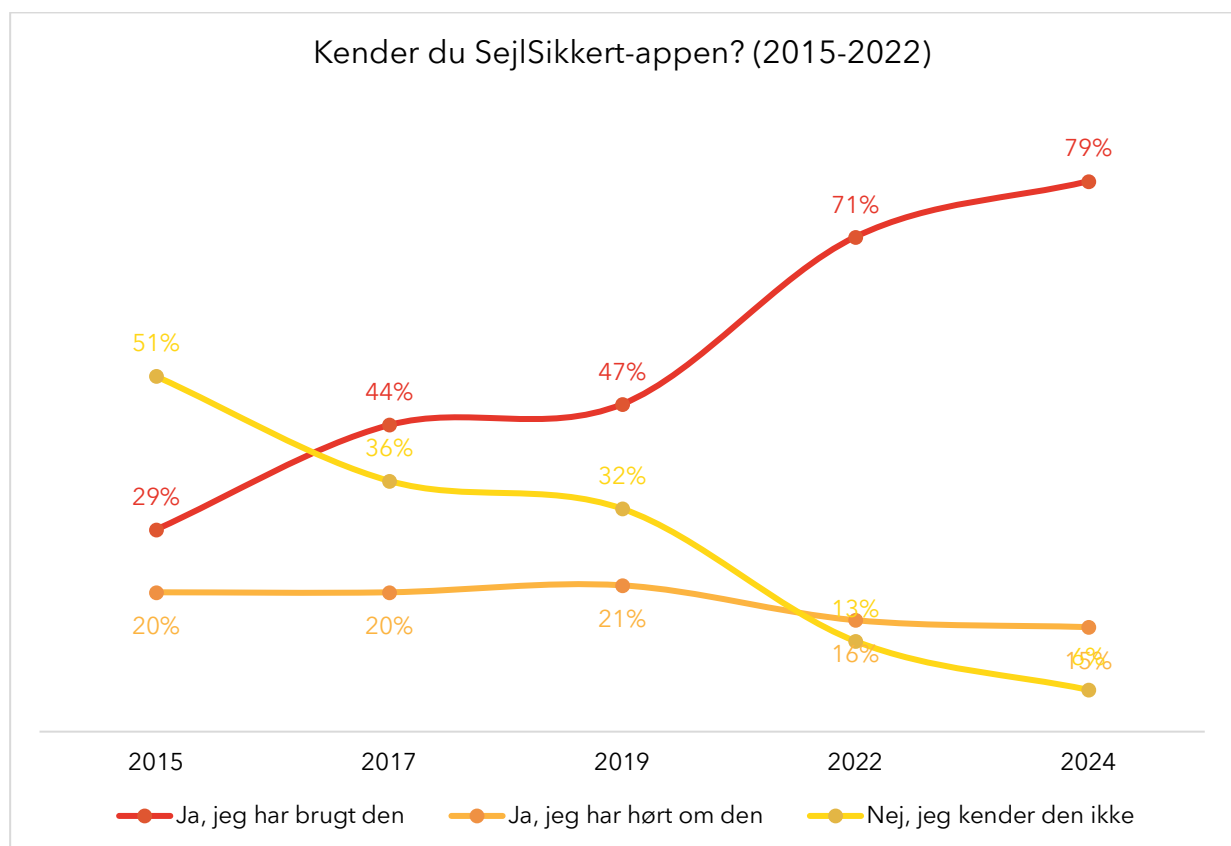
FIGUR 29

$N_{2015} = 2.118$, $N_{2017} = 1.889$, $N_{2019} = 2.804$, $N_{2022} = 2.939$, $N_{2024} = 2.045$. Note: Kendskab til "SejlSikkert" kampagnen viser, hvor mange procent af respondenterne, der **kender** eller har **hørt** om kampagnen (udregnet fra spørgsmålet "kender du (forud for denne undersøgelse) til SejlSikkert-indsatsen). Kendskab til "SejlSikkert" app'en viser, hvor mange procent af respondenterne, der har svaret **brugt** eller **hørt** om app'en (udregnet fra spørgsmålet "Kender du SejlSikkert-appen?"). "SejlSikkert" kampagnen øger opmærksomhed på sikkerhed til søs viser hvor mange procent af respondenterne, der svarer, at "SejlSikkert" kampagnen **i meget høj grad** har gjort dem mere opmærksomme på sikkerhed til søs (udregnet fra spørgsmålet "I hvilken grad er du enig i følgende udsagn? Jeg oplever, at SejlSikkert-indsatsen er en troværdig kilde til oplysninger om sikkerhed til søs")

Ser man på kendskabet til SejlSikkert-indsatsen over tid i Figur 29, viser undersøgelsen, at kendskabet til SejlSikkert-kampagnen er steget støt igennem årene, dog med et lille fald i 2024 på 2 procentpoint. Kendskabet til SejlSikkert app'en har svinget over årene, men er de seneste to år steget og topper i 2024. Endelig viser Figur 29, at 56% i år mener, at SejlSikkert-kampagnen generelt øger opmærksomheden på sikkerhed til søs. Dette er et mindre fald i forhold til 2022, men fortsat højere, end alle de resterende foregående år.

Ser man på kendskabet til SejlSikkert app'en, viser Figur 30, at kendskabet er steget gennem alle årene, og der ses igen i år en stigning fra forrige måling.

FIGUR 30

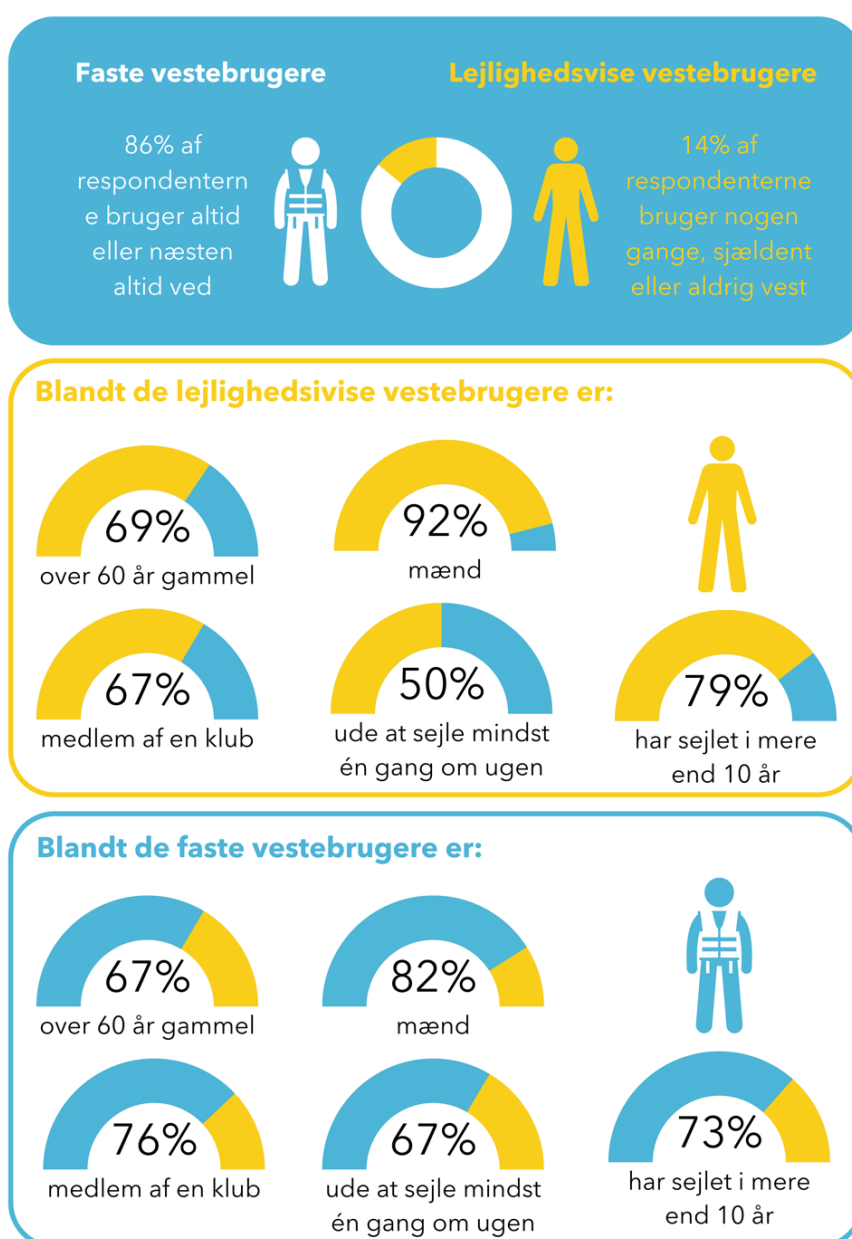
2015 n = 2.077, 2017 n = 1.851, 2019 n = 2.785, 2022 n = 2.939, 2024 n = 2.045.

**HVEM KAN SÆRLIGT
BLIVE BEDRE TIL AT
BRUGE VEST OG
HVORDAN?**

3.6 HVEM KAN SÆRLIGT BLIVE BEDRE TIL AT BRUGE VEST OG HVORDAN?

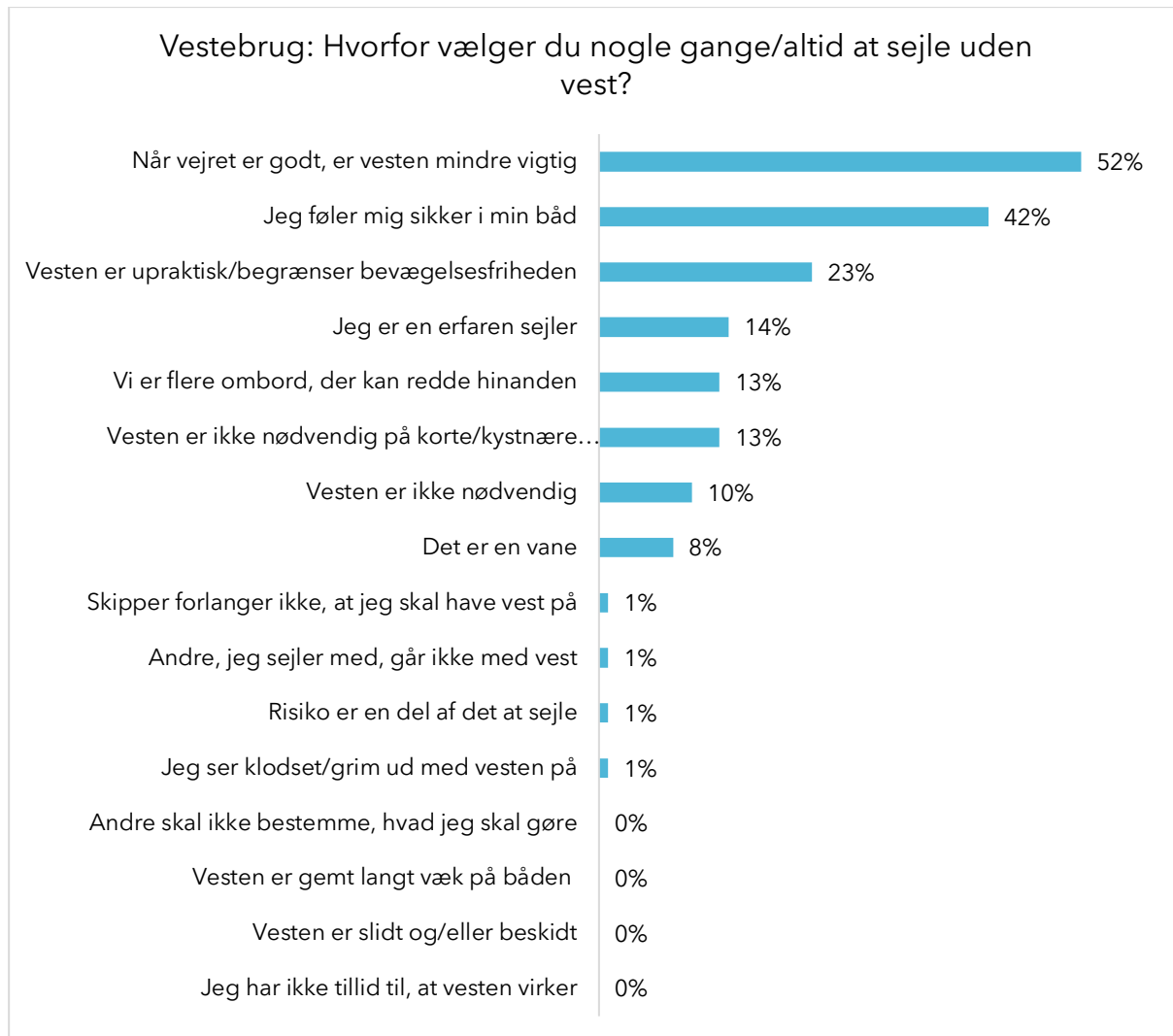
For at blive klogere på, hvordan SejlSikkert kan arbejde med at øge sikkerheden til søs - og mere specifikt øge brugen af redningsvest - er det relevant at se på hvilke grupper, som særligt kan blive bedre til at bruge vest.

Igen i 2024 er der en særlig profil, der kendetegner de personer, som nogle gange, aldrig eller sjældent bærer rednings- eller svømmevest på havet, og som fremover vil refereres til som lejlighedsvis vestbrugere. De personer, der svarer, at de altid eller næsten altid bærer redningsvest på havet, vil blive refereret til som faste vestbrugere.

3.6.1 BEGRUNDELSER FOR IKKE AT BRUGE VEST

FIGUR 31

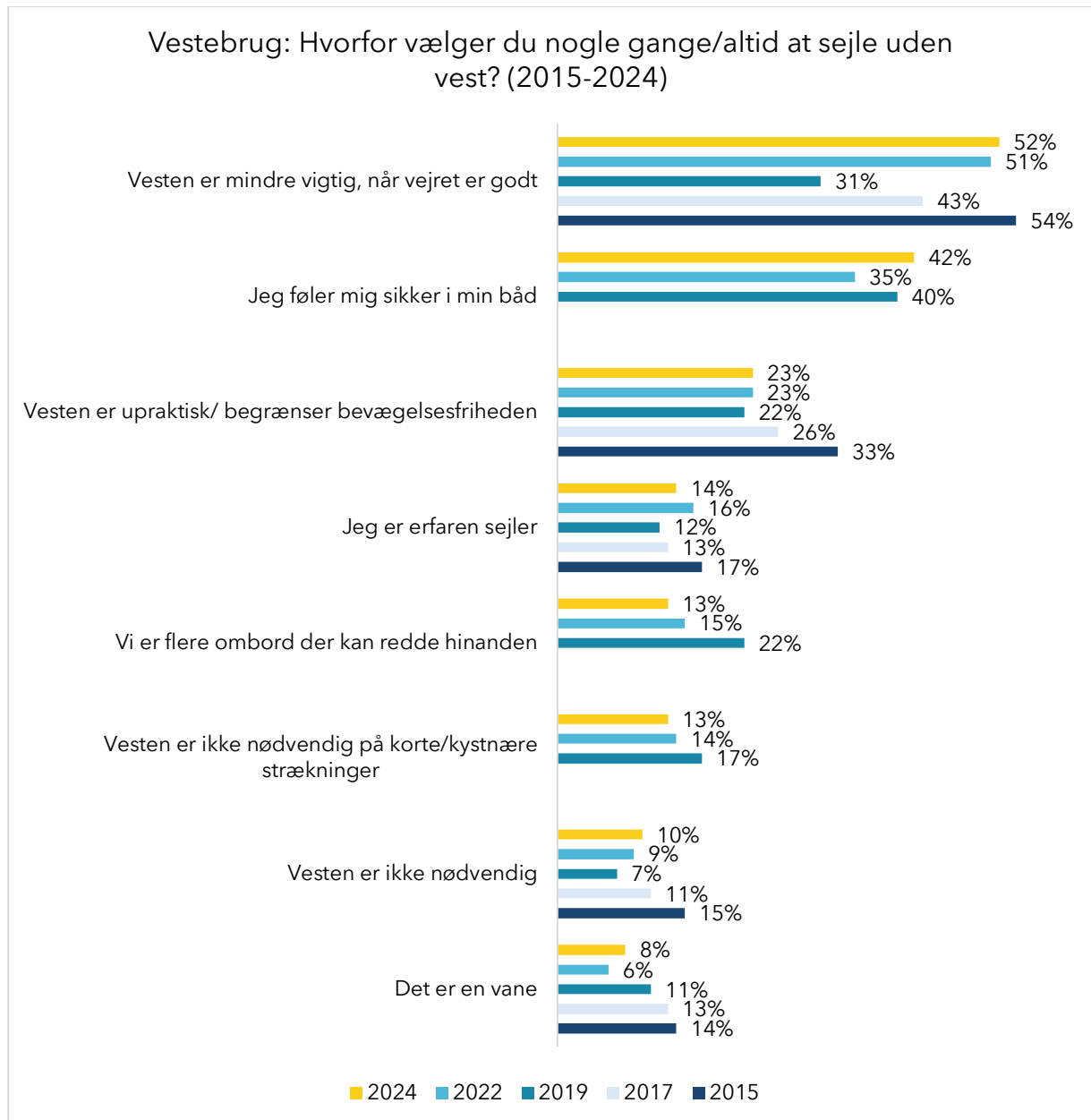

N = 646. Note: Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der ikke har svaret "Ja, altid", til spørgsmålet "Bruger du rednings- eller svømmevest, når du er på havet?". Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Figur 31 viser respondenternes fordeling i forhold til, hvorfor de nogle gange/altid vælger at sejle uden vest. Den hyppigste årsag er, *når vejret er godt, er vesten mindre vigtig*, som 52% har svaret. Dernæst begrundes 42% det med, *at jeg føler mig sikker i min båd*.

Gennem årene har der været blandede besvarelser på spørgsmålet om, hvorfor man nogle gange/altid sejler uden vest. Nedenstående Figur 31 viser de 8 mest populære svarmuligheder blandt respondenterne gennem årene (de resterende 8 svarmuligheder havde under 5% tilslutning per år). De to mest populære årsager har igennem alle årene været *Når vejret er godt, er vesten mindre vigtig* samt *Jeg føler mig sikker i min båd*.

FIGUR 32

2015 n = 950, 2017 n = 718, 2019 n = 959, 2022 n = 978, 2024 n = 646. Note: Svarmulighederne "Jeg føler mig sikker i min båd", "Vi er flere ombord der kan redde hinanden" og "Vesten er ikke nødvendig på korte/kystnære strækninger" blev først tilføjet til holdningsundersøgelsen i 2019. Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Der findes en generel nedadgående tendens for årsagerne *Vesten er upraktisk/begrænser bevægelsesfriheden*, *Vi er flere ombord der kan redde hinanden*, *Vesten er ikke nødvendig på korte/kystnære strækninger* og *Det er en vane*, hvor færre for hver måling angiver disse som årsager til ikke at bære vest. For de resterende årsager er der ikke nogen tydelig tendens. For de to mest populære svarmuligheder (*Når vejret er godt, er vesten mindre vigtig* og *Jeg føler*

mig sikker på min båd) tog holdningerne et dyk i henholdsvis 2019 og 2022, men disse er efterhånden vendt tilbage til niveauet fra før.

Som tidligere nævnt har en stor del af de interviewede kun vest på under dele af deres sejlads, f.eks. når de sejler ind og ud ad havnen, og når de opholder sig på dækket under sejlads, fordi de oplever, at det er tidspunkter, som er risikofyldte. Herefter er der en del, der tager vesten af. Overordnet dropper de interviewede vesten, fordi de føler sig sikre: Nogle nævner, at de tager den af, når vejret er godt, eller fordi de ikke oplever en risiko for eller ved at falde i vandet. En sejler fortæller f.eks., at han ikke ser det som en risiko at falde i vandet, fordi han svømmer godt og altid er sammen med nogen på båden. Han siger:

"Børnene har [vest på]. Vi har ikke, hvis det er pænt vejr. Jo, hvis vi skal bevæge os rundt oppe på selve dækket, når vi sejler. Og kun hvis der er noget, der minder om bølger. (...) Som én af mine gode venner, som er en væsentlig mere habil sejler, sagde, da jeg faktisk var i gang med at tage en vest på: "Jeg ved godt, at det bør man, men hvad er det, du forestiller dig, at der sker, hvis du falder i vandet her?" Det ved jeg ikke. Vi har en badeplatform, og vi har begge to også været svømmere i rigtig mange år." - Sejler, motorbåd

En anden sejler fortæller, at han ofte fravælger at bruge redningsvest, fordi hans båd har en størrelse, der gør, at han ikke finder det nødvendigt i godt (og varmt) vejr og med andre mennesker ombord. Han siger:

"Ikke i den her båd. Når man kommer op i en vis størrelse, så er det lidt fjollet. Hvis der kun er en lillebitte brise, og vi er flere mennesker ombord. Altså der er jo tre meter til kanten, så det svarer til, at du løb ud til kanten og hoppede overbord, altså det gør du jo ikke. Det er fint at have redningsvest på, men det er også med måde. (...) Render vi rundt oppe på dækket, eller er der vind eller andre forhold, der gør, vi skal have redningsvest på, så har vi selvfølgelig det. Og om vinteren har jeg altid redningsvest på." - Sejler, sejlåd

En interviewet roer bruger også sjældent redningsvest - for det meste kun, når han skal instruere andre og dermed være et forbillede. Grunden til dette er, at han ikke oplever det som risikofyldt at falde i vandet der, hvor han sejler. Han siger:

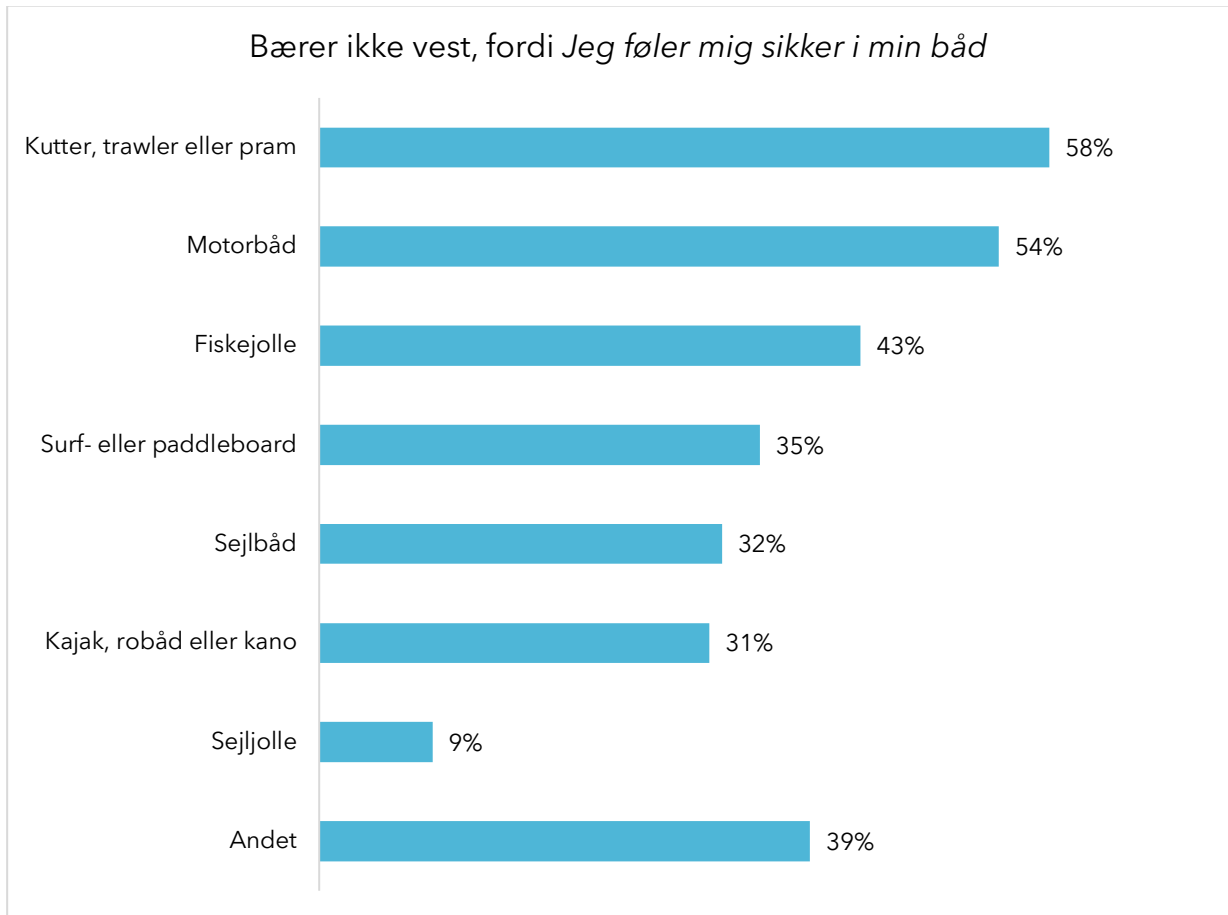
*“Hvis jeg skal ud at instruere, så tager jeg selv en vest på, men ellers så gør jeg som regel ikke. (...) Jeg roer så tæt på land, at hvis jeg endelig skulle skvatte i, så er det egentlig bare at svømme ind og kravle op.” -
Roer, kajak*

Desuden er der en række fiskere, som ofte tager vesten af, når de er ude, bl.a. for bedre at kunne røre sig. Læs mere om fiskernes brug af vest i afsnit 3.7.3.

Det er relevant at undersøge, om der er en sammenhæng mellem de forskellige aktiviteter, man kan dyrke på havet, og de forskellige årsager til ikke altid at bære redningsvest (f.eks. om der er forskel på, hvilket fartøj man benytter, og hvor sikker man føler sig i sin båd). De følgende tre figurer (Figur 33, Figur 34 og Figur 35) dykker derfor ned i de tre hyppigste årsager til ikke at bære vest med henblik på at undersøge, om der ligger særlige tendenser bag.

Figur 33 på næste side viser, at der er en sammenhæng mellem nogle typer af fartøj samt at føle sig sikker i sin båd. Mere end halvdelen af dem, der ikke altid bærer vest, og som ejer en kutter, trawler eller pram, begrundet det med, at de føler sig sikre i deres båd. Samme tendens er for motorbådsejerne, der ikke altid bærer vest. Omvendt angiver kun 9% af sejlollejerne, der ikke altid bruger vest, at det skyldes, at de føler sig sikre i deres båd.

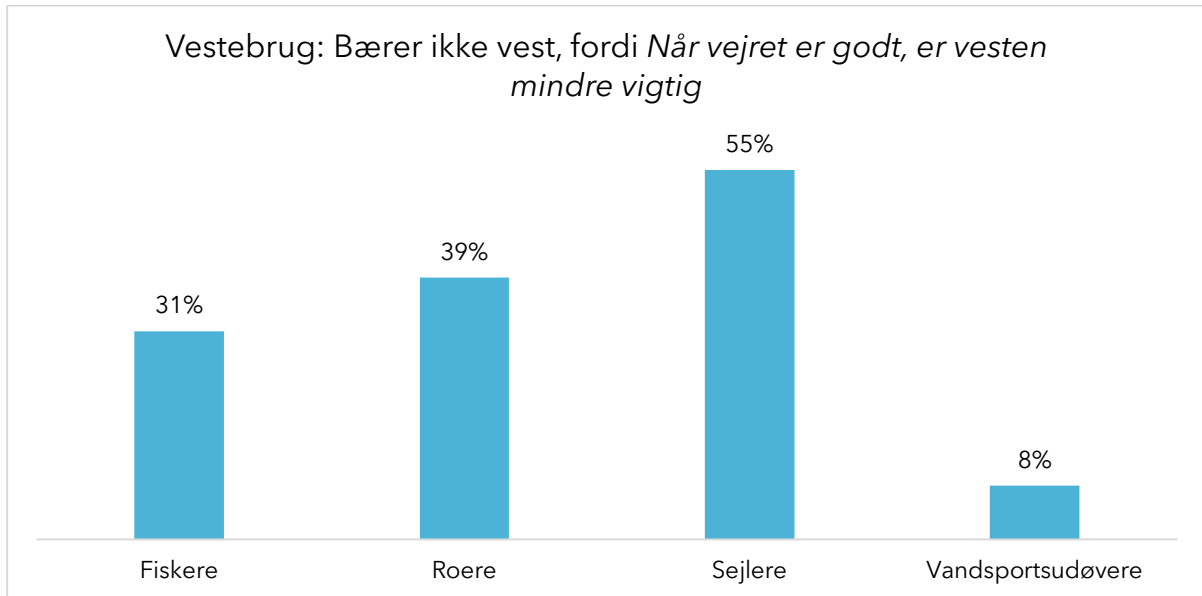
FIGUR 33

Fiskejolle n = 63, Kajak mm. n = 62, Kutter mm. n = 12, Motorbåd n = 281, Sejlbåd n = 289, Sejljolle n = 23, Surf/paddleboard n = 74, Andet n = 43. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Figur 34 viser, at over halvdelen af de sejlere, der ikke altid bruger redningsvest, nogle gange vælger vesten fra, fordi de mener, at den er mindre vigtig, når vejret er godt.

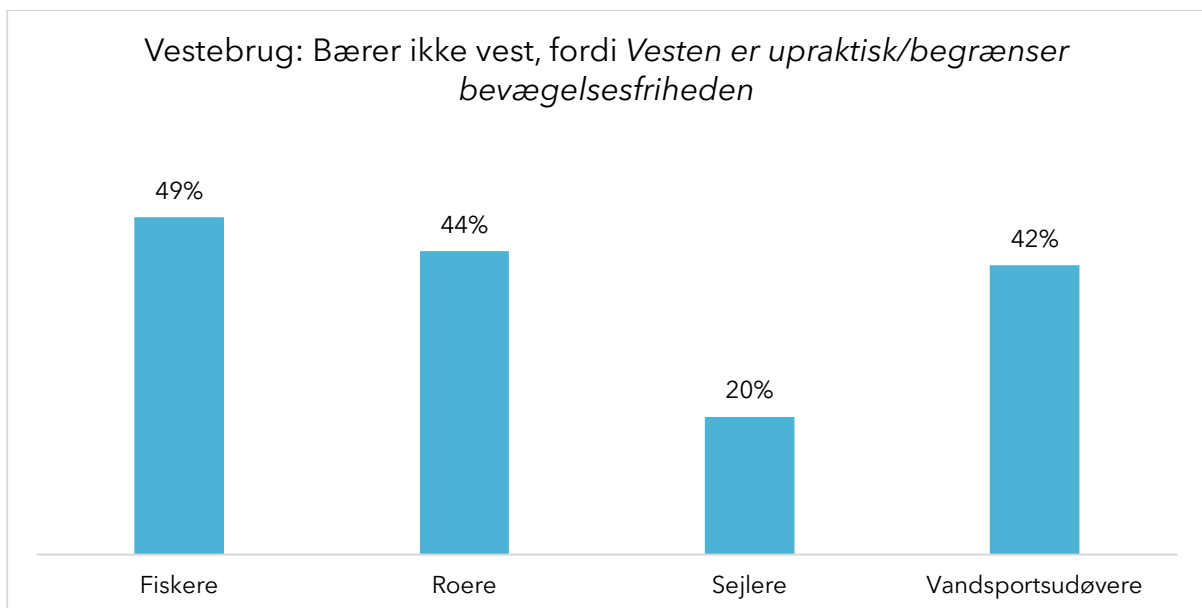
FIGUR 34

Fiskere n = 51, roere n = 23, sejlere n = 560, vandsportsudøvere n = 12.

Det er kun 20% af sejlerne, der ikke bærer vest, som begrundet det med, at vesten er upraktisk. Dette er dog næsten halvdelen (49%) af fiskernes årsag til ikke at bære vest, og det samme gør sig gældende for en stor del roere og vandsportsudøvere.

FIGUR 35

Fiskere n = 51, roere n = 23, sejlere n = 560, vandsportsudøvere n = 12.

3.6.2 KENDSKAB TIL SIKKERHEDSKAMPAGNER BLANDT LEJLIGHEDSVISE VESTEBRUGERE

Blandt de lejlighedsvisе vestebrugere viser undersøgelsen tydeligt, at der er et generelt lavere kendskab til diverse sikkerhedskampagner (Figur 36). Kun 76% af de lejlighedsvisе vestebrugere svarer, at de kender til SejlSikkert i modsætning til 87% af de faste vestebrugere. Dette kan enten tyde på, at SejlSikkert indsatsen ikke i lige så høj grad når ud til de lejlighedsvisе vestebrugere, eller at dem, der har hørt om SejlSikkert, er mere opmærksomme på redningsvestens vigtighed.

FIGUR 36

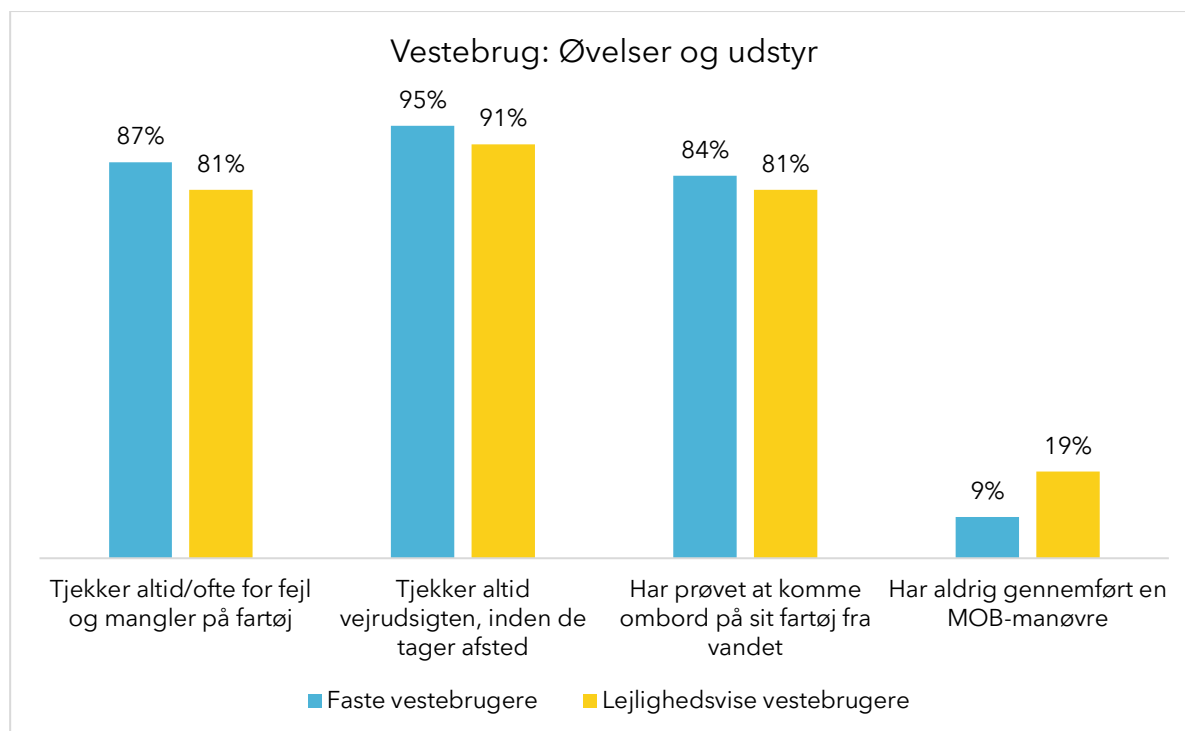
Hvilke kampagner kender du, der handler om sikkerhed til søs?	Andel faste vestebrugere	Andel lejlighedsvisе vestebrugere
SejlSikkert	88%	78%
TrygFondens Kystlivredning*	60%	59%
Søsportens Sikkerhedsråd	79%	78%
Respekt for Vand	47%	43%
Sikker Havn	35%	36%

Faste vestebrugere n = 1766, lejlighedsvisе vestebrugere n = 279. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed. Ved en fejl har kun sejlerne har fået svarmuligheden "TrygFondens Kystlivredning", hvorfor andelen sandsynligvis ville være lidt større, hvis alle grupper havde fået svarmuligheden.

3.6.3 SIKKERHEDSØVELSER OG MANGLENDE VIDEN BLANDT LEJLIGHEDSVISE VESTEBRUGERE

Sammenligner man de to typer vestebrugere, når det kommer til sikkerhedsøvelser, udstyr og manglende viden, er der ikke stor forskel som vist i Figur 37 og 38. Dette indikerer altså, at de lejlighedsvisе vestebrugere ikke generelt går mindre op i deres sikkerhed til søs.

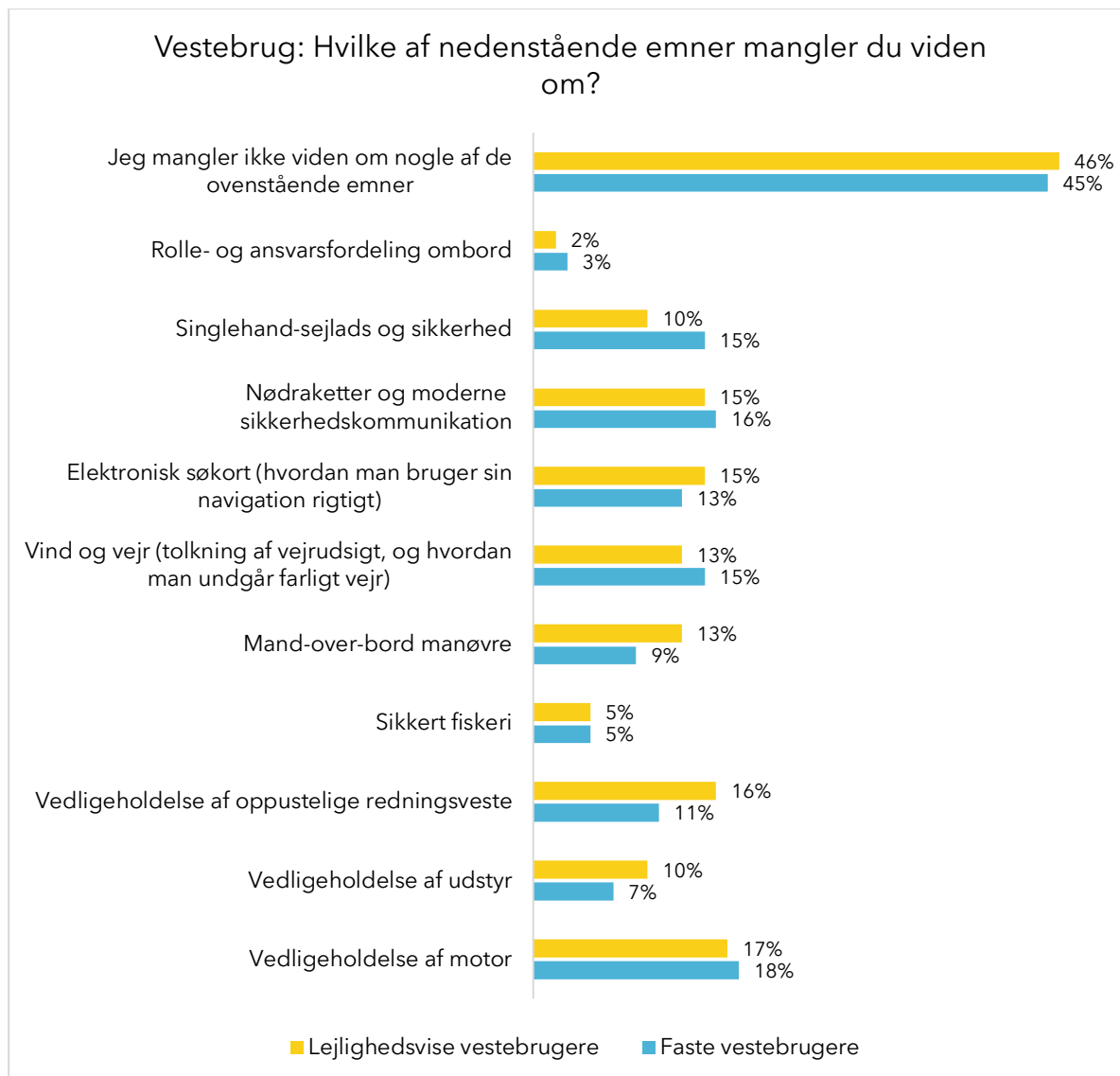
FIGUR 37

Faste vestebrugere n = 1766, lejlighedsvisе vestebrugere n = 279.

Figur 37 viser dog, at en større andel af de lejlighedsvisе vestebrugere (19%) aldrig har gennemført en mand-over-bord manøvre sammenlignet med de faste vestebrugere (9%). De lejlighedsvisе vestebrugere lægger altså mindre vægt på denne øvelse, når det kommer til sikkerhed til søs sammenlignet med de faste vestebrugere.

FIGUR 38

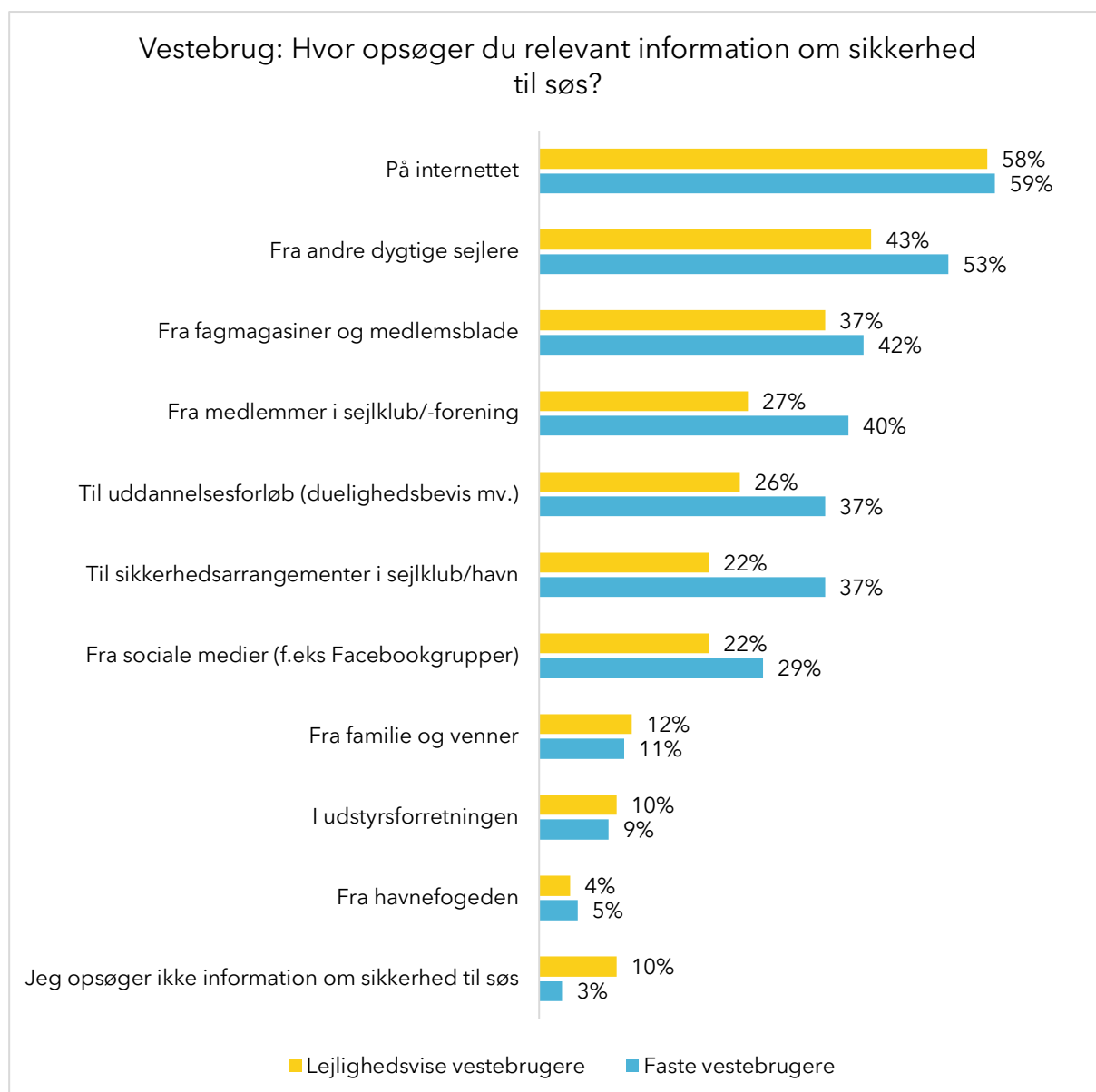

Faste vestebrugere n = 1766, lejlighedsvisе vestebrugere n = 279. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Som vist i Figur 38, adskiller de to grupper sig ikke markant, når det kommer til hvilke emner, de mangler viden om. På trods af dette, er de forskellige i forhold til, hvor de søger relevant information om sikkerhed til søs (Figur 39). Overordnet er der en større andel af de faste vestebrugere, der benytter de nedenstående kilder til information sammenlignet med de lejlighedsvisе vestebrugere. De lejlighedsvisе vestebrugere benytter sig i mindre grad, end de faste vestebrugere, af de sociale og faglige fællesskaber (f.eks. andre medlemmer i sejlklubben, uddannelsesforløb, sikkerhedsarrangementer på havnen/i klubben og andre dygtige sejlere), når de opsøger relevant information om sikkerhed til søs.

Dette kunne tyde på, at de lejlighedsvisе vestebrugere bruger (sejl)klubber anderledes, end de faste vestebrugere. Selvom to ud af tre af de lejlighedsvisе vestebrugere er medlem af en klub, er det kun ca. hver fjerde af dem, der snakker med de andre medlemmer i klubben om sikkerhed. På samme måde er det kun ca. hver femte af de lejlighedsvisе vestebrugere, der søger information til sikkerhedsarrangementer i klubben. Det bør dog også nævnes, at flere af de faste vestebrugere er medlem af en klub sammenlignet med de lejlighedsvisе vestebrugere, hvorfor forskellen i Figur 39 også kan forklares med, at der er færre af de lejlighedsvisе vestebrugere, der er medlem af en klub.

FIGUR 39

Faste vestebrugere $n = 1766$, lejlighedsvisе vestebrugere $n = 279$. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Vi ser samme tendens i Figur 40, som viser, at færre lejlighedsvisse vestebrugere bliver gjort opmærksomme på sikkerhed til søs, når de taler om sikkerhed med andre sejlere (21%), eller når de har været til et sikkerhedsarrangement i klubben (14%), sammenlignet med faste vestebrugere (henholdsvis 33% og 25%). Dette underbygger tesen om, at de lejlighedsvisse vestebrugere bruger klubberne anderledes, end de faste vestebrugere.

Figuren viser samtidig, at de lejlighedsvisse vestebrugere bliver mere opmærksomme på sikkerhed, end de faste vestebrugere, når vejret er dårligt, eller når de selv oplever en farlig situation på vandet. De lejlighedsvisse vestebrugere påvirkes altså i højere grad af oplevelser, de selv har været ude for, end af beretninger fra eller om andre.

FIGUR 40

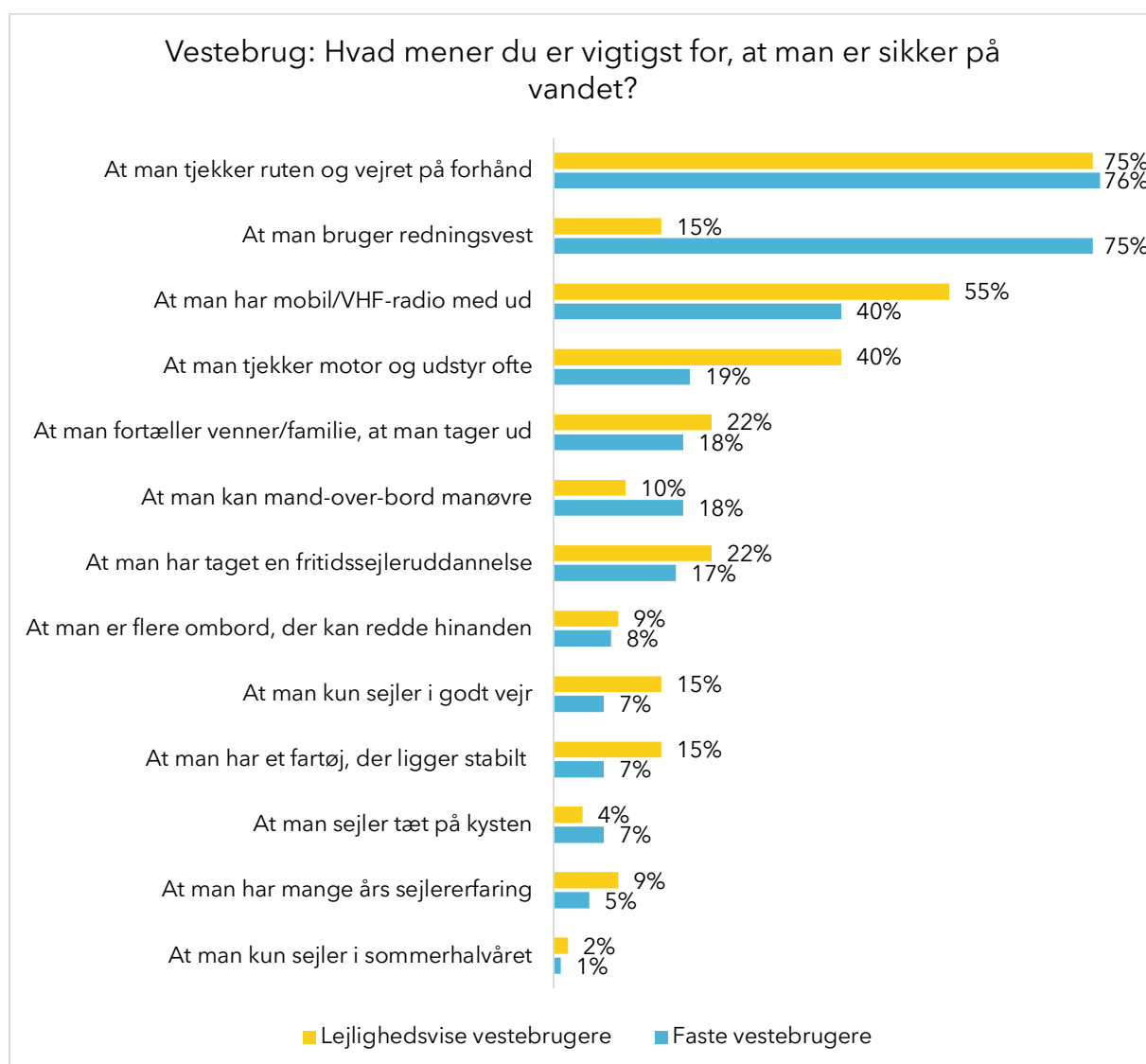
Faste vestebrugere n = 1766, lejlighedsvisse vestebrugere n = 279. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Figur 40 viser også, at de faste vestebrugere generelt bliver mere opmærksomme på sikkerhed til søs, når de stilles overfor de nævnte faktorer, end de lejlighedsvisse vestebrugere. Det er dog i sig selv ikke overraskende, da man kan forestille sig, at dem, som ofte eller altid bruger vest, generelt vil være mere opmærksomme på sikkerhed til søs end dem, som af og til eller aldrig bruger vest.

3.6.4 SIKKERHEDSADFÆRD BLANDT LEJLIGHEDSVISE VESTEBRUGERE

Figur 41 viser, hvad de lejlighedsvisse og faste vestebrugere angiver som vigtigst for at være sikker på vandet.

FIGUR 41

Faste vestebrugere n = 1766, lejlighedsvisse vestebrugere n = 279. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Begge grupper mener, at det er vigtigst at tjekke ruten og vejret på forhånd. Samtidig er de lejlighedsvisе vestebrugere generelt mere opmærksomme på flere af faktorerne, end de faste vestebrugere. Ser man på myterne⁵ blandt svarmulighederne, er der en større andel af de lejlighedsvisе vestebrugere, der angiver *sejlerfaring*, *stabilt fartøj* og *godt vejr* som vigtigst for, at man er sikker på vandet. Ser man på De 5 sejlråd⁶, der gemmer sig i svarmulighederne, er der også en større andel af lejlighedsvisе vestebrugere, der angiver disse som vigtigst med undtagelse af *mand-over-bord manøvre* og *brug af redningsvest*, hvor de faste vestebrugere ligger 50 procentpoint over de lejlighedsvisе vestebrugere.

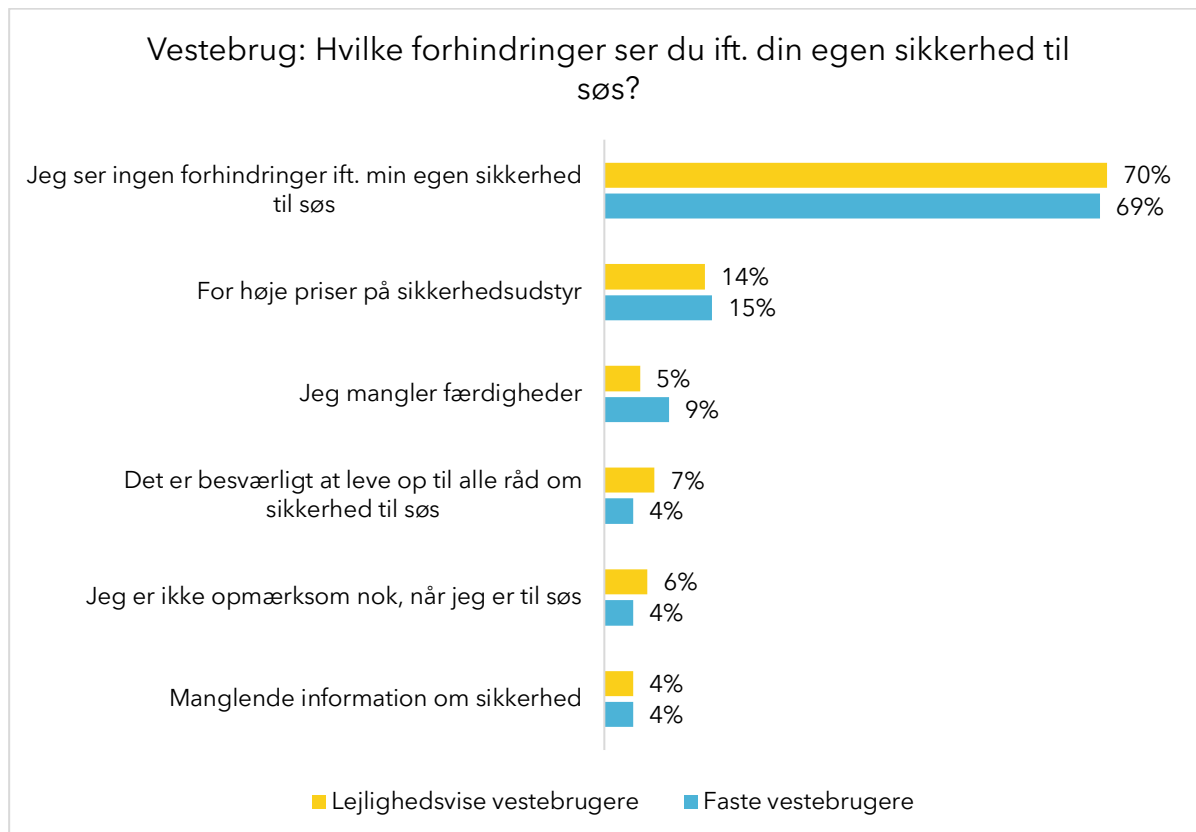
Det viser altså (ikke overraskende), at de lejlighedsvisе vestebrugere ikke ser redningsvesten som en afgørende faktor for deres sikkerhed til søs. Derudover er der en tendens til, at myterne om sikkerhed på vandet er mere udbredte blandt lejlighedsvisе vestebrugere, end faste vestebrugere, hvilket også bekræftes i interviewene med de lejlighedsvisе vestebrugere, som tidligere beskrevet.

⁵ "At man har mange års sejlerfaring", "At man kun sejler i sommerhalvåret", "At man har et fartøj, der ligger stabilt", "At man sejler tæt på kysten", "At man kun sejler i godt vejr" og "At man er flere ombord, der kan redde hinanden"

⁶ "At man fortæller venner/familie, at man tager ud", "At man har en mobil/VHF-radio med ud", "At man har taget en fritidssejleruddannelse", "At man kan mand-over-bord manøvre", "At man bruger redningsvest".

Nedenstående Figur 42 viser, hvilke forhindringer, de faste og lejlighedsvisе vestebrugere ser i forhold til deres sikkerhed til søs. Der er generelt ikke stor forskel mellem de to grupper, hvor størstedelen ikke ser nogen forhindringer i forhold til deres egen sikkerhed.

FIGUR 42

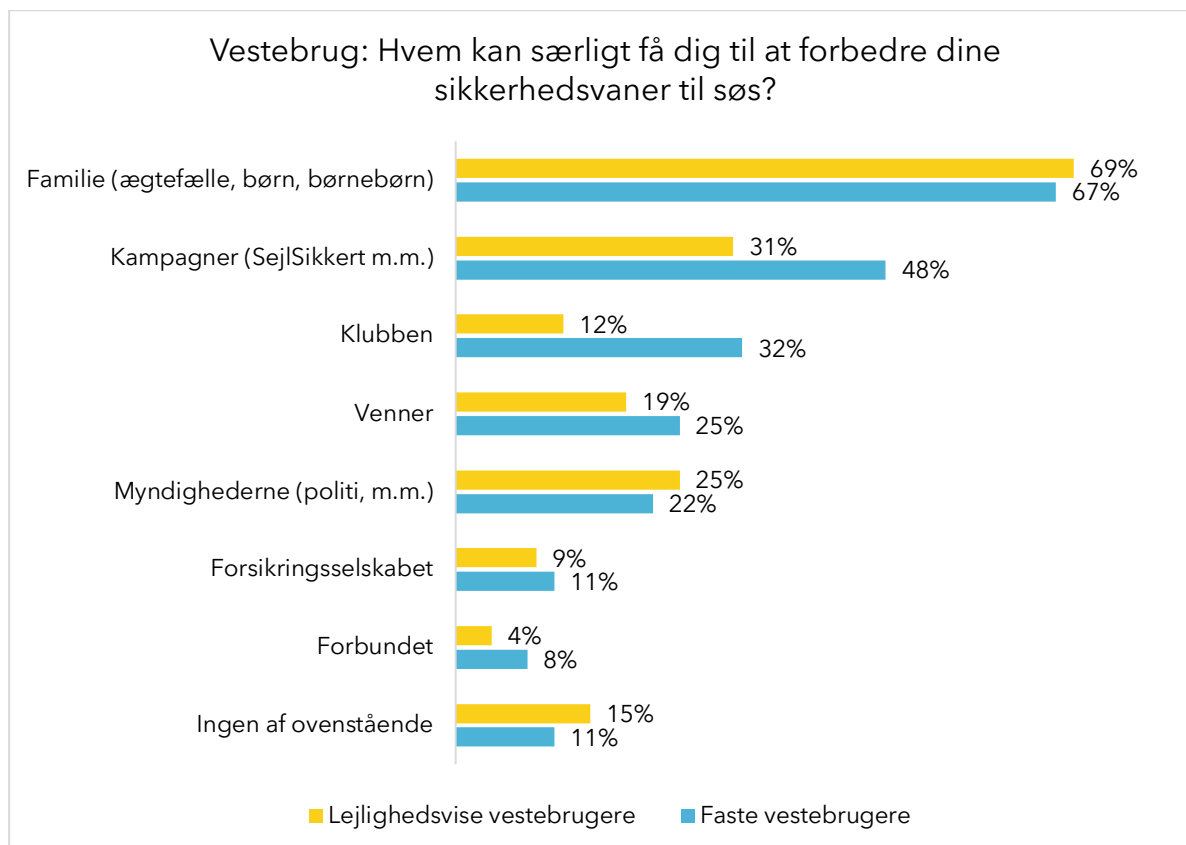
Faste vestebrugere n = 1766, lejlighedsvisе vestebrugere n = 279. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Figur 43 viser, hvem de lejlighedsvisе og faste vestebrugere mener, kan få dem til at forbedre deres sikkerhedsvaner. For begge grupper er det især *Familien* og *Kampagner*, der kan ændre deres sikkerhedsvaner. Dog er der en væsentlig større andel af de faste vestebrugere, der peger på kampagner (48%), end lejlighedsvisе vestebrugere (31%).

Tesen om, at lejlighedsvisе vestebrugere i mindre grad bruger klubben til at orientere sig om sikkerhed, end faste vestebrugere, understøttes også i Figur 43, hvor kun 12% af de lejlighedsvisе vestebrugere ville blive påvirket af klubben til at forbedre deres sikkerhedsvaner sammenlignet med 32% af de faste vestebrugere.

Der er også en større andel af lejlighedsvisе vestebrugere (15%), der ikke mener, at de opstillede muligheder kan påvirke deres sikkerhedsvaner, sammenlignet med de faste vestebrugere (11%). De tyder altså på, at det særligt er familien, der kan påvirke de lejlighedsvisе

vestebrugere, hvorimod det både kan være familie, kampagner og klubben, som kan påvirke de faste vestebrugere til at forbedre deres sikkerhedsvaner til søs.

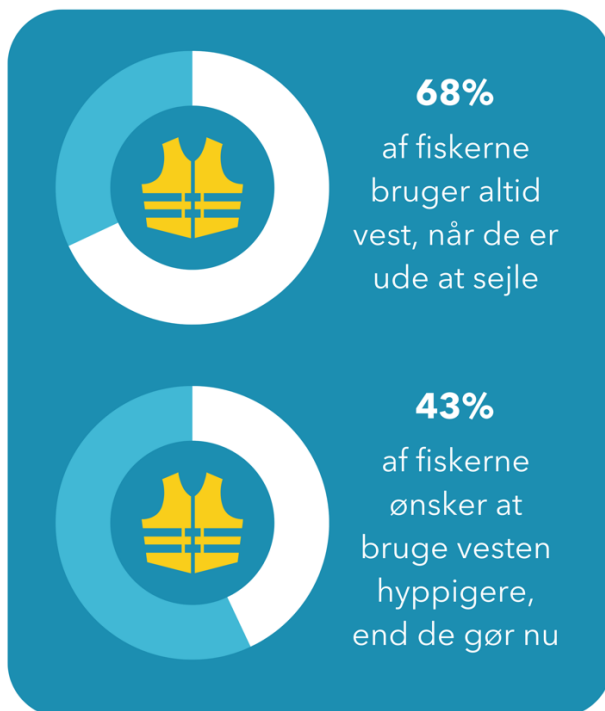
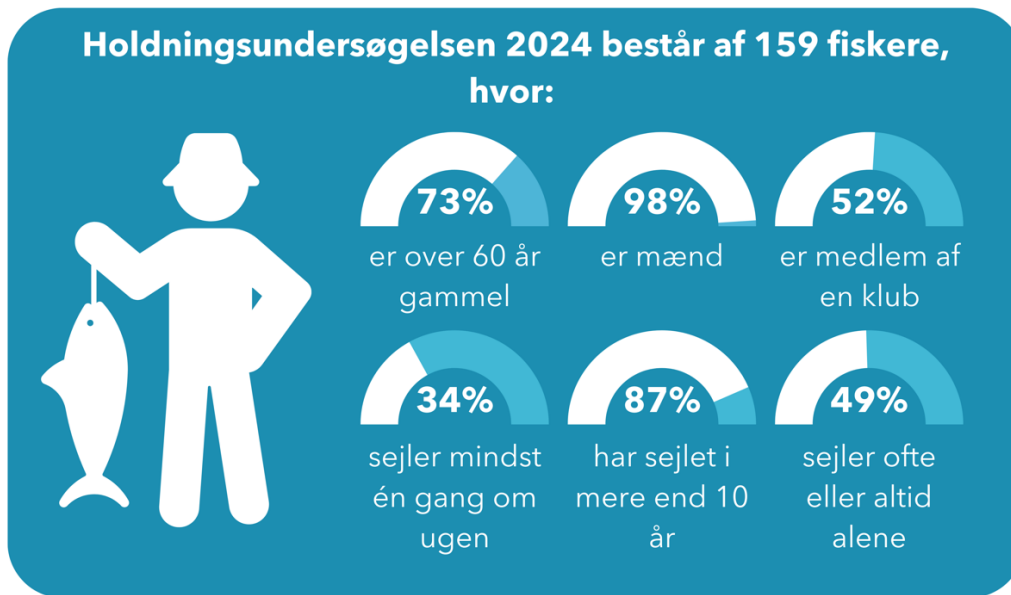
FIGUR 43

Faste vestebrugere $n = 1766$, lejlighedsvisе vestebrugere $n = 279$. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

**SIKKERHEDSKULTUR
BLANDT FISKERE**

3.7 SIKKERHEDSKULTUR BLANDT FISKERE

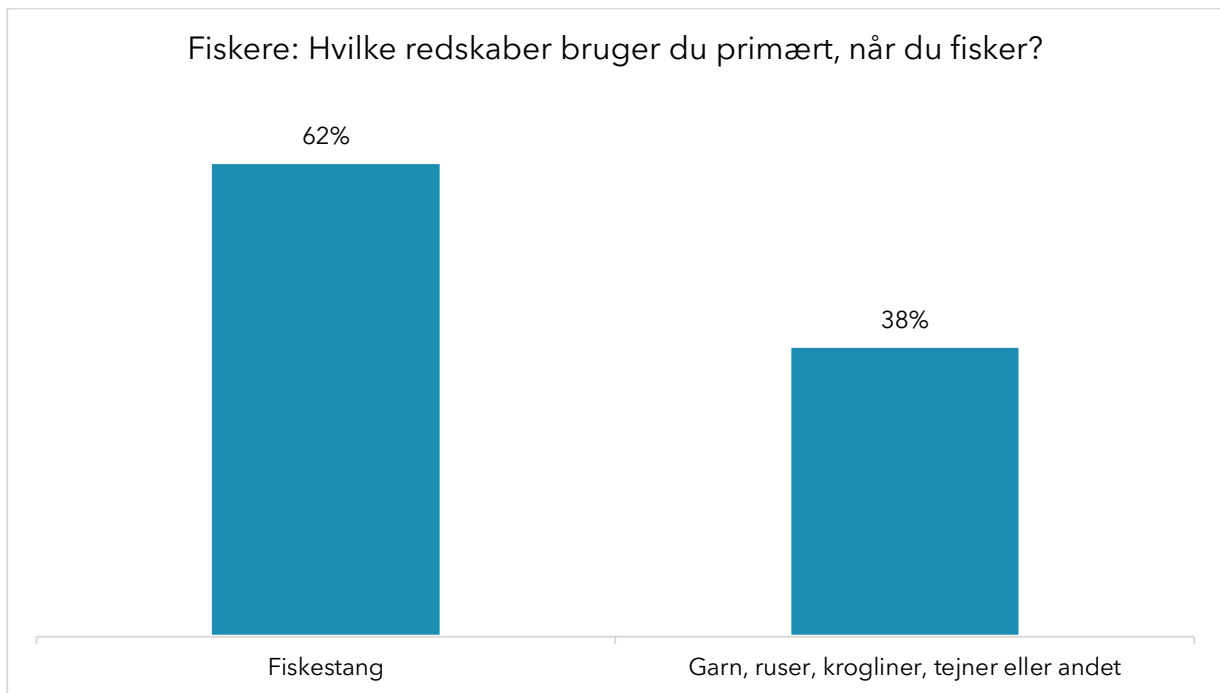
Observationsstudierne fra 2015 til 2022 har vist, at fiskerne konsekvent er den gruppe, der sjældnest bærer vest. Derfor er fiskerne i holdningsundersøgelserne 2022 og 2024 blevet bedt om at besvare yderligere spørgsmål med henblik på at undersøge dem som gruppe, samt at få et dybere indblik i deres sikkerhedsvaner og holdninger.

3.7.1 TYPEN AF FISKERE - LYSTFISKERE OG FRITIDSFISKERE

Fiskerne er blevet spurgt, om de primært bruger *fiskestang* eller *garn, ruser, krogliner, tejner eller lignende*, når de fisker, samt hvilket fisketegn de har. Dette er gjort for at afdække, om der er tale om lystfiskere eller fritidsfiskere.⁷ Figur 44 viser, at andelen af fiskere i denne undersøgelse, der fisker med fiskestang (62%), er større end andelen, der fisker med garn mv. (38%).

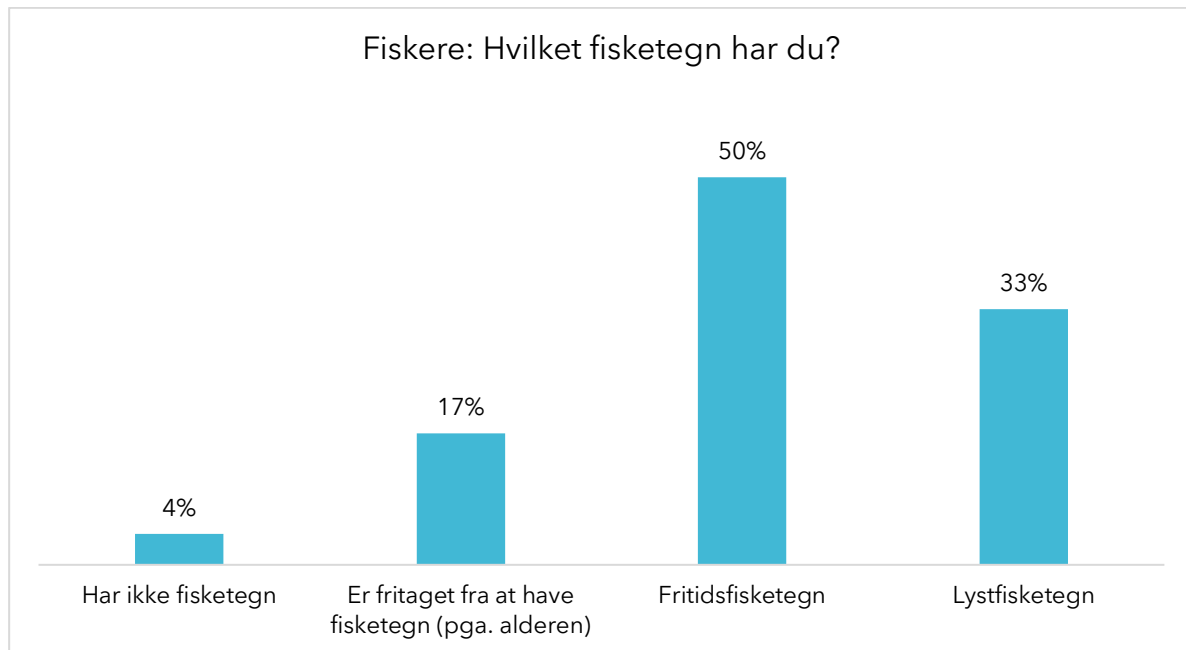
FIGUR 44

Fiskere n = 159.

⁷ Lystfiskere fisker med stang og fritidsfiskere fisker med garn, ruser eller lign. <https://fiskeristyrelsen.dk/lyst-og-fritidsfiskeri/koeb-og-salg-af-fisketegn#c82022>

Nedenstående Figur 45 viser, at en tredjedel af fiskerne har et lystfiskertegn. Samtidig bruger 62% fiskestang, når de fisker. En mulig forklaring på denne forskel kan være, at et fritidsfiskertegn også kan gælde som et lystfiskertegn. Det kan således tænkes, at nogle af dem, der har fritidsfiskertegn, primært fisker med stang.

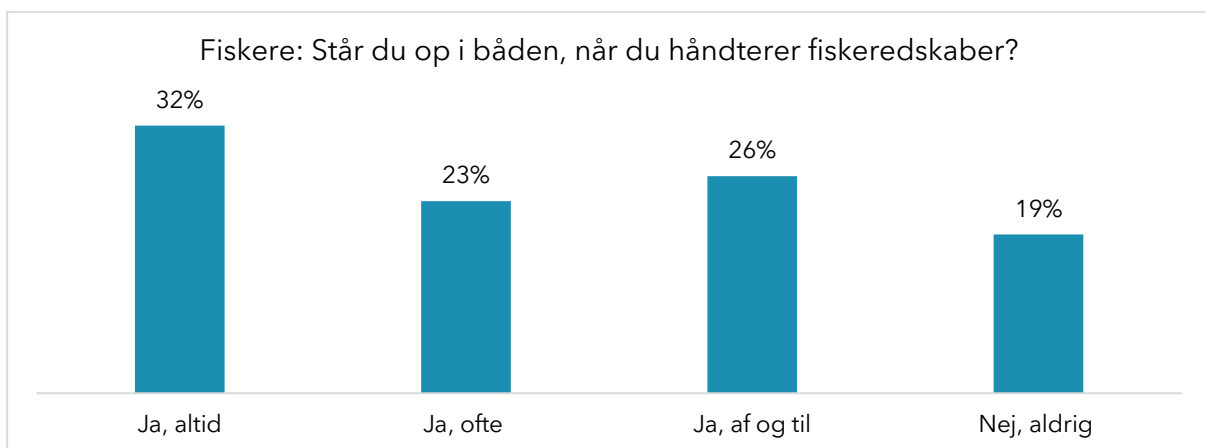
FIGUR 45

Fiskere n = 159. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

3.7.2 RISIKABLE SITUATIONER

Når man skal håndtere fiskegarn eller andre redskaber, kan man havne i forskellige typer af risikable situationer på havet. Fiskere er f.eks. én af de få grupper, der kan have incitament til at tage på havet i hårdt vejr for at håndtere deres garn og ruser. Det er derfor relevant at undersøge, hvor stor en andel af fiskerne, der sætter sig selv i risikable situationer på havet. At stå op i båden kan udgøre en risikabel situation, da der er større risiko for, at man falder i vandet, når man står op. Som vist i nedenstående Figur 46, svarer over halvdelen af de adspurgte fiskere, at de altid eller ofte står op i båden, når de håndterer fiskeredskaber. Kun 19% svarer, at de aldrig står på i båden.

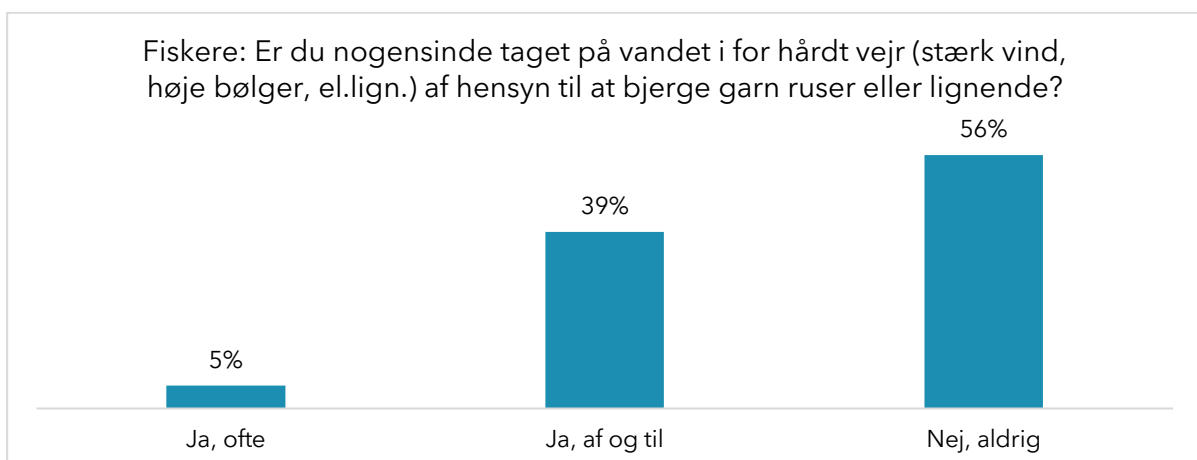
FIGUR 46

Fiskere n = 159.

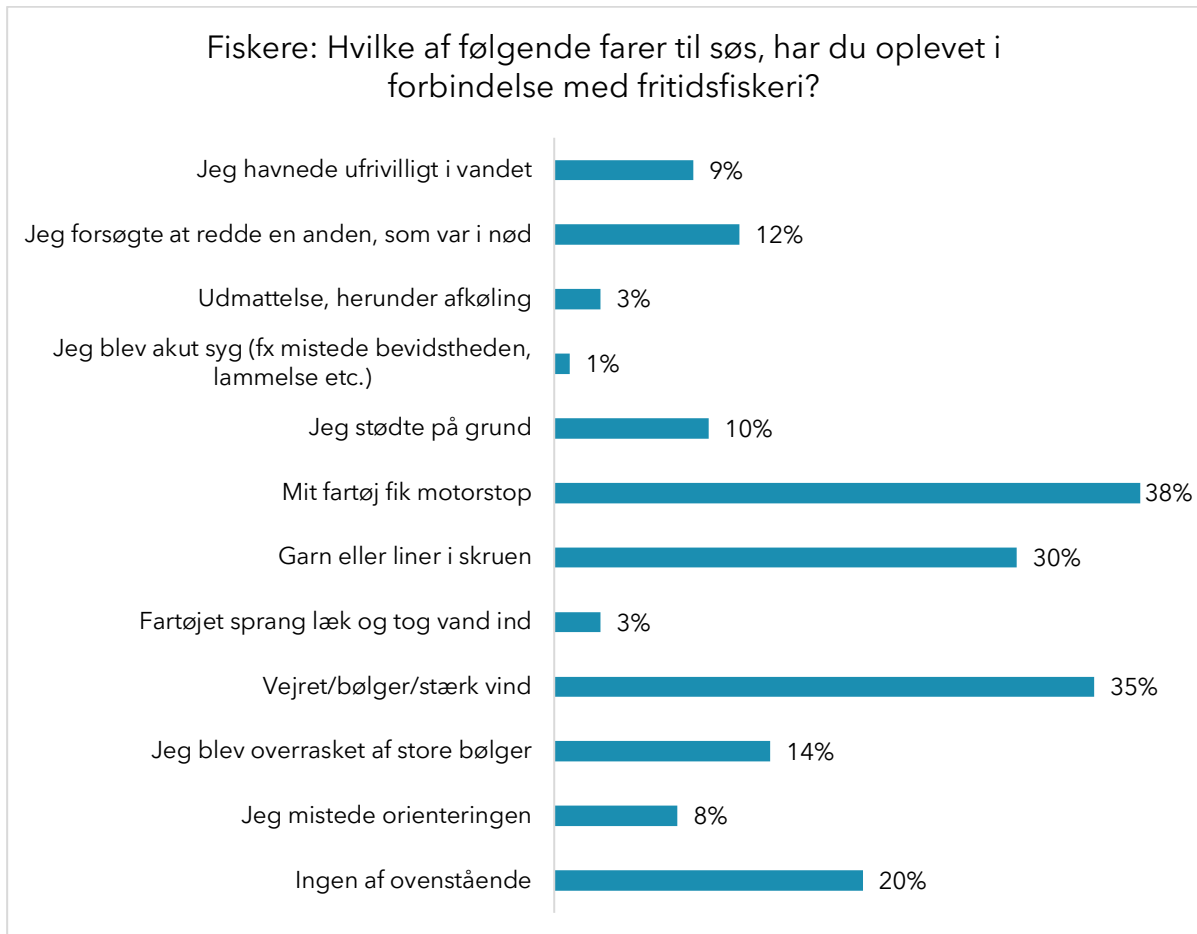
Nedenstående Figur 47 viser, at næsten halvdelen af fiskerne er taget på vandet i hårdt vejr for at bjerge garn, ruser eller lignende, hvilket også udgør en risikabel situation.

FIGUR 47

Fiskere n = 61. Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til respondenter, der har svaret, at de primært bruger "Garn, ruser, kroglinjer, tejner eller andet".

Hårdt vejr er ligeledes en af de farer, som flest af de adspurgte fiskere angiver at have oplevet til søs i forbindelse med fritidsfiskeri. Figur 48 viser, at 35% af fiskerne har oplevet farer på havet i forbindelse med vejret, bølger og/eller stærk vind, mens 14% har oplevet farer, fordi de blev overrasket over store bølger.

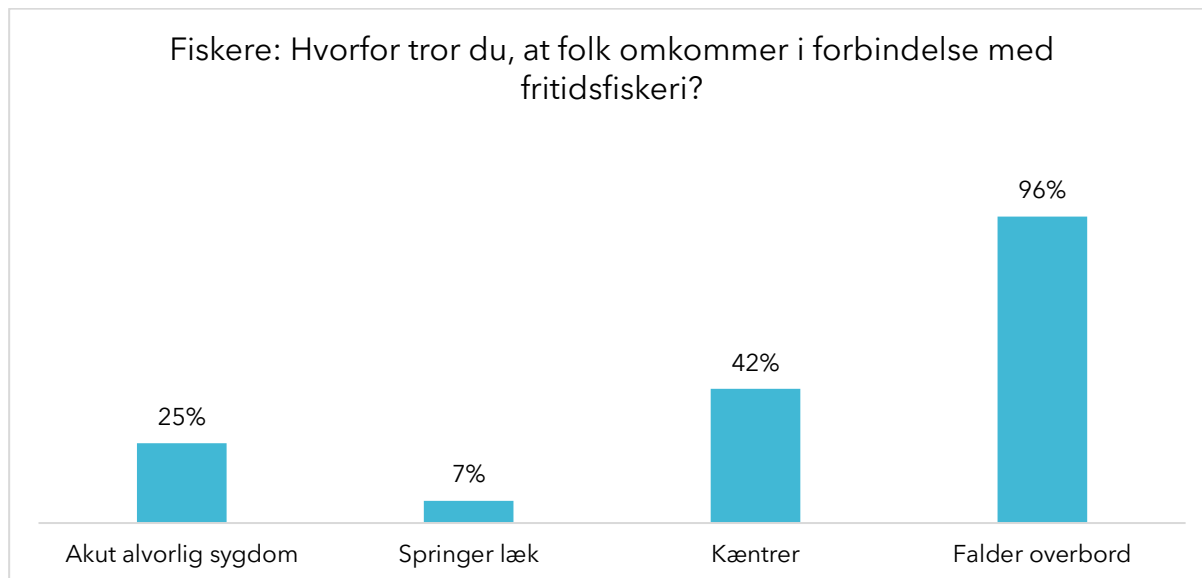
FIGUR 48

Fiskere n = 159. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Udover vejret har en stor del af fiskerne oplevet farer, der relaterer sig til deres fartøj, hvor 38% har oplevet at få motorstop, mens 30% af har oplevet at få garn eller liner i skruen. Hele 20% angiver dog ikke at have oplevet nogen af de nævnte farer. Færrest af fiskerne har oplevet at blive akut syg (1%), udmattelse, herunder afkøling (3%), samt at fartøjet har taget vand ind (3%).

På trods af, at det kun er meget få, der har oplevet at blive akut syg på havet, mener en fjerdedel, at akut alvorlig sygdom er årsag til, at folk omkommer i forbindelse med fritidsfiskeri, som vist i Figur 49.

FIGUR 49

Fiskere n = 159 Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Næsten alle (96%) mener dog, at folk omkommer i forbindelse med fritidsfisker, fordi de falder overbord. Hertil mener 42%, at det skyldes kæntring, og 7% angiver at *springe læk* som en årsag. De adspurgte fiskere er således meget opmærksomme på faren ved at falde overbord, selvom de kan finde på at tage på vandet i for hårdt vejr eller ofte står op i deres båd.

Én af de interviewede fiskere fortæller, at han tager et særligt sikkerhedsforbehold som følge af, at der er en myte, som siger, at druknede fiskere ofte findes med åben gylp - fordi de er faldet overbord, mens de tisede. Adspurgt, hvilke risici han selv ser, siger han:

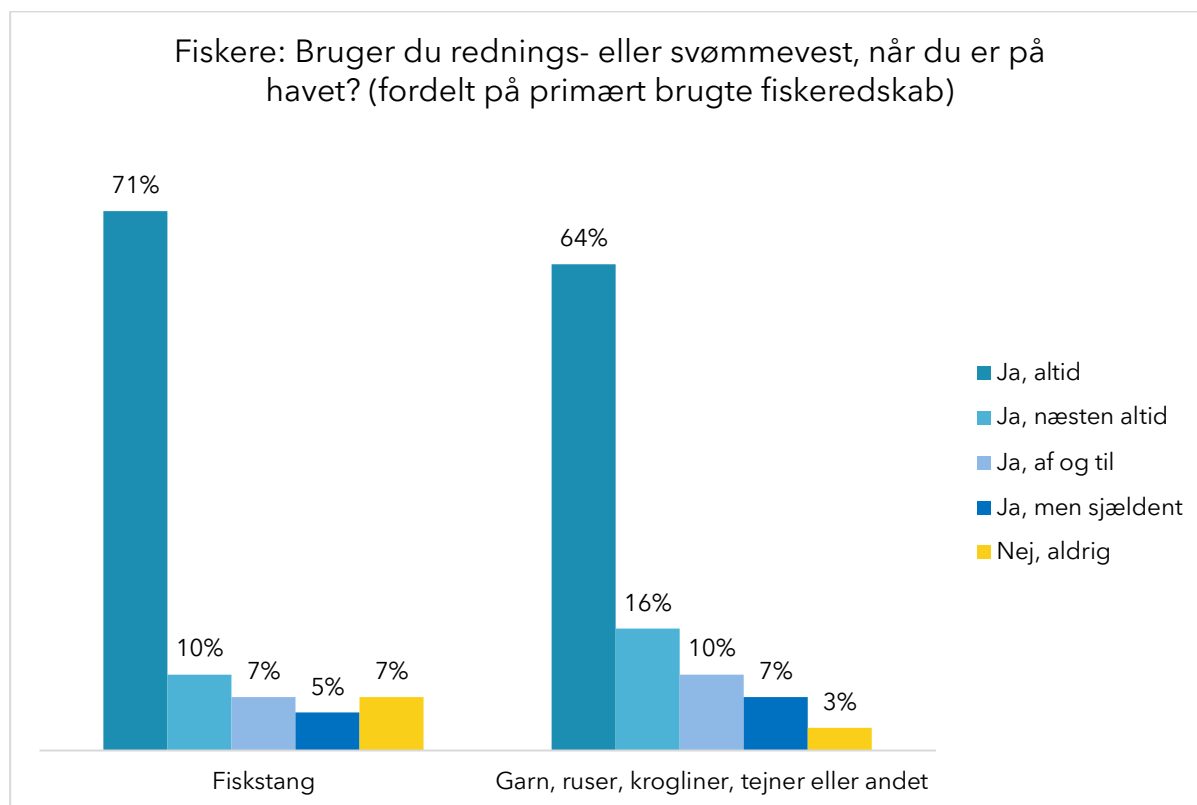

"Ja, det er jo nok, at der jo altid er en risiko for, at der er nogen, der kan rejse sig op i båden og falde ud over kanten. Blandt andet den typiske med, at de fleste druknede fra småbåde findes med åben gylp. Derfor har vi altid en spand med ombord. Som en lille form for sikkerhed, men med stor virkning." - Fisker, jolle

3.7.3 VESTEBRUG BLANDT FISKERE

Som tidligere vist i Figur 15, angiver 68% af fiskerne, at de altid bruger vest, når de er på vandet. Nedenstående Figur 50 viser fiskernes brug af redningsvest fordelt i forhold til deres primære fiskeredskab.

FIGUR 50

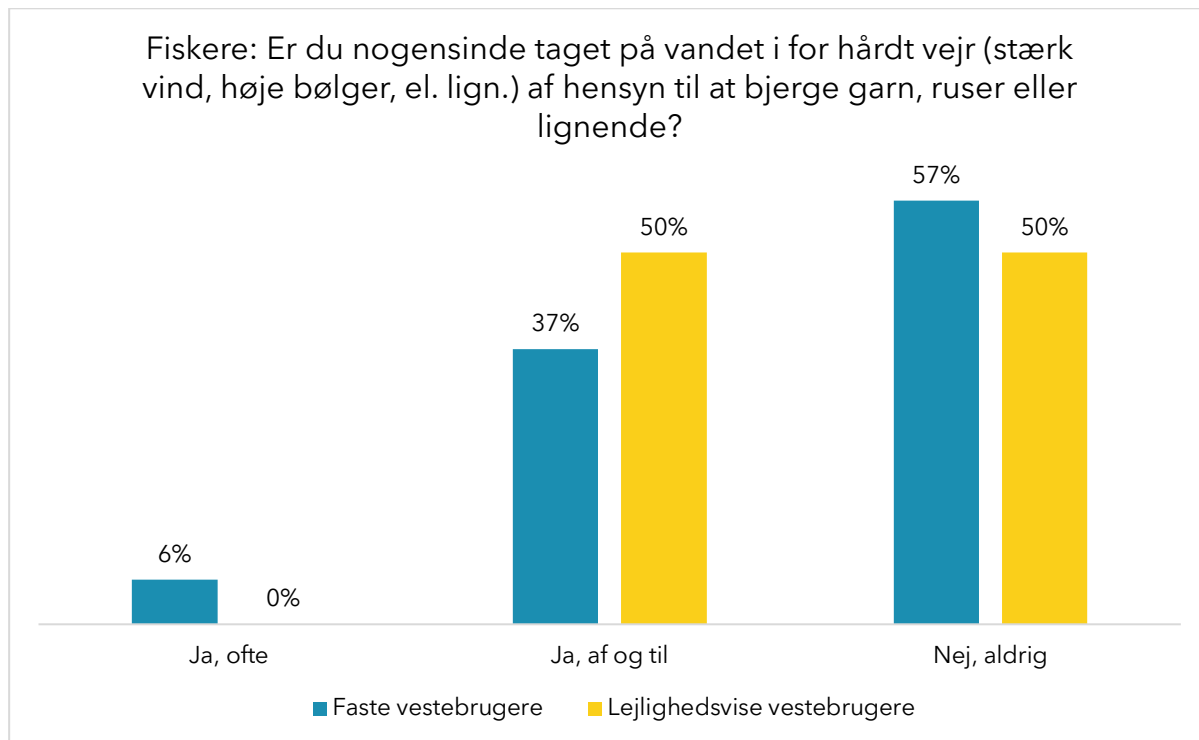
Fiskestang n = 98, Garn, ruser, krogliner, tejner eller andet n = 61.

Der er ikke en markant forskel mellem de to grupper. Andelen af fiskere, der altid har rednings- eller svømmevest på, når de er på havet, er lidt mindre for fiskere, der primært bruger garn, ruser, krogliner, tejner eller andet (64%) sammenlignet med fiskere, der primært bruger fiskestang (71%).

Forrige afsnit belyste nogle af de risikable situationer, som særligt fiskere kan befinde sig i på havet. I forbindelse med vestebrug blandt fiskere er det således relevant at undersøge, om fiskere, der oftest befinder sig i farefulde situation, også i højere grad bruger vest eller ej.

Figur 51 viser fiskernes vestebrug i forhold til, om de nogensinde er taget på vandet i for hårdt vejr.

FIGUR 51

Fiskere, der altid/ofte bærer vest $n = 49$, fiskere der nogle gange/aldrig bruger vest $n = 12$. Note: Dette spørgsmål er kun blevet stillet til respondenter, der har svaret, at de primært bruger "Garn, ruser, kroglinjer, tejner eller andet".

Halvdelen af de lejlighedsviseste vestebrugere er aldrig taget på vandet i for hårdt vejr, og den anden halvdel har gjort det af og til. Ingen af de lejlighedsviseste vestebrugere angiver at gøre det ofte. Modsat angiver 6% af de faste vestebrugere ofte at tage på vandet i for hårdt vejr, mens 37% angiver at gøre det af og til. 57% af de faste vestebrugere har aldrig gjort det.

De lejlighedsviseste vestebrugere er altså til dels mere tilbøjelige til at tage på vandet i for hårdt vejr for at bjerge garn, ruser eller lignende sammenlignet med de fiskere, der ofte eller altid har redningsvest på.

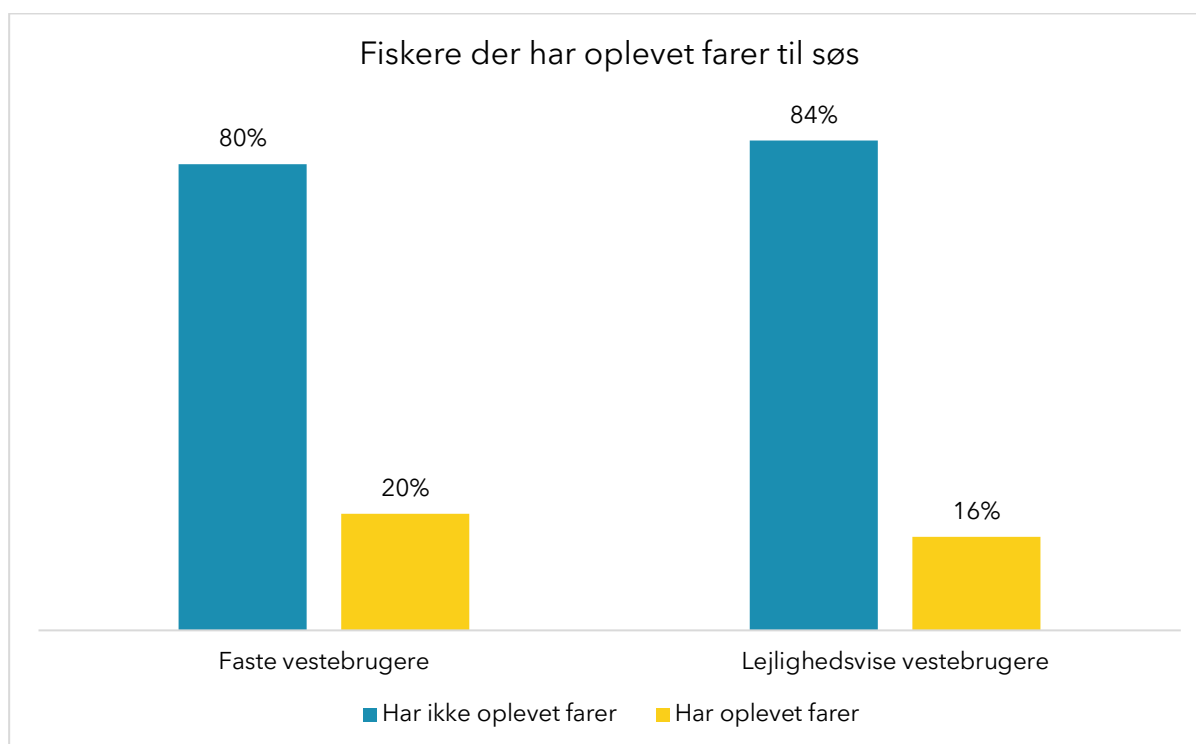
Resultaterne adskiller sig meget fra resultaterne i 2022. I 2022 angav kun 3% af de faste vestebrugere og 0% af de lejlighedsviseste vestebrugere, at de *aldrig* tog på vandet i for hårdt vejr. I holdningsundersøgelsen fra 2024 angiver størstedelen af både de faste og lejlighedsviseste vestebrugere, at de *aldrig* tager på vandet i for hårdt vejr. Omvendt angav 55% af de faste

vestebrugere og 38% af de lejlighedsvisе vestebrugere i 2022, at de ofte tog på vandet i for hårdt vejr, hvilket i 2024 kun gælder for 6% af de faste vestebrugere og 0% af de lejlighedsvisе vestebrugere. Samtidig er andelen af faste og lejlighedsvisе vestebrugere, der af og til tager på vandet i for hårdt vejr, faldet fra henholdsvis 42% og 62% til 37% og 50%.

Færre fiskere i holdningsundersøgelsen i 2024 end i 2022 tager altså på vandet i for hårdt vejr for at bjerge garn, ruser eller lignende (uagtet brug af vest).

Figur 52 viser fordelingen af faste og lejlighedsvisе vestebrugere, der (ikke) har oplevet farer til søs. Man kunne forestille sig, at de fiskere, der har oplevet farer til søs, er mere opmærksomme på at bruge redningsvest, fordi oplevelsen har skræmt dem. Fordelingen i Figur 52 viser således også, at en lidt større andel af de faste vestebrugere har oplevet farer til søs (20%) sammenlignet med de lejlighedsvisе vestebrugere (16%). Selvom forskellen ikke er stor, er det alligevel en mulighed, at oplevelsen har medvirket til at nogle af fiskerne ofte eller altid har vest på.

FIGUR 52

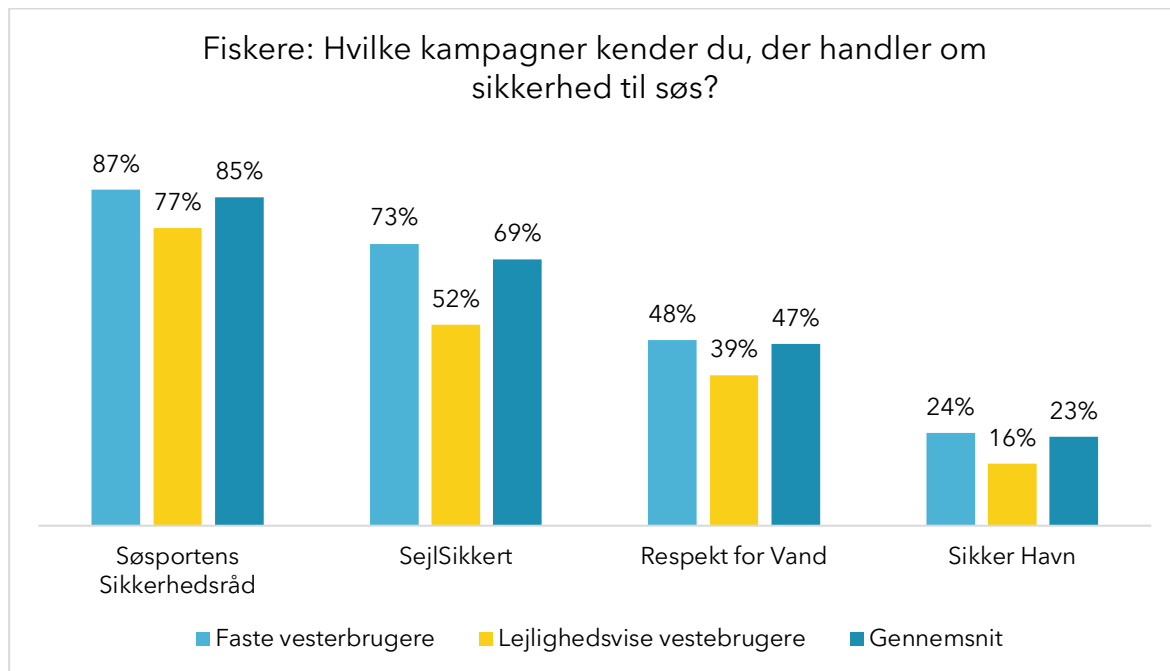

Faste vestebrugere (fiskere) $n = 128$, lejlighedsvisе vestebrugere (fiskere) $n = 31$. Note: Lavet pba. spm. Hvilke af følgende farer til søs, har du oplevet i forbindelse med fritidsfiskeri? Ingen af ovenstående.

3.7.4 FISKERNES KENDSKAB TIL SIKKERHEDSKAMPAGNER

Blandt fiskerne er de mest kendte sikkerhedskampagner Søsportens Sikkerhedsråd og SejlSikkert, som henholdsvis 85% og 69% af fiskerne kender til. 47% af fiskerne kender til Respekt for Vand, mens 23% kender Sikker Havn. Grunden til at færre fiskere kender til disse kampagner kan være, at disse i højere grad henvender sig til strandgæster og svømmere.

FIGUR 53

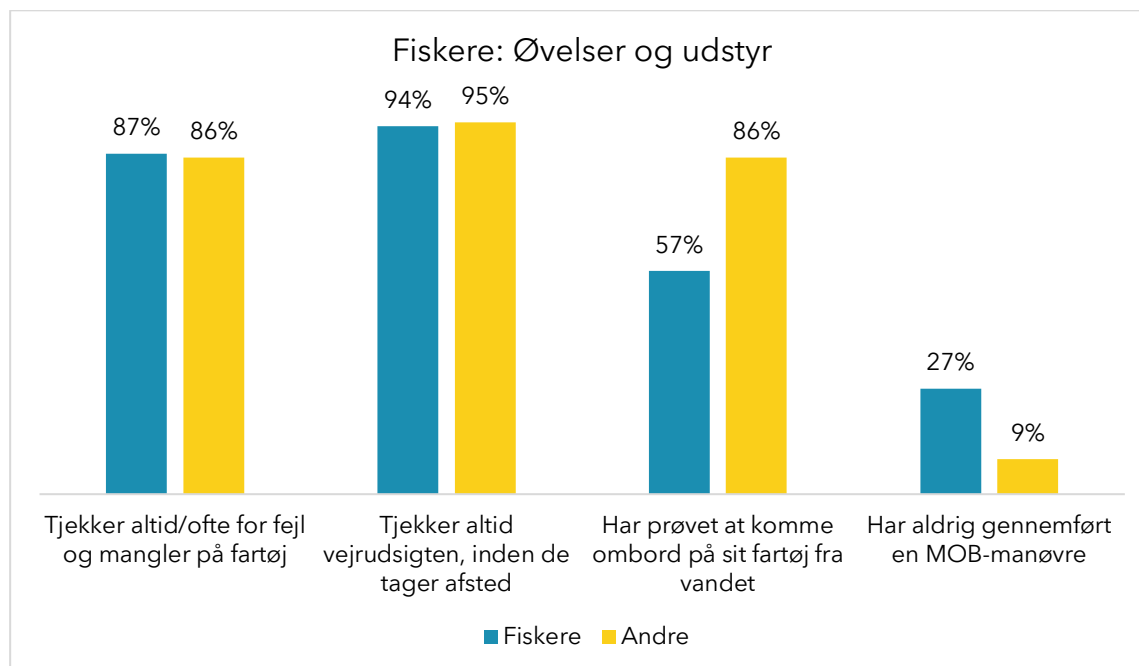
Faste vestebrugere $n = 128$, lejlighedsvisе vestebrugere $n = 31$. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Figur 53 viser også, at der er stor forskel på fiskernes kendskab til de nævnte kampagner alt efter, om de er faste eller lejlighedsvisе vestebrugere. 87% af de faste vestebrugere kender til Søsportens Sikkerhedsråd sammenlignet med 77% af de lejlighedsvisе vestebrugere. Samtidig kender 73% af de faste vestebrugere til SejlSikkert sammenlignet med 52% af de lejlighedsvisе vestebrugere. Der tegner sig således et mønster, hvor de faste vestebrugere generelt har et større kendskab til de nævnte sikkerhedskampagner, end de lejlighedsvisе vestebrugere.

3.7.5 SIKKERHEDSØVELSER OG MANGLENDE VIDEN BLANDT FISKERE

Figur 54 viser andelen af fiskernes engagement i sikkerhedsøvelser sammenlignet med de andre grupper (sejlere, roere og vandsportsudøvere).

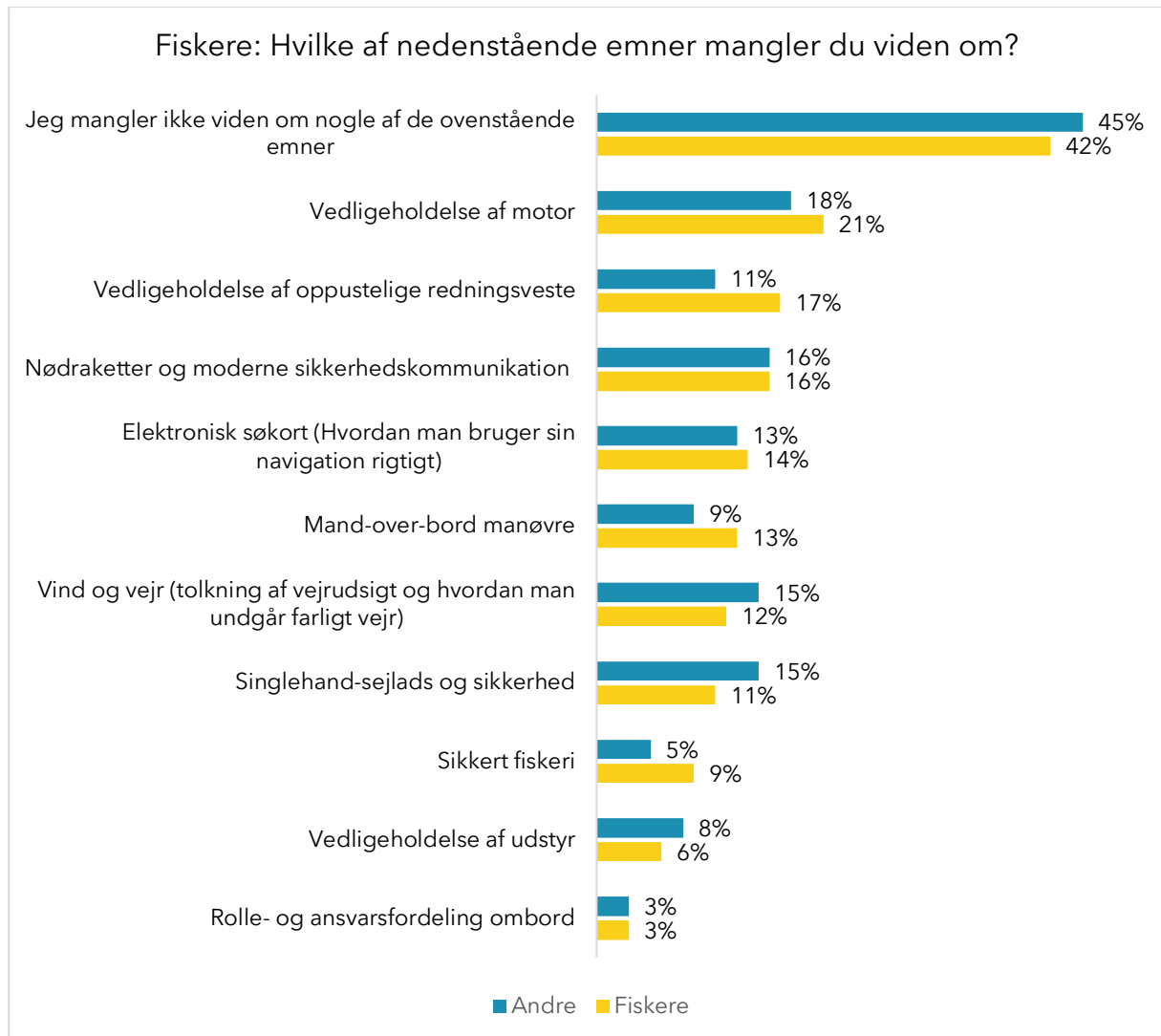
FIGUR 54

Fiskere n = 159, andre n = 1886.

Lidt over halvdelen af fiskerne (57%) har prøvet at komme ombord i deres fartøj fra vandet sammenlignet med 86% af de andre. Derudover har over en fjerdedel af fiskerne aldrig gennemført en mand-over-bord manøvre sammenlignet med 9% af de andre. Der er dog ikke forskel på fiskerne og de andre, når det kommer til at tjekke for fejl og mangler på fartøjet eller tjekke vejrudsigten, hvor størstedelen af både fiskere og de andre gør disse ting hver gang, de skal ud at sejle. Der er altså visse sikkerhedsøvelser, som fiskerne er dårligere til at få udført sammenlignet med andre grupper.

FIGUR 55

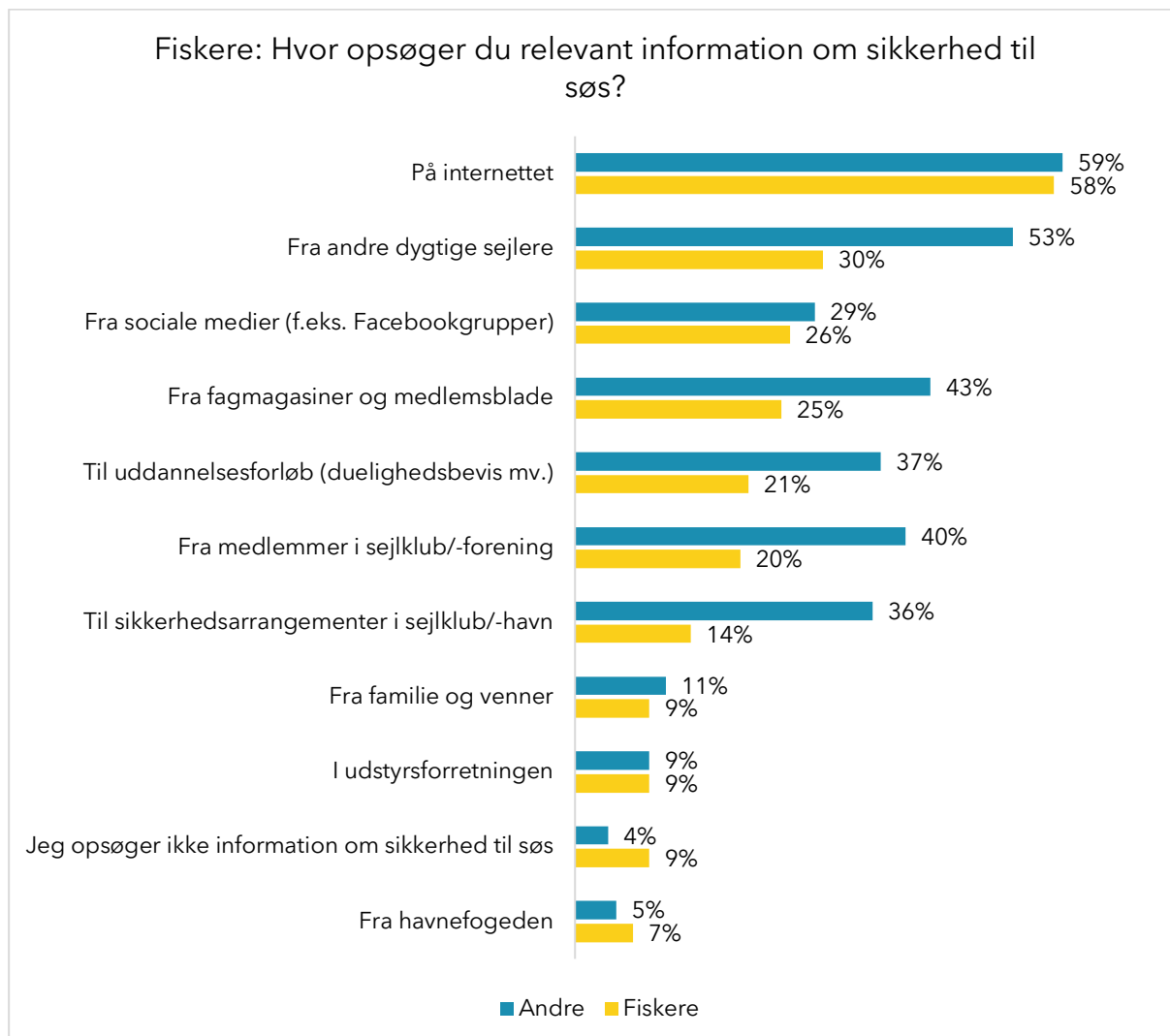
Fiskere n = 159, andre n = 1886. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Figur 55 viser, hvilke emner, som fiskerne og de andre grupper mener, at de mangler viden om. Generelt er der ikke stor forskel på fiskerne og de andre. Knap halvdelen af begge grupper mener, at de ikke mangler viden om nogen af de nævnte emner. De emner, som fiskerne hyppigst mangler viden om, er *vedligeholdelse af motor*, *vedligeholdelse af oppustelige redningsveste* og *nødraketter og moderne sikkerhedskommunikation*.

Vedligeholdelse af oppustelige redningsveste er det emne, hvor de to grupper adskiller sig mest. Her mener 17% af fiskerne, at de mangler viden om dette emne sammenlignet med 11% af de andre. Dette er dog ikke en stor forskel, og generelt er der ikke stor forskel på de to grupper i forhold til deres (manglende) viden om de nævnte emner. Man skulle i den forbindelse tro, at denne tendens også ville afspejles i måden, hvorpå fiskerne og de andre opsøger relevant

information om sikkerhed til søs. Figur 56 viser dog, at fiskerne har en lidt anderledes tilgang til at opsøge viden sammenlignet med andre.

FIGUR 56

Fiskere n = 159, andre n = 1886. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

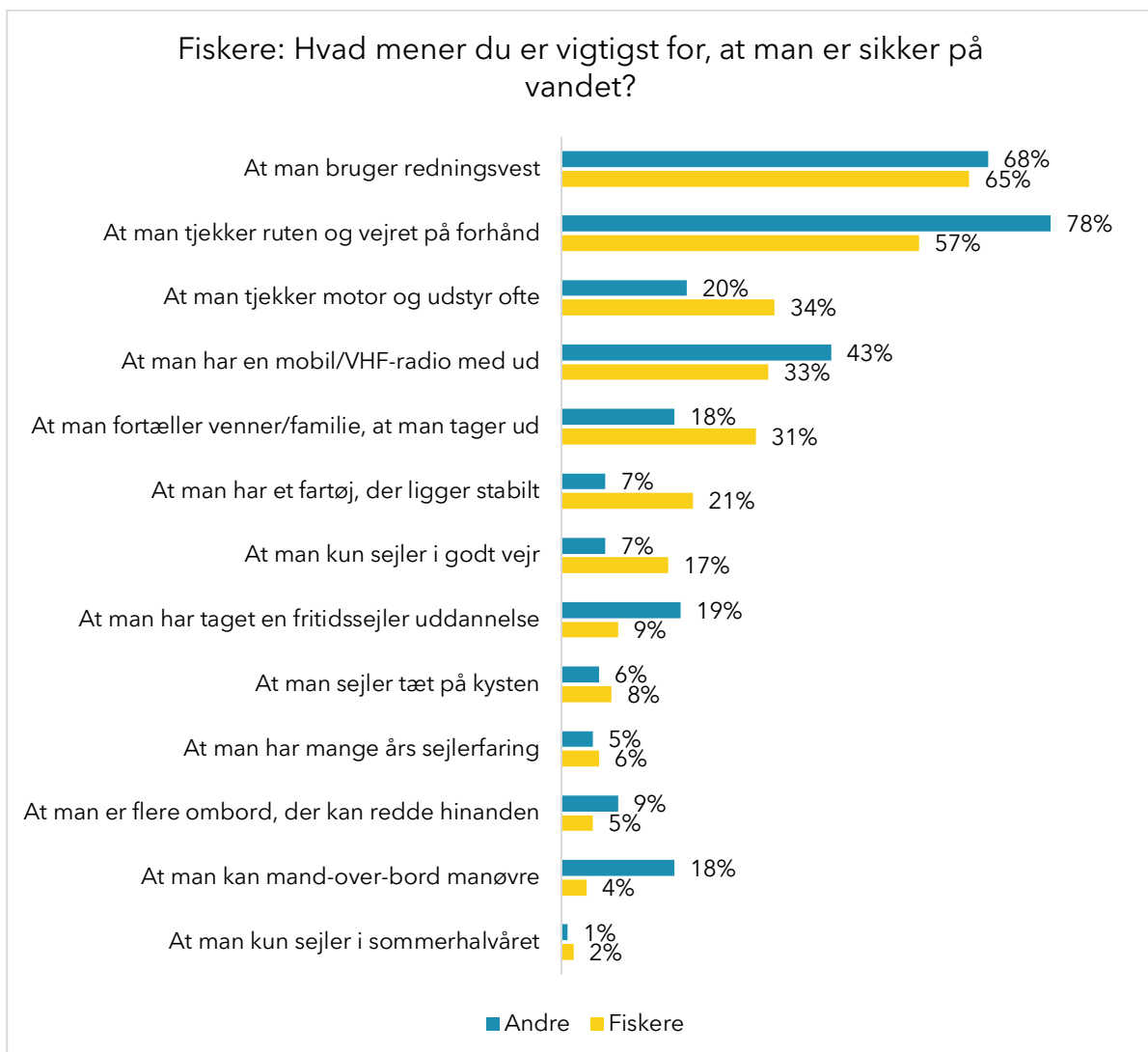
I holdningsundersøgelsen fra 2022 opsøgte over halvdelen (56%) af fiskerne ikke information om sikkerhed til søs. I holdningsundersøgelsen 2024 er det kun 9% af fiskerne, som ikke opsøger information om sikkerhed til søs. Der er altså sket et markant skifte mellem 2022 og 2024, hvor flere fiskere i højere grad opsøger viden om sikkerhed til søs. Fiskerne opsøger primært ny viden gennem *internettet* (58%), *andre dygtige sejlere* (30%) og *sociale medier* (26%).

Fiskernes tilgang adskiller sig til dels fra de andre grupper, da der generelt er en større andel af de andre grupper, som opsøger viden om sikkerhed til søs gennem de nævnte steder, samt at de andre grupper i højere grad opsøger viden gennem deres faglige netværk, f.eks. via

fagmagasiner og medlemsblade (43%), via medlemmer i sejlkлуб/-forening (40%), til uddannelsesforløb (37%) og til sikkerhedsarrangementer i sejlkлубben/havn (36%). Dette tyder på, at det er vanskeligere at nå fiskerne gennem sociale og faglige arrangementer, da de i højere grad opsøger ny viden digitalt eller via andre sejlere (som de ikke nødvendigvis har mødt i sejlkлубben eller lignende). Man kunne i den forbindelse med fordel udnytte fiskernes digitale tilgang til viden.

3.7.6 SIKKERHEDSADFÆRD BLANDT FISKERE

FIGUR 57

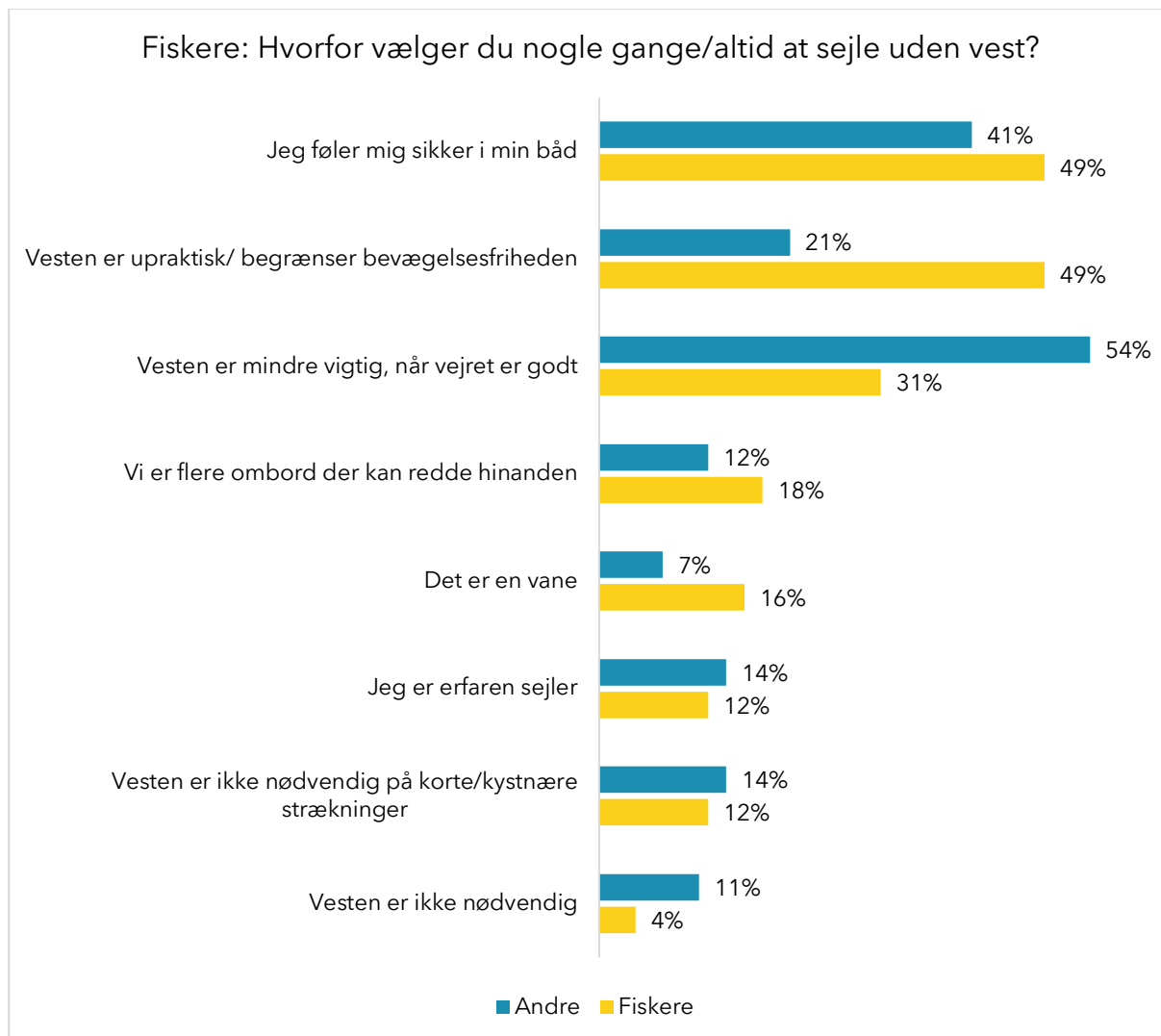
Fiskere n = 159, andre n = 1886. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Fiskerne mener, at faktorerne: *At man bruger redningsvest (65%), at man tjekker ruten og vejret på forhånd (57%), at man tjekker motor og udstyr ofte (34%) samt at man har mobil/VHF-radio med ud (33%)* er vigtigst for, at man er sikker på vandet. Der er ydermere nogle væsentlige forskelle mellem, hvad de to grupper mener er vigtigst. Blandt myterne for sikkerhed på havet (*at man har et fartøj, der ligger stabilt, og at man kun sejler i godt vejr*) ligger fiskerne markant højere end de andre grupper, hvorimod de ligger markant lavere, når det kommer til de konkrete sejlråd (*at man har taget en fritidssejleruddannelse, og at man kan mand-over-bord manøvre*).

Hele 38% af fiskerne mener, at et stabilt fartøj og kun at sejle i godt vejr er vigtigst for at være sikker på vandet samtidig med, at kun 13% af dem mener, at fritidssejleruddannelse og mand-over-bord manøvren er vigtigst. Dette er en forskel på 25 procentpoint, hvilket kan være problematisk for fiskernes generelle sikkerhed til søs, da de to førstnævnte er myter.

Derudover er det værd at bide mærke i, at knap to tredjedele (65%) af fiskerne mener, at det er vigtigst at have redningsvest på. Selvom dette er den faktor, som fiskerne mener er vigtigst i forhold til sikkerhed til søs, betyder det samtidig, at 35% af fiskerne ikke ser redningsvest som noget af det vigtigste. I Figur 58 ses svarfordelingen for, hvorfor man ikke bruger vest fordelt i forhold til fiskerne og de andre gruppers svar.

FIGUR 58

Fiskere n = 51, andre n = 595. Note: Kun de 8 mest populære faktorer bliver vist, da de andre havde under 5% andel. Respondenter, der har svaret, at de altid bruger vest, er ikke blevet stillet dette spørgsmål. Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Ser man på fiskernes begrundelser for ikke at bære vest, viser Figur 58, at knap halvdelen (49%) af fiskerne nogle gange vælger vesten fra, fordi vesten er upraktisk/begrænser bevægelsesfriheden og jeg føler mig sikker i min båd, mens 31% mener, at vesten er mindre vigtig, når vejret er godt. Fiskerne adskiller sig særligt fra de andre grupper i forhold til at fravælge vesten, fordi den er upraktisk, hvor kun 21% af de andre angiver dette som årsag.

Flere af de interviewede fiskere fortæller, at de ofte bruger vest, når de sejler ud, men at vesten tages af, enten når båden ligger stille, eller når de skal håndtere udstyr eller fisk på båden. Det skyldes primært, at de ønsker fri bevægelighed til at udføre deres aktivitet. En fisker siger bl.a. om rutinen, når han sejler ud med sine børnebørn:

“Selvfølgelig redningsvesten på for alle. Og når vi er ude og ligger for anker og fisker, så får de lov at tage redningsvesten af. (...) Det er lidt nemmere at røre sig.” - Fisker, jolle

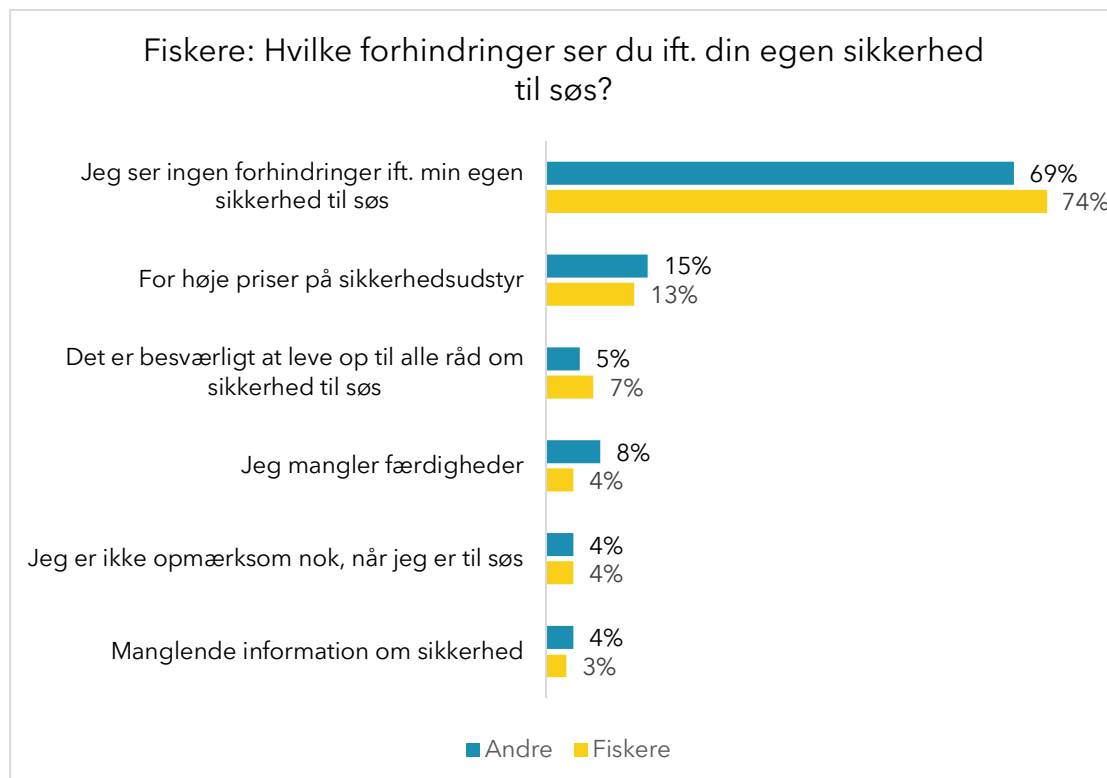
En anden fortæller, at han sjældent får vesten på, når han er ude og fiske sammen med andre. Til spørgsmålet om, hvornår han kunne finde på ikke at sejle med vest, siger han:

Jamen det kunne være, hvis jeg er ude med venner - og de venner, jeg tager ud og fisker med, de er selv bådfiskere også. Det vil sige, at de kan håndtere min båd, hvis jeg skulle falde overbord og hjælpe mig osv. Jeg ved godt, at det ikke er så godt at sige, men så har jeg ikke nødvendigvis redningsvest på. Men det har jeg altid, når jeg er alene.” - Fisker, jolle

Nedenstående Figur 59 viser fiskernes og andre grupperes fordeling i forhold til hvilke forhindringer, de ser for deres egen sikkerhed til søs.

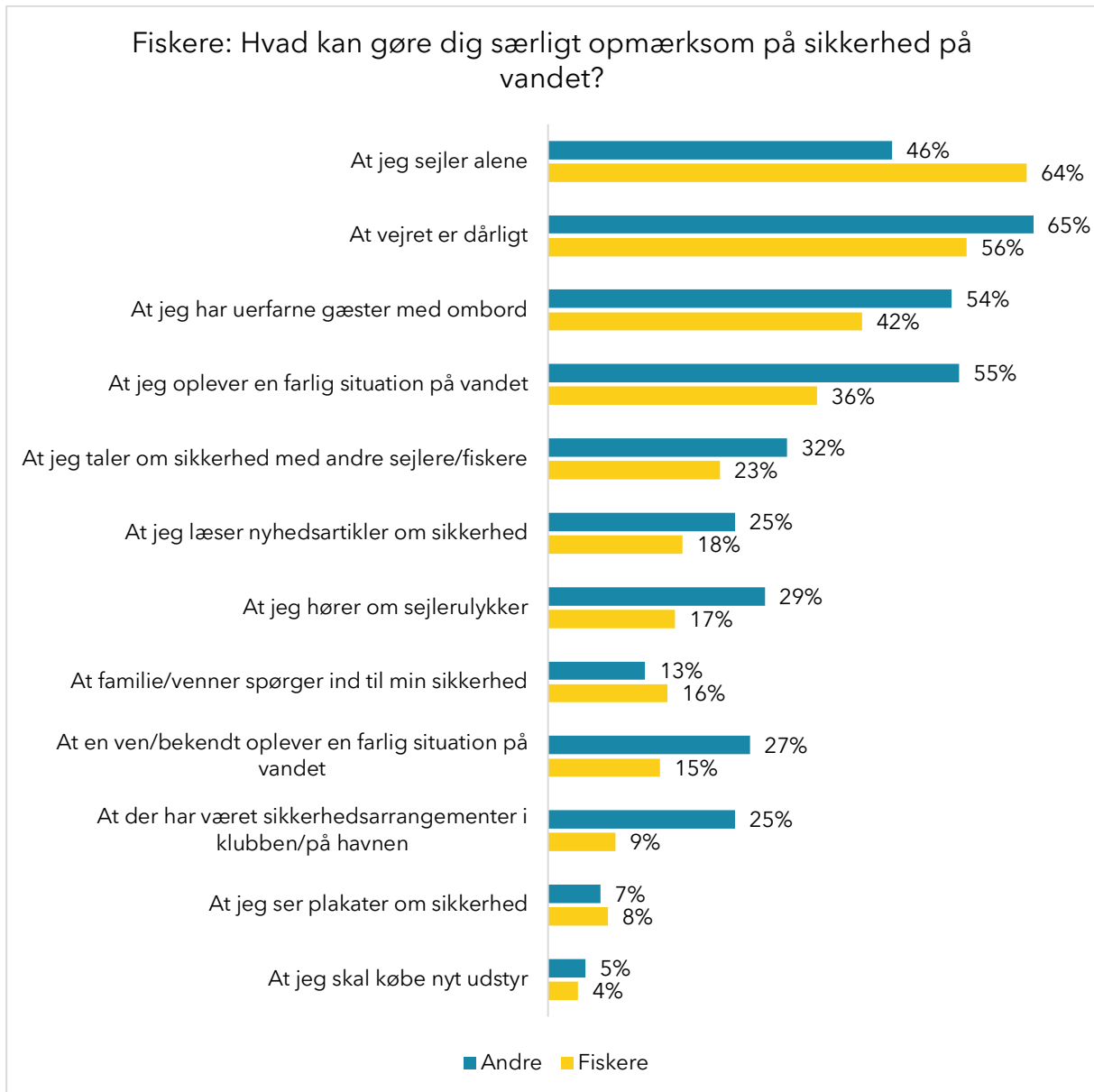
FIGUR 59

Fiskere n = 159, andre n = 1886. Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Figur 59 viser, at 74% af fiskerne ikke ser nogen forhindringer i forhold til deres egen sikkerhed til søs, og 13% angiver for høje priser på sikkerhedsudstyr som en forhindring. Fiskerne adskiller sig ikke i nogen særlig grad fra de andre grupper, når det kommer til forhindringer i forhold til deres egen sikkerhed til søs.

FIGUR 60

Fiskere n = 159, andre n = 1886. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

Ovenstående Figur 60 viser, at det særligt er, når fiskerne sejler alene (64%), når vejret er dårligt (56%), og når der er uerfarne gæster ombord (42%), at de bliver særligt opmærksomme på sikkerhed til søs. Til sammenligning var der kun 49% af fiskerne, der i holdningsundersøgelsen fra

2022 var særligt opmærksom på sikkerhed, når de sejlede alene, hvilket er en ændring på 15 procentpoint. Der er i perioden ikke sket en større forandring i forhold til andelen af fiskere, der sejler alene (45% i 2022 og 49% i 2024), hvorfor udviklingen omkring at være opmærksom på sikkerhed ikke kan henføres til, at der er flere/færre fiskere, der sejler alene. Derimod kan en forklaring på udviklingen være, at der er kommet et øget fokus på sikkerhed blandt fiskerne, når de sejler alene.

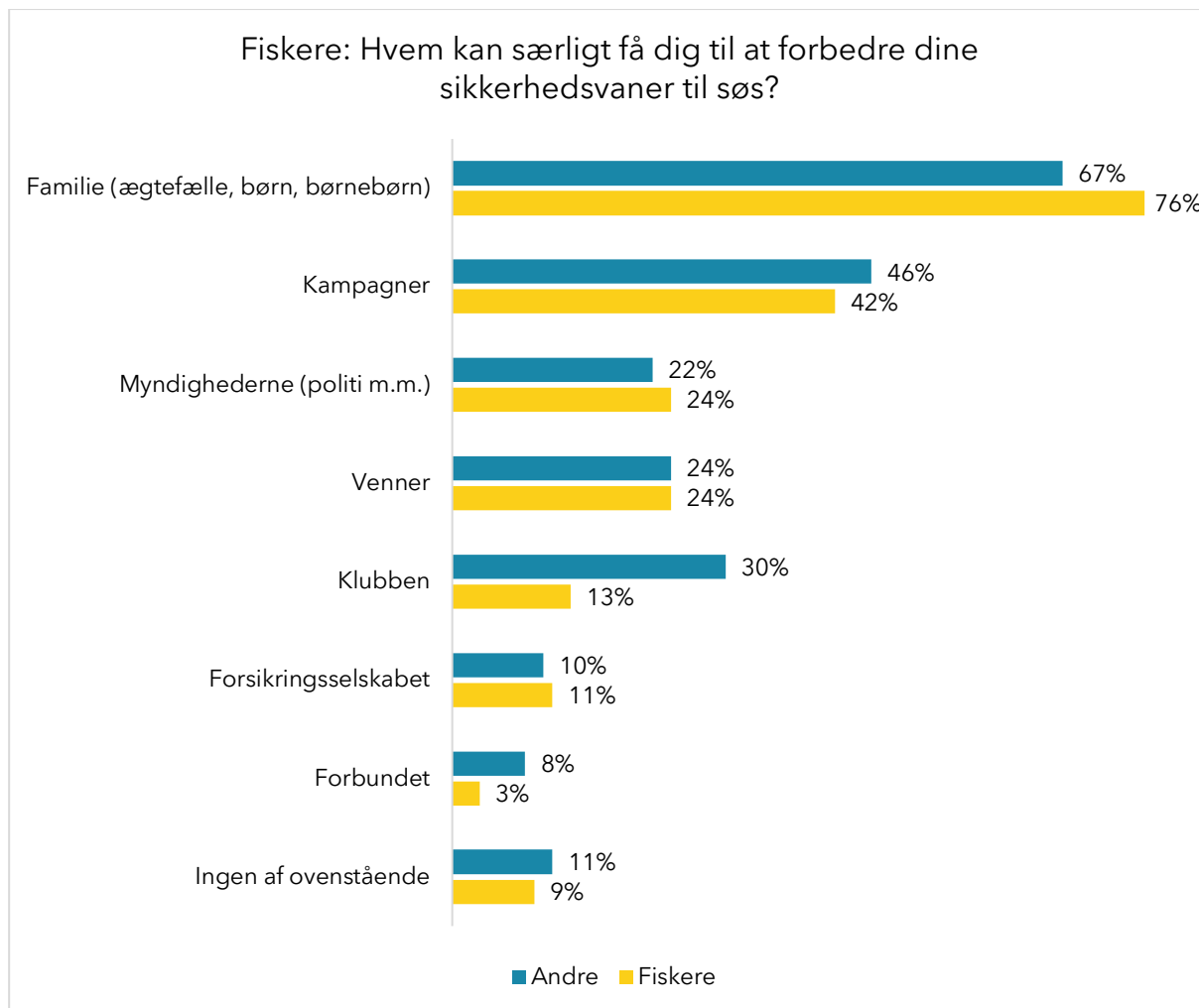
Der er ikke stor forskel på, hvad der kan gøre de to grupper opmærksomme på sikkerhed til søs. Der er dog forskel på, hvor stor en andel af de to grupper, der angiver, at de nævnte faktorer kan gøre dem særligt opmærksomme på sikkerhed. Generelt ses det i Figur 60, at de andre grupper er mere tilbøjelige til at blive opmærksomme på sikkerhed til søs, hvis de står over for nogle af de nævnte faktorer sammenlignet med fiskerne.

Der er særligt forskel på fiskerne og de andre gruppers opmærksomhed på sikkerhed i forhold til visse faktorer. De andre grupper bliver i højere grad opmærksomme på sikkerhed til søs, hvis de *oplever en farlig situation på vandet*, eller hvis *der har været sikkerhedsarrangementer i klubben/på havnen* sammenlignet med fiskerne, hvor de andre grupper ligger henholdsvis 19 og 16 procentpoint over fiskerne. Fiskerne bliver derimod i højere grad opmærksomme på sikkerhed til søs, hvis de *sejler alene*, hvor de ligger 18 procentpoint over de andre grupper.

I holdningsundersøgelsen fra 2022 var der særligt forskel på fiskerne og de andre grupper i forhold til svaret *At familie/venner spørger ind til min sikkerhed*, hvor andelen af fiskere, der svarede dette, lå 15 procentpoint over de andre grupper. I 2024 er der dog ikke stor forskel på de to grupper i denne henseende, dog ligger fiskerne stadig højere end de andre tre grupper (henholdsvis 16% og 13%).

Denne tendens ses også i nedenstående Figur 61, der viser, at familien særligt kan få 76% af fiskerne til at forbedre deres sikkerhedsvaner til søs sammenlignet med 67% af de andre. Til gengæld lader fiskerne sig påvirke af klubben i langt lavere grad, end de andre grupper.

FIGUR 61

Fiskere n = 159, andre n = 1886. Note: Respondenterne har haft mulighed for at vælge mere end én svarmulighed.

4 OM UNDERSØGELSENS METODE

Holdnings- og adfærdsundersøgelsen er en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse blandt målgruppen af fritidssejlere, fritidsfiskere, roere og vandsportsudøvere. Spørgeskemaet er udarbejdet af Als Research i samarbejde med SejlSikkert og er tidligere blevet foretaget i efteråret 2015, 2017, 2019 og 2022. Holdnings- og adfærdsundersøgelsen ønsker at afdække sikkerhedsadfærd og -holdninger for alle, der færdes på vandet i Danmark i fritidsøjemed. Målgruppen for spørgeskemaet er derfor alle danskere, der som fritidsbeskæftigelse færdes på vandet - om de er jollefiskere, kapsejladsdeltagere eller SUP'ere.

Spørgeskemaet er gennem årene blevet opdateret og udvidet for bedre at kunne fange målgruppen og for at afdække en bredere forståelse af sikkerhedsadfærd og -holdninger til søs. I 2022 blev spørgeskemaet revideret, så spørgsmålene er formuleret, så de henvender sig til den specifikke gruppe af sejlere, fiskere, roere og vandsportsudøvere, og der er tilføjet yderligere spørgsmål henvendt til fiskerne. Spørgeskemaet i 2024 er designet på samme måde. Formålet har været i bedre grad at rumme den større gruppe af personer, der færdes på vandet (sejlere, fiskere, roere, vandsportsudøvere) - og ikke kun sejlere. Spørgeskemaet har dog ikke mistet sin sammenlignelighed med de andre år.

I denne undersøgelse vil holdninger og adfærd oftest blive præsenteret samlet for alle grupper med undtagelse af de områder, hvor der dykkes ned i forskelle på tværs af grupperne. Det er muligt at se, hvordan sejlere, fiskere, roere og vandsportsudøvere har svaret på alle spørgsmål fra 2024 i Bilag 2.

Målgruppen har besvaret et elektronisk spørgeskema, som er blevet delt på sociale medier, sejlrorienterede hjemmesider, via nyhedsbreve samt via ekstern annoncering. Personer, som tidligere har deltaget i undersøgelsen, er desuden blevet inviteret til at deltage igen i år. Desuden er brugere af SejlSikkers Alarm-app blevet inviteret til undersøgelsen derigennem, hvilket kan have givet et større antal besvarelser fra respondenter, der benytter app'en.

I 2024 fik spørgeskemaet 2.045 fuldførte besvarelser, dvs. besvarelser som ikke undervejs er blevet afbrudt. Kun fuldførte besvarelser er medtaget i datagrundlaget. Spørgeskemaet kan ses i Bilag 1. En komplet oversigt over besvarelserne for de enkelte spørgsmål fra 2024 findes i Bilag 2 og besvarelser på de åbne spørgsmål findes i Bilag 5, 6, 7 og 8.

De kvantitative data er suppleret med 10 dybdegående interview med personer i målgruppen, der er rekrutteret gennem spørgeskemaet. Der er blevet lagt vægt på at rekruttere bredt, således at det er personer, der dyrker forskellige aktiviteter på vandet, har forskellig erfaring, alder, køn og sikkerhedsadfærd.

